

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra křesťanské výchovy

**Některé aspekty prožívání vlastní životní situace
u bezdomovců**

Bakalářská práce

Autor:

Pavel Kotouček

Studijní obor:

Sociální pedagogika

Vedoucí práce:

prof. Ing. Mgr. et Mgr. Peter Tavel, Ph.D.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Letovicích dne 1.4. 2016

.....
Pavel Kotouček

Děkuji prof. Ing. Mgr. et Mgr. Peterovi Tavelovi, Ph.D.
za jeho vzácný čas, inspirativní konzultace a praktické rady.

Děkuji své milované manželce Michaelae za trpělivost a podporu. ♥

Obsah

Úvod.....	5
TEORETICKÁ ČÁST.....	6
1 BEZDOMOVECTVÍ.....	6
1.1 Definice bezdomovectví.....	6
1.2 Typy a formy bezdomovectví.....	7
1.3 Faktory vyvolávající bezdomovectví.....	8
1.4 Charakteristika lidí bez domova.....	9
1.5 Služby pro lidi bez domova v ČR.....	11
2 PSYCHOLOGIE BEZDOMOVCE.....	13
2.1 Rysy osobnosti bezdomovce.....	13
2.2 Proč někteří bezdomovci nevyhledávají sociální služby.....	14
2.3 Jak vnímají bezdomovci svoji budoucnost?.....	Chyba! Záložka není definována.
VÝZKUMNÁ ČÁST.....	16
3 CÍL VÝZKUMU A FORMULACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	16
4 POPIS POUŽITÉ METODY.....	17
4.1 Výzkumná otázka a volba vzorku.....	17
4.2 Sběr dat.....	17
4.3 Vlastní analýza.....	18
5 SBĚR MATERIÁLU A JEHO ZPRACOVÁNÍ.....	20
5.1 Volba vzorku.....	20
5.2 Charakteristiky respondentů.....	20
5.3 Sběr materiálu.....	20
5.4 Osnova rozhovoru.....	21
5.5 Přepis rozhovorů a práce se záznamem.....	22
6 ANALÝZA TEXTŮ.....	22
6.1 Respondent H.....	23
6.2 Respondent J.....	32
6.3 Respondent K.....	39
6.4 Respondent Z.....	47
6.5 Respondent S.....	54
6.6 Respondent B.....	61
7 DISKUZE.....	68
8 ZÁVĚR.....	70
POUŽITÁ LITERATURA A INFORMAČNÍ ZDROJE.....	71
PŘÍLOHY.....	72

Úvod

Téma, které se zabývá lidmi bez domova jsem si zvolil z toho důvodu, protože jsem s nimi pět let pracoval jako sociální pracovník v denním centru. Mým úkolem bylo zajistit příchozím klientům servis v podobě jídla, hygieny případně ošacení. V každodenním kontaktu s bezdomovci jsem často pociťoval jejich zájem si více popovídat a viděl jsem vděčnost za každou chvíli, kdy jsem jim naslouchal a oni mohli vyprávět. Vzhledem k množství klientů, které bylo třeba obsloužit však na tyto chvíle nezbýval čas. Vedlo mě to k úvahám o tom, co tyto lidé prožívají, jaké jsou jejich niterné pocity a opravdové potřeby, jak se jim žije se vzpomínkami na vlastní minulost atp. Při studiu Sociální pedagogiky na CMTF jsme se v rámci patologických jevů ve společnosti bezdomovectvím také zabývali a mě se přitom oživily vzpomínky na moje osobní zkušenosti s těmito lidmi. Začala ve mně zráet myšlenka, že bych se k přiblížení a hlubšímu pochopení lidí bez domova mohl zabývat ve své bakalářské práci.

První část bakalářské práce se věnuje teoretickému uchopení bezdomovectví. Obsahuje hledání definice bezdomovectví, nejčastější příčiny bezdomovectví, rozebírá osobnost člověka, který se ocitne bez domova a přináší přehled sociálních služeb určených na pomoc bezdomovcům.

Druhá, praktická část obsahuje analýzu sedmi polostrukturovaných rozhovorů, které byly pořízeny v terénu přímo s lidmi bez domova. Metodu výzkumu jsem zvolil Interpretativní fenomenologickou analýzu a zaměřil jsem se na hlubší pochopení prožívání vlastní situace bezdomovců. Jsem totiž přesvědčen, že právě zaměření se na jejich interní prožitky a jejich hlubší pochopení může významně přispět k přístupu k těmto lidem a to jak v oblasti sociální, zdravotní, ale i pedagogické.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Bezdomovectví

V první části této práce je důležité vymezit cílovou skupinu na kterou je výzkum zaměřen a najít samotnou definici bezdomovectví. Dále popsat formy a typy bezdomovectví, faktory vzniku a charakteristiky bezdomovectví, nahlédnout do nitra bezdomovcovy duše a nakonec stručně shrnout systém služeb pro lidi bez domova v České republice.

1.1 Definice bezdomovectví

Dle Bartáka (2011) je těžké vytvořit takovou definici, která by obsahovala rozsah bezdomovectví, popisovala jeho příčiny a možné důsledky a zároveň souvislosti s vývojem současné společnosti. Proto existují různě široce vymezená pojetí bezdomovectví i pojetí osoby bez domova podle toho, kdo a za jakým účelem je definuje.

V rámci vymezování můžeme tedy vyčlenit 3 možné scénáře bezdomovectví, které tak odpovídají různě široce pojatým definicím (Hradecká, Hradecký, 1996):

- 1) absence střechy nad hlavou - spaní na ulici či jiných veřejných místech;
- 2) absence domova - život v nějaké instituci, v dlouhodobém či krátkodobém podnájmu nebo ubytovnách různého typu;
- 3) bydlení nejisté – bydlení ve squatech, bydlení bez smlouvy.

Podle Vágnerové (1999) je bezdomovectví z psychosociálního hlediska komplexní kategorií, přičemž nejde jen o vymezení vztahu k bydlení, ale o určitý způsob života. Tuto extrémní variantu akceptují lidé, jejichž osobnost je zásadnějším způsobem změněna a oni z toho důvodu nejsou schopni plnit mnohé společenské požadavky; někdy nejde o volbu, ale spíše o sociální pád, který nedokážou ovlivnit („možná ani nechtějí“). Bezdomovectví je výsledkem generalizovaného psychosociálního selhání spojeného se ztrátou většiny běžných rolí a úpadkem společenské prestiže. Tak zásadním způsobem obvykle selhávají lidé s dysfunkční osobností, s nedostatečnými kompetencemi a negativními návyky. Bezdomovectví je více než nedostatkem přístřeší a více než chudobou. Je součástí širšího procesu marginalizace, založeného na neschopnosti bezdomovců participovat na způsobu života, který je standardní pro většinu populace. Bezdomovectví je jen vzácně volbou, častěji

je výsledkem procesu postupného sociálního propadu a následné rezignace na lepší alternativu. Bezdomovec může být osobou bez trvalého bydliště nebo je osobou bez přístřeší, která sice oficiálně trvalé bydliště má, ale z nějakého důvodu jej nechce nebo nemůže užívat. Tento člověk obvykle nemá ani zaměstnání a rodinu, resp. jeho vztahy s příbuznými jsou natolik narušené, že zcela ztratily svou funkci. Nemá téměř žádné vazby ke společnosti, zůstává izolován na jejím okraji. Někdy mu tento stav může i vyhovovat.

1.2 Typy a formy bezdomovectví

Jak je uvedeno výše, formulovat definici bezdomovectví je těžké. To vychází i z existence mnoha typů bezdomovectví. Hradecká a Hradecký (1996) rozdělují lidi bez domova do 3 základních kategorií:

- 1) zjevné bezdomovectví,
- 2) skryté bezdomovectví,
- 3) potenciální bezdomovectví.

Skupina **zjevných bezdomovců** tvoří nejviditelnější část bezdomovců. Tyto osoby žijí na ulicích či na nádražích, hledají ubytování v noclehárnách či v azylových domech. Nicméně reprezentují pouze část obyvatel bez trvalého bydliště. A právě tato skupina bezdomovců většinou tvoří oficiální statistiky o počtech bezdomovců.

Skrytí bezdomovci jsou ti lidé bez přístřeší, kteří z nějakého důvodu nevyhledávají nocleh poskytovaný veřejnými či charitativními službami. Počet těchto osob může být vysoký především v regionech, kde je nabídka těchto služeb nedostatečná. Navíc sem mohou patřit i osoby využívající jiné formy pomoci – např. ubytování u přátel či příbuzných.

Skupinou **potenciálních bezdomovců** jsou lidé, kteří žijí v různých životně těžkých podmínkách (např. finanční potíže, neschopnost udržet si byt, rodinné a jiné osobní problémy) a nebo žijí v nejistých podmínkách nájemních bytů, které nejsou vhodné k bydlení (např. mnoho osob pohromadě, zdravotní závadnost, provizorní a zchátralé byty, hrozba demolicí). Mezi potenciální bezdomovce řadíme i osoby čekající na propuštění z výkonu trestu, z různých ústavů, dětských domovů a také skupiny migrantů.

1.3 Faktory vyvolávající bezdomovectví

Pokud chceme pochopit fenomén bezdomovectví, musíme se pokusit porozumět faktorům, které ovlivňují jeho vznik. Obecně můžeme tyto faktory způsobující vznik bezdomovectví rozdělit na subjektivní (někdy také nazývané individuální) a objektivní (někdy také nazývané strukturální) (Fitzpatrick, Kemp, Klinker, 2004; Hradecká, Hradecký, 1996).

Objektivní (strukturální) faktory hledejme v širších sociálních a ekonomických souvislostech, jako je vývoj trhu práce (ovlivnění nezaměstnanosti, podpora ohrožených skupin při integraci na trh práce) a nebo také trh s byty, sociální politika státu (sociální ochrana a zabezpečení pro potřebné skupiny osob), rostoucí míra chudoby či změny v oblasti rodinného života. Jejich význam leží také v oblasti působení na legislativu a v postoji celkové společnosti k marginálním skupinám.

Subjektivní (individuální) faktory jsou v osobnostních charakteristikách jednotlivců a jejich chování. Souvisí také s rizikovými faktory (tedy s okolnostmi a zkušenostmi, které vedou k bezdomovectví) a spouštěcími mechanismy (specifické události, které jsou bezprostředními příčinami bezdomovectví) (Fitzpatrick, Kemp, Klinker, 2004). Hradecká a Hradecký (1996) rozdělují subjektivní faktory do 4 dalších podskupin:

1) materiální (ztráta zaměstnání či dlouhodobá nezaměstnanost, nedostatečné příjmy, zadluženost, neschopnost obhospodařovat vlastní rozpočet, ztráta bydlení, tragická událost ve formě ztráty živitele nebo majetku);

2) vztahové (rodinné/manželské/partnerské problémy, narušené vztahy mezi partnery/rodiči a dětmi, rozvod manželů, rozchod partnerů společně žijících, rozdělení/rozpad rodiny, násilí v rodině, sexuální zneužívání a znásilnění, osamělost);

3) osobní (mentální retardace, duševní či tělesná nemoc, nesamostatnost, osamělost, invalidita, alkoholismus a další závislosti, hráčství, sociální nezralost);

4) institucionální (propuštění z ústavu či z vězení, opuštění dětského domova).

Pokud tedy uvažujeme o příčinách bezdomovectví a možném zaměření preventivních opatření, měli bychom brát v úvahu jak individuální charakteristiky, tak strukturální podmínky ohrožených skupin.

1.4 Charakteristika lidí bez domova

Jak je uvedeno výše, jsou bezdomovci částečně charakterizováni jistými faktory, které jejich bezdomovectví ovlivňují. Nabízí se tedy pokusit se lidi bez domova charakterizovat nejdříve z demografického pohledu a dále podle oblastí jejich životů, které se prolínají.

Z pohledu demografických charakteristik se čeští bezdomovci jeví následovně. Většina z nich se nachází v produktivním věku (jsou to především jedinci, kteří se nedokázali přizpůsobit politicko-ekonomickým změnám po roce 1990). Nicméně je zde také vysoce zastoupena kategorie mladých bezdomovců, kteří buď přichází z ústavní výchovy nebo utekli z domova, kam se nechtějí nebo nemohou vrátit (Průdková, Novotný, 2008). Podle Bartáka (2004) lze obecně konstatovat, že mezi bezdomovci je více mužů než žen.

Asi 40 % bezdomovců tvoří rozvedení jedinci a téměř polovina bezdomovců nikdy nevstoupila do manželství. Ve skupině rozvedených převažují muži (Průdková, Novotný, 2008), naopak ženy bývají častěji vdané nebo alespoň v minulosti vdané (Hradecká, Hradecký, 1996).

Co se týče vzdělání, pohybují se dle Hradecké, Hradeckého (1996) bezdomovci převážně na nízké úrovni, jen málokdo má ukončenou nějakou kvalifikaci, což má samozřejmě vliv na možnosti uplatnění se na trhu práce a sehnat stabilní zaměstnání.

Důležitou oblastí života bezdomovců je i jejich zdraví. Hradecká a Hradecký (1996) také popisují zdraví bezdomovců jako většinou chatrné a oslabené, což souvisí s jejich životními podmínkami (špatná hygiena, nezdravá životospráva). Přístup k lékařské péči je u nich silně omezen. Většinou totiž dlouhodobě nepracují (jen příležitostně práce či brigády), a tím pádem se jim neplatí zdravotní pojištění. Někteří z nich trpí různými dlouhodobými nemocemi či postižením (mentální retardace, duševní onemocnění apod.). O podlomeném duševním zdraví bezdomovců mluví také Průdková a Novotný (2008). Uvádí, že velká část lidí na ulici má psychiatrickou diagnózu či poruchu osobnosti.

K problematice zdraví se také přidává časté zneužívání návykových látek či alkoholu. Řada bezdomovců řeší stres spojený s nocováním na ulici užíváním alkoholu a jiných drog. U některých toto užívání bylo naopak příčinou bezdomovectví (Průdková, Novotný, 2008).

Co se týká zaměstnanosti je dlouhodobé vyloučení bezdomovců z trhu práce jejich společným jmenovatelem. Pokud tyto osoby pracují, je to buď nelegálně anebo v rámci příležitostných prací (např. na dohodu o provedení práce). Vzhledem k jejich nízkému vzdělání a časté neexistenci odborného vzdělání (viz výše) pracují především na nekvalifikovaných pozicích (Hradecká, Hradecký, 1996).

Nalezení zaměstnání je ještě obtížnější u osob propuštěných z vězení kvůli záznamu v rejstříku trestů. Marek, Strnad a Hotovcová (2012) k tomu dodávají, že pokud si bezdomovci práci najdou, je pro ně těžké si ji udržet, jelikož život na ulici je náročné skloubit s denním režimem a pracovními návyky.

Důležitou oblastí života jsou také vztahy. Bezdomovectvím je obecně více ohrožena osoba osamělá, izolovaná, která opustila rodinu, nebo naopak, kterou opustila rodina. Dále jsou ohroženy bezdomovectvím rodiny s jedním rodičem (Hradecká, Hradecký, 1996).

Pokud se bezdomovci rozhodnou pro změnu života, začlenění se zpět do společnosti jim ztěžuje mimo jiné fakt, že většina jejich přátel jsou také bezdomovci (Fitzpatrick, Kemp, Klinker, 2004). V procesu začleňování potřebují silnou podporu, kterou jim však jejich přátelé z řad bezdomovců nemohou poskytnout. Proto je důležité podporovat je v obnovení původních vztahů z doby před odchodem na ulici (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012).

Jak jsem zmínil výše, rizikovým faktorem pro vznik bezdomovectví je pobyt v ústavu či ve vězení. Osoby, které z těchto institucí přicházejí, jsou navyklé na ústavní život, chybí jim schopnosti a dovednosti potřebné k přežití ve společnosti a také nemají sociální kontakty ani zázemí. To jim začlenění do společnosti ztěžuje. U bývalých vězňů je tato situace ještě obtížnější, jelikož jsou v naší společnosti značně stigmatizováni především při hledání zaměstnání (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012). S propuštěním z výkonu trestu souvisí také téma kriminality bezdomovců. Mnozí z nich mají totiž ve svém životě kriminální zkušenost či se dopouštějí drobné kriminality (Hradecká, Hradecký, 1996). Souvisí to s faktem popsáním výše, že někteří bezdomovci se bezdomovci stávají právě po odchodu z vězení, kdy je pro ně začlenění do společnosti velmi náročné.

Pokud se zabýváme těmito oblastmi života, může nás napadnout, že přece existuje státem poskytovaná sociální pomoc. Příjem této pomoci je však pro bezdomovce komplikovaný tím, že je často vázán na místo trvalého bydliště. To bezdomovci často opouštějí z důvodů studu za své bezdomovectví a stigmatizace, a raději se uchylují do větších měst, které jim poskytují anonymitu a větší příležitosti. Trvalé bydliště přímo souvisí jednak s problémem nezaměstnanosti (registrace na Úřadu práce), a dále pak také s výplatou sociálních dávek. Následuje neplacení zdravotního pojištění, které zapříčiňuje omezený přístup ke zdravotní péči (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012).

1.5 Služby pro lidi bez domova v ČR

Barták (2011) uvádí, že dle zákona o sociálních službách č.108/2006 Sb. je základní sociální službou určenou bezdomovcům sociální poradenství, zahrnující poradenství základní a specializované, které se věnuje specifikám cílové skupiny lidí bez domova. Další služby určené lidem bez domova, jsou služby sociální prevence, jako např. azylové domy, nízkoprahová denní centra, noclehárny, terénní programy a domy na půl cesty.

Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, případně terénní služby pro osoby bez přístřeší (Zákon o sociálních službách č.108/2006 Sb.). Podle Schwarzové (2005) se jedná o službu zaměřenou na uspokojování základních potřeb – jako je potřeba místa odpočinku, jídla (možnost najíst se, připravit si či zakoupit jídlo), tepla, základní lékařské péče, hygieny (možnost osprchovat se, vyprat oblečení) a ošacení (možnost zakoupit oblečení a boty). Pracovníci denního centra poskytují informace, poradenství a v případě potřeby krizovou intervenci či pomoc s vyřízením osobních záležitostí, při uplatňování práv či hledání zaměstnání (Průdková, Novotný, 2008).

Noclehárny poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o přenocování a využití hygienického zařízení (Zákon o sociálních službách č.108/2006 Sb.). Někdy je součástí noclehárny i potravinový servis. Služby bývají poskytovány buď zdarma, nebo za malou úhradu. Nocleh je poskytován na jednu noc, ale je možné ho poskytnout i vícekrát. Osobní věci je možné uzamknout do skříňky. Klienti dostanou čisté ložní prádlo, je jim přidělena postel, mohou dostat čisté oblečení a využít toalety nebo sprchy. Pracovníci poskytují podobné služby jako v denním centru. Na služby, které nemohou zajistit, odkazují klienty na další zařízení (Průdková, Novotný, 2008).

Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé situaci v souvislosti se ztrátou bydlení. Většinou poskytují i stravu nebo pomoc při zajištění stravy, ubytování, pomoc při uplatňování práv, zájmů a vyřizování osobních záležitostí (Zákon o sociálních službách č.108/2006 Sb.). Schwarzová (2005) mluví o více formách azylového bydlení, které závisí na délce ubytování (od krátkodobých v řádu dnů či týdnů, přes střednědobé až po dlouhodobé v řádu měsíců až let). Na klienty jsou zde kladeny větší nároky než na noclehárnách. Azylové bydlení poskytuje pomoc lidem, kteří mají zájem o reintegraci do společnosti a kteří se aktivně podílí na změně jejich životní situace. S klienty je veden individuální plán a finančně se účastní placení pobytu. V rámci ČR existují azylové domy pro muže, ženy a matky s dětmi (Průdková, Novotný, 2008).

Domy na půli cesty jsou určeny osobám do 26 let, které opouštějí zařízení pro ústavní nebo ochrannou výchovu, případně pro osoby z jiných zařízení pro děti a mládež a pro osoby, které jsou propuštěny z vězení či ochranné léčby. Kromě ubytování poskytují pomoc při uplatňování zájmů a práv, sociálně terapeutickou péči a zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (Zákon o sociálních službách č.108/2006 Sb.). Klienti mohou v zařízení zůstat většinou 6 až 12 měsíců. Ideálně se zde nachází samostatné byty a společenské místnosti. Klienti platí nájem, sami si vaří, perou a organizují si volný čas. K dispozici jim je sociální pracovník, který jim mimo jiné pomáhá se samostatným vedením domácnosti a s hospodařením s penězi (Průdková, Novotný, 2008).

Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou nebo jsou ohroženy rizikovým způsobem života (Zákon o sociálních službách č.108/2006 Sb.). Terénní práce s bezdomovci je založena na vyhledávání klientů v jejich přirozeném prostředí a na snaze navázat s nimi kontakt. K tomu může posloužit např. nabídka materiální pomoci (hygiena, ošacení, potraviny), nebo informace o dalších poskytovaných službách. Terénní program se zaměřuje také na to, aby klient navštívil další ambulantní služby.

V poslední době se objevují tzv. mobilní sociální služby, které mají znaky terénní práce, ale zároveň poskytují podobné služby jako v kamenných zařízeních (sociální poradenství, zdravotnické služby a materiální pomoc) (Marek, Strnad, Hotovcová, 2012). V České republice neexistují azylové domy pro muže - otce s dětmi a prakticky ani chráněné byty pro bezdomovce, jelikož jsou pro ně prakticky nedostupné (Průdková, Novotný, 2008).

Důležitým článkem v poskytovaných službách by měly být i doplňkové služby, které se nezaměřují pouze na sociální a zdravotní péči. Mezi tyto patří duchovní služby, Job kluby (informace o zaměstnání, spolupráce s úřady práce a dalšími institucemi), kulturní programy v rámci zážitkové pedagogiky (výlety, kulturní a sportovní akce). Jak píše Barták (2011), zajímavou pozici v nabídce služeb poskytuje sdružení Ježek a Čížek, nabízející možnost zapojení do kulturního života v rámci bezdomoveckého divadla. Velmi zajímavým počinem je také vydávání časopisu Nový prostor, který poskytuje klientům pracovní příležitost a zapojení se do sociálního podnikání.

2 Psychologie bezdomovce

Záměrem této kapitoly je pokusit se proniknout hlouběji do nitra člověka, který žije na ulici, s citem a porozuměním nahlédnout do jeho duševního rozpoložení, a tím si uvědomit, jaké jsou jeho skutečné potřeby, co opravdu prožívá, a jakým způsobem je třeba s ním pracovat.

2.1 Rysy osobnosti bezdomovce

Hradecká (1996) osobnost bezdomovce shrnuje stručně. Píše, že jde vesměs o lidi se slabou, lehce ovlivnitelnou osobností, často handicapované, tělesně, duševně, věkem, nízkým vzděláním, sociálním původem, frustrací z dětství.

Jedna ze základních znaků lidí bez domova je neschopnost orientovat se ve světě. To zahrnuje zmatenost z většího množství podnětů, rezignaci na přílišnou námahu a podobně. Většina bezdomovců se nedokáže poučit ze své předchozí zkušenosti, proto dělají stále tytéž chyby a ocitají se proto v jakémsi začarovaném kruhu, z něhož nejsou schopni najít cestu ven. Člověk má volnost postavit se proti minulosti pouze fatalisticky, nebo se z ní poučit (Frankl, 1994). A to bezdomovci často nedokáží. Naopak, navyknu si na určitý typ většinou patologického chování a potom selhávají ve všech ostatních oblastech, nebo situacích a v žádné nejsou úspěšní. Důvod, proč se drží tohoto stereotypního neefektivního chování, bychom mohli vysvětlit jako zdroj alespoň nějaké jistoty v jejich nejistém přežívání.

Většina bezdomovců také nezná svá práva, a proto je nemohou ani prosadit, i když by na ně měli nárok. Absence schopnosti sociální adaptace plyne z neschopnosti základní srozumitelné komunikace. To má za následek, že když potřebují akutně vyřešit nastalý problém, používají nepřiměřené prostředky bez většího efektu. Ideálním řešením se nabízí mít někoho, kdo by za ně, nebo alespoň s nimi jejich problémy vyřešil. Tito lidé potřebují intenzivní podporu a doprovázení. Jejich obranná strategie by se dala nazvat jako paliativní, tedy taková, která neřeší příčinu problému, nýbrž ho jen vytěšňuje a snaží se zabránit následkům.

Bezdomovci často nemají vypěstovanou vůli a nejsou odolní ani vytrvalí, nedokážou se efektivně ovládat a často mají sníženou schopnost autoregulace. Pod vlivem silnější psychické zátěže rychle rezignují a jejich situace se pak často ještě zhoršuje.

Život bezdomovce je typický co největší mírou zjednodušení, všeho. Často se totiž člověk ocitne na ulici například kvůli neschopnosti zvládnout požadavky společnosti, a po

této psychicky náročné zkušenosti téměř vyhasíná vůle snažit se o cokoliv dalšího. Obvyklé je doslova tzv. vegetování, stereotypní přežívání ze dne na den. Smysl života je v mnoha případech ovlivněn alkoholem či jinými návykovými látkami a vůle těchto jedinců je pak orientována pouze naplňováním této závislosti.

Toto zjednodušování způsobuje vyhasínání ještě doposud přítomných a fungujících sociálních schopností. Tím, že na sobě člověk vůbec nepracuje, nejde mu o osobní rozvoj a ztratil většinu životních motivací, oplošťuje se po stránce psychické.

Vnesení řádu do tohoto přežívání by mělo smysl, nesměly by být tyto nároky ale nijak velké. Úspěchem by bylo i drobné zlepšení, které bohužel nebývá moc obvyklé. Běžné nároky na život očima veřejnosti mohou být pro některé lidi na ulici naprosto nedosažitelné. Rezignace a zploštění života je v podstatě jejich obrannou reakcí na přílišný tlak, který vyvolává právě neschopnost čelit problémům (Vágnerová, 1999)

2.2 Důvody proč někteří bezdomovci nevyhledávají sociální služby

Pan Hradecký (2005) vypracoval tématickou zprávu o lidech spících venku, ve které v dodatku popisuje možné důvody, proč tito lidé nevyužívají sociálních služeb pro bezdomovce. Uvádí, že ti, kteří jsou na ulici teprve krátce, si nechtějí připustit, že klesli tak hluboko, aby potřebovali služby azylových domů. To jim sice na jednu stranu zachovává důstojnost, ale na straně druhé se vystavují vyloučení.

Druhou zmíněnou skupinou jsou bezdomovci, kteří žijí na ulici již déle a mají s azylovými domy zkušenost, ale nejsou ochotni se vzdát svobody a podřídit se pevným pravidlům a společnému ubytování. Mnoho osob, které se ocitnou bez střechy nad hlavou podléhá předsudkům o špatných hygienických poměrech na ubytovnách, nebo mají osobní antipatie k pracovníkům či samotnému zařízení.

Pro další skupinu, a to závislé na drogách a alkoholu, je téměř nemožné užívat sociálních služeb, jelikož pod vlivem návykových látek nejsou schopni dodržovat pravidla zařízení a bydlet s jinými lidmi. Nakonec Hradecký uvádí jako důvod partnerství či vlastnění psa, jelikož většina zařízení neumožňuje ubytování párů a už vůbec ne zvířecích mazlíčků.

2.3 Bezdomovci a jejich vnímání budoucnosti

Pro člověka na ulici je velice obtížné dostat se z této tíživé situace vlastními silami. Hradecký (2005) ve zprávě shrnuje postoje bezdomovců k vlastní budoucnosti. Mnozí si

nalhávají a sní o tom, že někdy v budoucnu se něco stane, něco se změní, něco dobrého na ně čeká, někdy v budoucnu budou něco dělat, aniž by se oni sami o to nějak snažili, něco pro to dělali, nebo se vážně rozhodli a pracovali na změně. Jiní zase rezignovali a uvědomují si, že s každým novým dnem na ulici se propadají hlouběji, mají více a více bolestných zkušeností a zážitků a jsou více a více skeptičtí. Jen malé procento z těch, kteří přespávají, nebo žijí na ulici, chtějí skutečně změnit svůj život. (Hradecký, 2005)

VÝZKUMNÁ ČÁST

3 Cíl výzkumu a formulace výzkumných otázek

Cílem výzkumu je hlubší pochopení a popis, jakým způsobem prožívají svoji životní situaci lidé, kteří se ocitli z různých důvodů bez domova. Výzkum je zaměřen jednak na jejich současný způsob života, přizpůsobení se vzniklé situaci, ale také jejich vnitřním postojům k minulosti, k příčinám a důvodům jejich bezdomovectví a také k teoriím řešení jejich situace. Jedním z cílů je také vytvoření předpokladů pro cílenou intervenci a pomoc bezdomovcům v oblasti sociální, zdravotní a pedagogické.

Formulace výzkumných otázek:

1. Jak bezdomovci prožívají svoji životní situaci?
2. Jakou mají motivaci pro život?
3. Jaké mají bezdomovci vnitřní potřeby?

4 Popis použité metody

Interpretativní fenomenologická analýza (Interpretative Phenomenological Analysis, dále zkracuji jako IPA), popsaná autory Smithem a Osbornem, je metoda kvalitativní analýzy dat, která se zabývá osobním vnímáním nebo přístupem k objektu nebo události. Jde o přístup fenomenologický. Je to „dvouúrovňový interpretační proces. Účastníci se snaží pochopit svůj svět; výzkumník se snaží pochopit účastníky, kteří se snaží pochopit svůj svět“. (Smith, Osborn in Kocvrlichová, 2006) IPA se soustředí na to, co si „konkrétní respondent myslí nebo věří o daném tématu“.

Celý proces analýzy začíná konstrukcí výzkumné otázky a volbou vzorku, pokračuje přes přípravu a realizaci rozhovoru, jeho doslovný přepis, vlastní proces analýzy sesbíraných dat a jejich následné převedení do narativní podoby až po konečnou interpretaci výsledků.

4.1 Výzkumná otázka a volba vzorku

Výzkumná otázka bývá formulována široce a otevřeně. „Cílem je (...) flexibilně a detailně prozkoumat oblast zájmu“. (Smith, Osborn in Kocvrlichová, 2006) IPA je vhodné použít, je-li záměrem zkoumat komplexitu, proces nebo novost.

Vzorek respondentů je zpravidla malý, jeho volba probíhá pomocí racionálního výběru. Skupina by měla být úzce definovaná a výzkumná otázka by pro ni měla být signifikantní. Je to tedy opačný proces, nežli hledání vzorku nahodilého či reprezentativního.

4.2 Sběr dat

4.2.1 Polostrukturovaný rozhovor

Autoři, ač nevylučují i jiné metody, např. osobní popis či deník, považují za nejvhodnější nástroj sběru dat polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor má výhody v tom, že usnadňuje a umožňuje vztah a vcítění, je poměrně flexibilní. Otevírá možnost, aby účastník výzkumu sám přinášel témata jemu vlastní. Přináší tedy bohatá data. Je ovšem časově náročný a výzkumník má menší kontrolu nad situací, než například při použití rozhovoru strukturovaného. (Kocvrlichová, 2006)

Také analýza je náročnější. Autoři doporučují věnovat náležitou pozornost přípravě otázek, případně vytvoření předběžné osnovy rozhovoru. Při formulaci otázek by výzkumník neměl zapomínat na to, že otázky by měly být spíše neutrální než hodnotící či navádějící, výzkumník by se měl vyhýbat žargonu a odbornému jazyku a měl by používat spíše otevřené

nežli uzavřené otázky. Tato osnova má pomáhat, není přísně závazná. „Rozhovor nemusí postupovat v pořadí podle osnovy, otázky se nemusí položit všechny ani přesně stejným způsobem každému respondentovi. Výzkumník se může rozhodnout, že určitou otázku položí dříve, než je v osnově, protože navazuje na to, co respondent právě řekl. Podobně přesná formulace otázky a míra explicity bude částečně záviset na tom, jak výzkumník vnímá respondentovy odpovědi.“ (Smith, Osborn 2003 in Kocvrlichová, 2006)

.4.2.2 Nahrávání a přepis

Autoři se domnívají, že IPA nelze provádět bez nahrávky, jelikož tato poskytuje plnější záznam, nežli zápis z rozhovoru. Při přepisu rozhovoru doporučují přepsat celý rozhovor včetně kladených otázek. Přepis se provádí na sémantické úrovni, tedy zaznamenávají se všechna pronesená slova včetně přereků, významné pauzy, smích apod. (Kocvrlichová, 2006)

4.3 Vlastní analýza

V procesu analýzy se realizuje interpretační vztah mezi výzkumníkem a přepisem. Analýza je nevyhnutelně osobní proces odehrávající se v každém kroku realizace. Autoři upozorňují, že „postupem času pravděpodobně začnete přizpůsobovat metodu svému konkrétnímu úkolu“. (Smith a kol. 1999 in Kocvrlichová, 2006)

Zpracovává-li se více než jeden rozhovor, pak práce začíná detailním zpracováním jednoho rozhovoru. Postupně se přistupuje ke zpracování dalších. IPA tím navazuje na idiografický přístup v analýze. Na začátku stojí jednotlivý příklad a pomalu a v postupných krocích směřuje ke kategorizaci nebo tvrzením na obecnější rovině.

.4.3.1 Jednotlivé kroky analýzy

- I. V prvním kroku je přepis rozhovoru několikrát pečlivě přečten a na levém okraji se zaznamenává všechno, co zajímavého nebo důležitého v rozhovoru zaznělo. Nejsou žádná pravidla ani žádné požadavky, co a jak se má komentovat. Komentáře mohou mít podobu předběžných shrnutí a interpretací, parafrází, nebo asociací, různých spojení. Je možné komentovat užívání jazyka, významy vyskytnuvších se osob apod.
- II. V druhé fázi analýzy se na pravý okraj zaznamenávají vynořující se názvy témat, tedy klíčová slova používaná k zachycení esenciální kvality. Jde o poněkud vyšší rovinu

abstrakce. Je třeba dbát na to, aby stále existovala vazba zpět na to, co účastník skutečně řekl.

- III. Ve třetí fázi jsou rýsující se témata přepsána na papír. Hledá se spojení mezi nimi. Některá se sdružují do skupin, jiná se jeví jako nadřazené pojmy, další se chovají např. jako magnet a vytváří kolem sebe shluky jiných. Také tato fáze vyžaduje ustavičné návraty k primárnímu textu – přepisu a ustavičné ověřování si, zda nalezená spojení platí i pro primární materiál. V interakci s textem se výzkumník pokouší porozumět, co jedinec říká a zároveň čerpat z vlastních interpretačních zdrojů.
- IV. Čtvrtým krokem je vytvoření tabulky koherentně uspořádaných témat. Výše popsaným procesem se patrně vytvořilo několik shluků témat, které nejvíce vystihují respondentův přístup k dané věci. Tyto shluky dostávají jméno reprezentující podřadná témata. K tématům je vhodné udávat identifikátor, který pomáhá organizaci a napomáhá orientaci v původním textu. K identifikátoru je možno připojit také klíčové slovo z úryvku. V průběhu tohoto procesu je možno vypustit témata, která nezapadají do celkové struktury nebo se v textu vyskytují jen okrajově.
- V. V posledním kroku analýzy jsou získaná témata převáděna do narativní podoby. Tento zápis a závěrečné zhodnocení by měl shrnovat významy přítomné ve zkušenosti účastníků. Základem pro vysvětlení přístupu účastníka je tabulka témat. Svá tvrzení výzkumník dokládá a potvrzuje uvedenými citacemi z transkribovaných rozhovorů, přičemž je nutno jasně oddělit, co je sdělení účastníka a co výzkumníkova interpretace.

Zpracováváme-li více než jeden rozhovor, pak lze postupovat dvojitým způsobem. Buď poté, co provedeme analýzu prvního rozhovoru, tento odložíme a začínáme s další zcela od začátku, nebo pro práci s následujícími rozhovory využíváme témat nalezených v prvním zpracovaném rozhovoru. Přitom je třeba sledovat konvergenci i divergenci dat – tedy rozpoznat, v čem jsou přístupy účastníků podobné a v čem odlišné.

Ve své práci jsem využil první možnosti a začínal jsem se zpracováváním každého dalšího rozhovoru od začátku. Nicméně nelze vyloučit ovlivnění čtením a zpracováváním předchozích rozhovorů. (Kocvrlichová, 2006)

5 Sběr materiálu a jeho zpracování

5.1 Volba vzorku

Pro výběr účastníků výzkumu byly předem stanoveny tyto požadavky: Respondent měl být člověk, který žije více jak pět let bez domova, buď na ulici, nebo je klientem denního centra, nebo noclehárny pro bezdomovce. Měli být osloveni primárně muži, věk nebyl přímo stanoven.

5.2 Charakteristiky respondentů

Charakteristiky respondentů vycházejí převážně z toho, co o sobě oni sami v rozhovorech sdělili. Případně jsem se na konci rozhovoru na další oblasti doptal.

5.3 Sběr materiálu

Respondenty jsem se rozhodl oslovit náhodně, v místech, kde jsem předpokládal jejich přítomnost. Začal jsem v denním centru jednoho okresního města, kde jsem nejdříve oslovil personál, abych se s nimi případně domluvil na mém záměru oslovovat klienty. Tam jsem narazil na formální překážky v podobě nutnosti vyplnění jakýchsi dokumentů a smluv. Tomu jsem se chtěl vyhnout a tak prvního respondenta (H) jsem oslovil poté, co jsem na něj počkal mimo prostory denního centra. Rozhovor proběhl v mém autě. Klientovi jsem předem nabídl symbolickou finanční odměnu.

Další respondenty jsem se vydal hledat k noclehárně v jiné části města. Několik jich stálo před objektem a čekali na příchod pracovníka. V hloučku bezdomovců na moji nabídku nikdo nereagoval a k rozhovoru nechtěli svolit ani za slíbenou odměnu. Musel jsem hledat jednotlivce v bočních uličkách, kteří se možná tolik neostýchali před ostatními a k rozhovoru svolili. Během dvou večerů jsem přesvědčil tři bezdomovce a nahrál s nimi rozhovory opět ve svém autě (J, K, R)

Jeden rozhovor jsem z výzkumu vyřadil (R), protože s tímto klientem jsme se z dřívějšíka znali, a tato skutečnost celý rozhovor rušivě ovlivnila. Tento mladý muž odpovídal na otázky takovým způsobem, jako kdyby se snažil přemýšlet nad tím, co chci

slyšet, kam otázkami mířím a za každou cenu se mi chtěl svými odpověďmi zavděčit, nebo mi udělat radost.

Pro další rozhovory jsem se vydal do krajského moravského města a také do charitního denního centra pro bezdomovce. Tam s mým působením neměli nejmenší problém a nabídli mi i místnost, kde jsem rozhovory mohl natáčet a nikdo nás nerušil. Během jednoho dopoledne jsem natočil tři rozhovory (Z, S, B), všechny za symbolickou finanční odměnu, tak jako ty předchozí.

5.4 Osnova rozhovoru

Rozhovor byl polostrukturovaný, všem jsem položil několik stejných otázek a v průběhu rozhovoru jsem kladl doplňující otázky. Některé z následujících otázek nebylo třeba klást výslovně, protože byly zodpovězeny spontánně, během jiných odpovědí. Ostatní otázky vyplývaly z konkrétní situace, z témat přinášených respondentem.

1. Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh.
2. Co si představujete pod pojmem domov? Co pro vás domov znamená?
3. Jak se vám nyní žije?
4. S čím jste nejvíce spokojený?
5. S čím jste nejvíce nespokojený?
6. Kdo, nebo co vám nejvíce pomáhá?
7. Z čeho se dokážete radovat? Co by vám udělalo největší radost?
8. Co vám naopak přináší smutek? Co vás zarmucuje?
9. Kdybyste mohl vrátit čas, co byste udělal v životě jinak?
10. Kteří lidé ovlivnili váš život pozitivně?
11. Kteří lidé ovlivnili váš život negativně?
12. Myslíte si, že by vaše situace šla změnit? Jak?
13. Co by vám nejvíce pomohlo?

5.5 Přepis rozhovorů a práce se záznamem

Všechny probíhající rozhovory byly zachyceny na zvukový záznam a poté doslovně přepsány. Po zvážení výhod a nevýhod dalších zásahů do transkribovaného textu, jako jsou například jazykové úpravy, jsem se rozhodl se jim vyhnout a ponechat v původní neupravené podobě. Nevýhodou je, že v mluvené řeči se vyskytují jevy znesnadňující čtení textu, především nespisovná mluva, náhlá přerušení, nedokončené věty apod. I tyto jevy ovšem mohou být zdrojem informací a neupravený text zachovává větší míru autenticity. Dalším argumentem pro zachování co nejautentičtější podoby rozhovorů je pádné doporučení Smitha a Osborna, aby v rozhovoru zaznamenaném pro IPA byla zaznačena všechna pronesená slova včetně přeřeků. Autoři upozorňují i na význam smíchu, dlouhých pauz apod. (Kocvrlichová, 2006)

6 Analýza textů

Metodou IPA jsem analyzoval šest rozhovorů (H, J, K, Z, S, B). Jsou-li v mé analýze odchylky od popisu metody tak, jak jej předkládají autoři, jsou v souladu s doporučením autorů přizpůsobit metodu konkrétnímu prováděnému výzkumu: „stále pamatujte, že si musíte metodu přizpůsobit podle vašeho vlastního stylu práce a tématu výzkumu“ (Smith, Osborn 2003 in Kocvrlichová 2006).

6.1 Respondent H

Muž, 45 let. Byl v pěstounské péči, potom ve výchovném ústavu a od 18 let se pohybuje na ulici. Byl několikrát trestán (vězení, veřejně prospěšné práce) většinou za krádeže. Prošel si závislostí na pervitinu, opakovaně se k němu vrátil, ale nyní je prý v pohodě. Příležitostně zajde do kostela. Je svobodný, bezdětný a zdraví ho netrápí.

6.1.1 Tabulka H – rozbor rozhovoru

	Respondent H	Výbrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45	<p>Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi prosím svůj příběh...</p> <p>H: Tady záleží taky jestli od mala..nebo až v dospělosti..? Vlastně asi začneme od té dospělosti..</p> <p>Dobře</p> <p>H: Takže jo, můžu mluvit?</p> <p>Jo, povídejte..</p> <p>H: Takže v dospělosti, když mi bylo 18 let, tak vlastně do 18 let jako nezletilec jsem byl ve výchovném ústavu, předtím jsem byl v pěstounské péči a v osmnácti jsem byl vlastně propuštěnej z toho výchovného ústavu..a co bych k tomu řekl..vlastně děcko jo..ještě teda na prahu dětství a dospělosti, bez ničeho žejo..bez nákejch finančních těch..bez práce jo..a tak.. tenkrát se na to tak nekoukalo žejo..a teď se starej žejo..člověk to neuměl, protože měl všechno žejo v tom výchovným ústavu..měl postel, čistý prádlo, všechno jo..jídlo jo..a nemusel se o nic starat. Teď?..teď jako sem se musel starat žejo..začít starat. Tak jsem začal dělat tady v ... v ČKD jo..a jako mladej člověk..každěj mladej člověk si chce užívat žejo..takže jsem chodil do práce i nechodil, pak jsem to rozvázal jo..a vlastně v tom věku jsem byl, kdy jsem chtěl poznat svoji vlastní matku..jo?..takže v nákých dvaceti létech jsem se rozhodl odjet na Slovensko a poznat svoji matku. Tam jsem poznal, že ta matka teda není opravdu matka jak by měla být..jo..a pak jsem se teda asi po dvou letech vrátil ze Slovenska sem do ..., kde jsem žil jako bezdomovec..jo..vlastně člověk vyleze z děcáku, nemá kam jít že..a tak dále.. Dneska nevím jestli se</p>	<p>...v dospělosti, když mi bylo 18 let jako nezletilec jsem byl ve výchovném ústavu, předtím jsem byl v pěstounské péči a v osmnácti jsem byl vlastně propuštěnej z toho výchovného ústavu..a co bych k tomu řekl..vlastně děcko jo..ještě teda na prahu dětství a dospělosti, bez ničeho žejo..bez nákejch finančních těch..bez práce jo..a tak.. tenkrát se na to tak nekoukalo žejo..a teď se starej žejo..člověk to neuměl, protože měl všechno žejo v tom výchovným ústavu..měl postel, čistý prádlo, všechno jo..jídlo jo..a nemusel se o nic starat. Teď?..teď jako sem se musel starat žejo..začít starat.“(H 10)</p> <p>„člověk si chce užívat žejo..takže jsem chodil do práce i nechodil“ (H 30)</p> <p>„kdy jsem chtěl poznat svoji vlastní matku..jo?..takže v nákých dvaceti létech jsem se rozhodl odjet na Slovensko a poznat svoji matku. Tam jsem poznal, že ta matka teda není opravdu matka jak by měla být..jo..a pak jsem se teda asi po dvou letech vrátil ze Slovenska sem“(H 35)</p> <p>„vlastně člověk vyleze</p>	<p>Nevyřčený důvod bezradnosti. Opustil výchovný ústav kde měl veškerý servis a najednou neví jak se o sebe postarat.</p> <p>Hledání identity. Vydal se hledat vlastní matku - Zklamání. Matka nebyla taková jak si představoval.</p>	<p>Dospívání</p> <p>Vlastní identita</p>

<p>46 na to tak myslí nebo ne..ale asi 47 ne..furt to je stejný.. 48 Furt je toho málo, jako existují 49 nějaký domy na půli cesty.. 50 H: Ty jsou většinou plný žejo..a nebo 51 to no.. 52 Je jich málo.. 53 H: Kdo..kdo je ten šťastlivec a 54 dostane se tam tak je fakt šťastnej 55 žejo.. 56 Je to tak.. 57 H: Tam se teprve učí žít no...a 58 vlastně pak.. pak začala moje taková 59 dost špatná kariéra, což byla 60 kriminální kariéra žejo..nemůžu to 61 nazývat ani kariérou žejo..je to 62 takový..jo kdy sem si odseděl nějaký 63 roky jo..za krádeže a takový..protože 64 opravdu jo..po tý revoluci už, ještě to 65 teda bylo před revolucí jo..nebyla 66 práce jo..nebo prostě byl jsem člověk 67 kterej si chce užívat. Tím pádem 68 vlastně sem byl furt na ulici a byl sem 69 na té ulici asi deset let kdy 70 z posledního výkonu trestu jsem byl 71 propuštěnej a tam mě vlastně ve 72 výkonu trestu pomohli sociální 73 pracovníci k bytu, k městskému bytu 74 jo, kdy sem se vrátil opět do Blanska 75 a nastěhoval.. a jelikož Blansko bylo 76 druhý město, který mělo největší 77 spotřebu a největší výrobu drog..tak 78 jsem těm drogám propadl. A takhle 79 vlastně po osmi letech jsem přišel o 80 byt..a znovu na ulici. No a mezi tím 81 byly nějaký ty kriminály jo..a to..no a 82 teďka vlastně posledních deset let 83 jako jsem netrestanej a snažím 84 se..snažím se i..i tenkrát jsem se 85 snažil dřív jako mladej..pomáhat i 86 druhým, proto vlastně vznikaly ty 87 krádeže a takový jo..abych vlastně ty 88 lidi..jo..a snažil jsem se je vést trošku 89 jako..i když tou kriminální cestou 90 jo..která končila jenom u mě jako 91 v kriminále..ne pro ně jo..a pomohl 92 jsem teda hodně lidem taklenc jako 93 jo.. že jsem našel třeba nějaký to 94 bydlení v opuštěné chatě jo..pak sem 95 jo..začal krást, aby teda bylo co jíst a 96 tak dále jo..a takhle..takže sem hodně 97 lidem pomoh takhle..a hmm..vlastně 98 můj poslední trest..to bylo za 99 hodiny..jo..to sem měl voddělat nějaký 100 hodiny..to byl nějaký přestupek nebo 101 něco jo.. takže sem vodseděl tři 102 měsíce a vod té doby vlastně nic jo. 103 No a vlastně sem byl furt na ulici 104 žejo..i z toho kriminálu 105 žejo..propuštěnej na ulici a bydlel</p>	<p><i>z děčáku, nemá kam jít že..a tak dále“(H 43)</i></p> <p><i>„Kdo..kdo je ten šťastlivec a dostane se tam tak je fakt šťastnej žejo..“(H 53)</i></p> <p><i>„Tam se teprve učí žít no“(H 57)</i></p> <p><i>„pak začala moje taková dost špatná kariéra, což byla kriminální kariéra žejo..nemůžu to nazývat ani kariérou žejo..je to takový..jo kdy sem si odseděl nějaký roky jo..za krádeže a takový“(H58)</i></p> <p><i>„..nebyla práce jo..nebo prostě byl jsem člověk kterej si chce užívat. Tím pádem vlastně sem byl furt na ulici a byl sem na té ulici asi deset let“(H 65)</i></p> <p><i>„..pomohli sociální pracovníci k bytu, k městskému bytu jo..“(H 72)</i></p> <p><i>„jelikož Blansko bylo druhý město, který mělo největší spotřebu a největší výrobu drog..tak jsem těm drogám propadl. A takhle vlastně po osmi letech jsem přišel o byt.“(H 72).</i></p> <p><i>„posledních deset let jako jsem netrestanej a snažím se..snažím se i..i tenkrát jsem se snažil dřív jako mladej..pomáhat i druhým“(H 82)</i></p> <p><i>„někdy to bydlení v opuštěné chatě jo..pak sem jo..začal krást, aby teda bylo co jíst a tak dále jo..“(H 93)</i></p> <p><i>„poslední trest..to bylo za hodiny..jo..to sem měl voddělat nějaký hodiny..to byl nějaký přestupek nebo něco jo.. takže sem vodseděl tři měsíce a vod té doby vlastně nic jo“(H 98)</i></p>	<p>Zamýšlí se nad nastalou situací, kdyby mohl pokračovat v nějaké návazné instituci.</p> <p>Kriminální kariéra. Jakoby automaticky na ústavní výchovu navazuje kriminální činnost.</p> <p>Přenáší vinu na politickou situaci, že před revolucí nebyla práce. Připouští že i on se chtěl spíš bavit.. I když získal byt přišel o něj kvůli drogám.</p> <p>Mluví o snaze žít lépe a být užitečný.</p> <p>Poslední trest byl docela malý, jako kdyby o nic nešlo. Hlavně že od té doby už nic neprovedl.</p>	<p>Důvod bezdomovectví</p> <p>Kriminalita</p> <p>Důvod bezdomovectví</p> <p>Závislost</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnitřní potřeby</p>
---	--	--	---

<p>106 sem tady ve stanu..v zimě jo..a bylo 107 to něk na podzim..nebo spíš už na 108 jaro jo..kdy nám...měl sem tam i dva 109 další bezdomovce ..kdy nám ty stany 110 podpálili.. Ono to bylo aji v televizi.. 111 Ano..o tom jsem četl v novinách.. 112 H: To bylo aji na Primě..jo..takže tak 113 nám podpálili ty stany a vod té doby 114 vlastně jsem přemýšlel jo..nad 115 jedným domem tady v ..., kterej byl 116 z většiny prázdněj..obytněj dům.. 117 s bytama a přemýšlel jsem jak 118 nahodit tady městu jo..vedení 119 města..aby ten dům odevřeli pro ... 120 bezdomovce..jo?.. Takže jednoho dne 121 jsem se prostě našel a tady na 122 Charitě vlastně sem sepsal na 123 počítači..možná to tam ještě bude jo.. 124 jsem sepsal takovou žádost a 125 prosbu..jak radě tak i minulému 126 starostovi, aby ten dům otevřeli pro 127 ... bezdomovce jako ubytovnu jo..a 128 asi tři měsíce teda trvalo než jsem 129 vyběhal všechno a tak dále..než teda 130 vlastně s právníkama dali dohromady 131 nějaké koncept a pak ten dům opravdu 132 otevřeli..ale jedna jediná chyba byla, 133 že ten dům rychle naplnili 134 bezdomovcema, ale nezajímalo je že 135 nejsou blanenský některý z nich..jo..a 136 já..moje myšlenka byla ta, že to bude 137 jenom pro blanenský jo..co měli něco 138 do činění s Blanskem..trvalej pobyt 139 jo..nebo zaměstnání jo..nebo takhle 140 jo.. Hodně mě to zklamalo. Dneska 141 sou tam problémy strašný na tom 142 baráku jo.. Já osobně tam mám taky 143 problém..jo.. s jedním nájemníkem 144 ..a...co sem chtěl říct vlastně no?.. 145 Vod té doby vlastně..jo..snažim se 146 teďka taky dělat něco pro ten barák 147 žejo.. protože jeden se tam..mmm.. 148 ustanovili ho před rokem..nebo půl 149 rokem domovníkem a tuto službu 150 nevykonává taktak má jo..prostě se 151 povyšoval nad..nad ostatní, 152 vyhrožoval, využíval jejich bojácnosti 153 že přijdou o byt a tak dále.. Tak jsem 154 se postavil..postavil jsem se i do 155 blanenských novin..a vlastně 156 v druhym článku se to všechno.. je 157 před volbama, nebo bylo před 158 volbama.. tak se to otočilo proti 159 mně..jo..že to byl problém jednoho 160 člověka, což mysleli mě žejo. Ale furt 161 se..jako celej život se zastávám lidí, 162 který se neumí bránit, nebo nemůžou 163 bránit, nebo mají strach se bránit a 164 nebo neumí žít a tak dále... 165 ..jo..hmm.. dobře.. děkuji ...a ještě 166</p>	<p>...kdy nám ty stany podpálili.. <i>Ono to bylo aji v televizi..</i></p> <p><i>To bylo aji na Primě..jo..takže tak nám podpálili ty stany“ (H 109)</i></p> <p>„přemýšlel jo..nad jedným domem tady v ..., kterej byl z většiny prázdněj..obytněj dům.. s bytama a přemýšlel jsem jak nahodit tady městu jo..vedení města..aby ten dům odevřeli pro ... bezdomovce..“ (H 114)</p> <p>„aby ten dům otevřeli pro ... bezdomovce jako ubytovnu jo..a asi tři měsíce teda trvalo než jsem vyběhal všechno a tak dále..než teda vlastně s právníkama dali dohromady nějaké koncept a pak ten dům opravdu otevřeli..“ (H 126)</p> <p>„postavil jsem se i do blanenských novin..a vlastně v druhym článku se to všechno.. je před volbama, nebo bylo před volbama.. tak se to otočilo proti mně..“ (H 155)</p>	<p>Nepříjemný zážitek, ale na druhou stranu dobrý pocit z popularity.</p> <p>Pokus o aktivizaci představitelů města Otevření nevyužitého domu pro bezdomovce.</p> <p>Veřejná aktivita ohledně domu pro bezdomovce nevyšla. Situaci bagatelizuje – může za to politika. Upozorňuje na to že psal články do novin.</p>	<p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnitřní potřeby</p>
--	--	--	--

<p>167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226</p>	<p><i>jsem se chtěl zeptat.. doplnit tu otázku ohledně těch návykových látek. Vy jste říkal o nějakých těch drogách..</i> H: No...pffffff... <i>..tak jak se podařilo vám s tímhle třeba skončit?</i> H: Jak stím?... to bylo ze dne ..no..skončit..tak úplně skončit ne..von když někdo začne brát žejo a přestane, tak se vobčas k tomu vrátí žejo..a to záleží na každém člověkoví jakou má pevnou vůli jo..a jesi si dokáže říct ne. Já sem si jednu teda..to sem přestal na pět let brát.. a to sem si řekl jako dost jo.. a ze dne na den..z hodiny na hodinu jo..sem přestal brát a to sem končil vlastně na gramu a půl za den jo..za čtyřadvacet hodin jo.. což je dost vysoká dávka a já sem přestal fakt z minuty na minutu.. <i>..bavíme se pravděpodobně o pervitinu?</i> H: Ano..bavíme se o pervitinu no.. <i>..jo..jo.. takže v tuto chvíli se dá říct, že jste čistej? Nebo jste se k tomu ještě nějak vrátil?</i> H: No..no... když ..takhlenc..nevyhledávám..nevyhledá vám..nikdy jsem nevyhledával.. vždycky jsem si počkal až to přišlo samo za mnou jo..aaa..jako..kdy jsem měl na posledy?..to je vždycky jednou tak za tři měsíce jedna dávka a tým to pro mě hasne jo.. A jako dokážu si říct ne jo.. prostě i když mi někdo nabízí..tak prostě když nechcu tak nechcu jo.. To by bylo dobrý aji toto fakt když bys měl nákej někde náký vo tym besedu nebo něco tak jo..tak vzít mě jo..a opravdu..to záleží jenom na vůli.. <i>Díky za nabídku...toho si vážím. Dobře...</i> <i>Jdeme na dlší otázky at' to pěkně stihnem.. Jak si představujete slovo domov? Co toto slovo pro vás znamená?</i> H: No tak pro mě znamená domov zázemí.. to je zázemí, přátelé...přátelé a..práce..jo?. to je všechno jedno s druhým jo.. tak jako každej normální člověk žejo bych rád dělal..jo?..bych rád bydlel..dobře bydlel..né dobře..stačí tak jak bydlím jo?.. <i>Jo..pod střechou prostě..teplo..</i> H: Pod střechou..jasný..teplo a tak dále no...</p>	<p><i>„záleží na každým člověkoví jakou má pevnou vůli jo..a jesi si dokáže říct ne. Já sem si jednu teda..to sem přestal na pět let brát..“ (H 178)</i></p> <p><i>„To by bylo dobrý aji toto fakt když bys měl nákej někde náký vo tym besedu nebo něco tak jo..tak vzít mě jo..opravdu..to záleží jenom na vůli..“ (H 208)</i></p> <p><i>„to je zázemí, přátelé...přátelé a..práce..jo“ bych rád dělal..jo?..bych rád bydlel..dobře bydlel..né dobře..stačí tak jak bydlím jo?..“ (H 217)</i></p>	<p>Mluví o tom, že se mu povedlo bojovat se závislostí.</p> <p>Nabídka účasti na besedě o závislostech pro školy.</p> <p>Domov definuje jako zázemí a blízké vztahy.</p>	<p>Závislost</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnější potřeby</p>
--	---	---	--	---

<p>227 Dobře...tak... jak se vám nyní žije? 228 V současné době...jak se vám žije? 229 H: V současné době..no.. teď bych 230 měl dvacátýho jet do Plzně.. do 231 Panasonicu..konečně teda práce náká 232 která by mě bavila.. je to teda linka..já 233 už sem jednou na lince tady dělal.. 234 v Ráječku..jo?..takže ..jako..su 235 rád..vyzkouším..když to bude tak to 236 bude no.. Sice ubytovna zase žejo..ale 237 časem když si člověk vydělá, tak si 238 může pronajmout byt že.. a byt jakože 239 ve svém no... 240 241 Takže sháníte práci... práce je pro 242 vás důležitá ... 243 H: No ano..to je myslim.. kdo rozumě 244 tady jako z těch bezdomovců má 245 rozum a není prochlastanej 246 nebo..jo?..opravdu feťák kterej bez 247 toho nebude..tak jasný..musí 248 přemýšlet vo tym, že jinak se na ty 249 nohy nedostane než tou prací 250 žejo?..najít si práci, pevný zázemí a 251 vlastně ta práce už je pevný zázemí 252 jo?..Pak už to bydlení a tak dále..to už 253 je vedlejší jo...dá se docházet do 254 práce z podmostu jo.. Dá..jenom chtít 255 ... 256 S čím byste mi řekl, že jste teď nejvíc 257 spokojenej? 258 H: No..spokojenej.. vona ta 259 spokojenost u člověka..u 260 každýho..nebude nikdy taková jak má 261 být jo..nebo jak si představuje.. 262 vždycky bude někde něco, co mu 263 bude vadit.. s čím se třeba nedokáže 264 porvat jo..ale jako spokojenej 265 su..spokojenej jo.. 266 A je něco..s čím naopak nejste 267 spokojenej? 268 H: Teď nejsou spokojenej s tím, že.. 269 vlastně já sem městu navrhl, aby 270 otevřeli tu ubytovnu pro ty 271 bezdomovce..a nejsou spokojenej 272 s tím, že to město mě vlastně před 273 volbama podrazilo nohy..jo.. a tím že 274 vlastně sem se zastával druhých lidí, 275 že sem jedinej byl kterej se postavil 276 jednomu, kterej tam usurpoval staršně 277 moc lidí jo..nájemníků..tak prostě teď 278 su nejhorší já.. ne v očích těch lidí, 279 kteří tam bydlí, ale v očích 280 města..jo?.. 281 Rozumím tomu tak, že na městě 282 řekli: „jste jedinej kdo s tím 283 domovníkem má problém, všichni 284 ostatní jsou v pohodě, takže my to 285 nebudeme řešit“ ? 286 H: Jo 287 A to vás zklamalo..</p>	<p>„teď bych měl dvacátýho jet do Plzně.. do Panasonicu..konečně teda práce náká která by mě bavila..“(H 229)</p> <p>„ale časem když si člověk vydělá, tak si může pronajmout byt že a byt jakože ve svém no...“(H 237)</p> <p>„kdo rozumě tady jako z těch bezdomovců má rozum a není prochlastanej nebo..jo?..opravdu feťák kterej bez toho nebude..tak jasný..musí přemýšlet vo tym, že jinak se na ty nohy nedostane než tou prací žejo?“ (H 243)</p> <p>„vlastně ta práce už je pevný zázemí jo?..Pak už to bydlení a tak dále“(H 251)</p> <p>„u každýho..nebude nikdy taková jak má být jo.. ..vždycky bude někde něco, co mu bude vadit..“(H 259)</p> <p>„já sem městu navrhl, aby otevřeli tu ubytovnu pro ty bezdomovce ..a nejsou spokojenej s tím, že to město mě vlastně před volbama podrazilo nohy“(H 269)</p> <p>„a tím že vlastně sem se zastával druhých lidí.. tak prostě teď su nejhorší já..“(H 273)</p>	<p>Představa o práci která by ho bavila</p> <p>Za peníze bydlení</p> <p>Porovnávání bezdomovců. Vymezuje se od těch, kteří nepřemýšlí jako on. On je ten kdo si to uvědomuje</p> <p>Uvědomuje si, že spokojenost je subjektivní. Záleží na vnitřním postoji každého.</p> <p>Opět se vrací ke své snaze udělat dobrou věc. Nějak se seberealizovat.</p>	<p>Vnější potřeby</p> <p>Identita</p> <p>Prožívání</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Pocit křivdy</p>
---	---	--	---

<p>288 H: A to mě zklamalo no.. 289 Hm..dobře.pochopil jsem.. 290 Co..nebo kdo vám nejmí pomáhá? 291 H: No nejmí mi tady pomáhá 292 Charita..to je pravda..ta pomůže i 293 poradí žejo..i nám pomůže když 294 potřebujete něco 295 sepsat..tak..jo?..sepišou nebo..jo?.. 296 poradí co a jak.. jako..nejlepší je fakt 297 ta Charita tady já si myslím, protože 298 já sem byl i klientem na Armádě 299 spásy..a tam to není takovej přístup 300 jak tady na té Charitě jo..třeba se 301 mě..akorát co se mě nelíbí tady na té 302 Charitě, že mají noční a denní 303 centrum a to noční že třeba není 304 otevřený přes den soboty 305 neděle..zvlášť v zimě jo?..protože 306 tady se zavře ve čtyři nebo vo půl 307 čtvrtý a ty lidi v zimě mrznou venku 308 jo..co sou na tym nočním..takže 309 soboty neděle bych to nechal pro ty 310 lidi otevřený no..to už sem tady dával 311 do návrhů kolikrát..jenomže na to 312 nejsou peníze a tak dále.. 313 A je ještě někdo nebo něco kromě 314 Charity co vám pomáhá..co vás těší? 315 H: No nejmí mě těší můj pes no.. 316 Joo..to je důležitý přítel že?..dobře.. 317 Z čeho se dokážete radovat? 318 H: Z maličkostí. 319 Z maličkostí.. nějaký příklad? 320 H: ...hmm..třeba..když někdo přijde a 321 řekne..komu sem pomoh jo..su ti 322 vděčnej... (v očích se mu zalesknou 323 slzy a hlas se mírně zachvěje) 324 Jasně...to je hezký... 325 Co vám naopak přináší smutek..co 326 vás zarmucuje? 327 H: No..já sem na tom baráku přišel vo 328 druhýho psa..měl jsem ho na čtyři 329 roky na hlídání a... (to už se rozpláče 330 a jen utírá slzy) 331 ..hmm..přišel jste o psa.... (mlčení) 332dobře..necháme to u vzpomínky 333 na psa... 334 Mám tady ještě nějaké otázky do 335 minulosti.. můžu pokračovat? 336 H: jo.. určitě .. 337 Představte si, kdybyste mohl vrátit 338 čas.. kamkoliv..co byste udělal 339 v životě jinak? 340 H: No určitě..určitě bych nebral 341 drogy... určitě bych nebral drogy .. 342 Hmm..to je první co vás napadlo.. 343 určitě byste nebral drogy ..to 344 považujete za to, co nejmí ovlivnilo 345 váš život? 346 H: Drogy berou strašně moc... 347 (odmlčí se a zadržuje pláč) 348</p>	<p>„nejmí mi tady pomáhá Charita..“ (H 291)</p> <p>„nejlepší je fakt ta Charita tady já si myslím, protože já sem byl i klientem na Armádě spásy..a tam to není takovej přístup jak tady na té Charitě“ (H296)</p> <p>„že mají noční a denní centrum a to noční že třeba není otevřený přes den soboty neděle..zvlášť v zimě jo? protože tady se zavře ve čtyři nebo vo půl čtvrtý a ty lidi v zimě mrznou venku jo..“ (H 302)</p> <p>„ nejmí mě těší můj pes“ (H 315)</p> <p>„...když někdo přijde a řekne..komu sem pomoh“ (H 320)</p> <p>„já sem na tom baráku přišel vo druhýho psa“ (H 327)</p> <p>„určitě..určitě bych nebral drogy... určitě bych nebral drogy .“.(H 341)</p> <p>„Drogy berou strašně moc...“ (H 347)</p>	<p>Velká vděčnost za sociální služby Přesto porovnává</p> <p>Upozornění na nedostatky sociálních služeb, které užívá.</p> <p>Důležitost blízkého vztahu.</p> <p>Vyzdvihuje důležitost pocitu užitečnosti.</p> <p>Vzpomínka na citovou vazbu k psovi.</p> <p>Zamýšlí se nad minulostí a jmenuje konkrétní věci kterým by se vyhnul – příčinu svých problémů</p>	<p>Sociální služby</p> <p>Sociální služby</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Touhy</p>
--	--	--	---

<p>409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442</p>	<p>problémama ale..prostě vím že v Blansku nikdo nikdy se neměl tak dobře jak by si představoval..jo?.. proto třeba ti mladí se tady ..k trávě a k tomu perníku radši přikloní jo?.. není to tím že nevědomky..nebo su frajer..je to tím, že ty lidi ví opravdu..od mala už to vidí žejo..jak se tady žije a tak..jo?.. to je prostě tou sociální.. to je tou sociální strukturou tady daný jo?..a je to v celé republice jako já si myslím jo.. akorát že někde maj lepší přístup ty lidi jo..k druhým než tady třeba jo.. Jo to je zajímavěj postřeh..to s vámi souhlasím určitě... Co by vám nejvíce pomohlo?....ted' když přemýšlíme o té změně..jo?..o té změně k lepšímu.. Co by vám tak nejvíc pomohlo? H: No..určitě odjet odsud pryč.. získání té práce a ..budu tam mít teda tu ubytovnu a později bych chtěl pronajmout byt žejo..protože na té ubytovně nemůžu mít psa..tak budu mít tady u kámošky žejo..takže sem budu jezdit na tu sobotu nedělu... ..budete se sem vracet... ..já vám moc přeju..at' to dopadne přesně podle vašich představ, aby opravdu vám nic nestálo v cestě, abyste to všechno zvládl.. a moc vám děkuju za rozhovor.. H: jo..já taky...</p>	<p><i>baráku a to..téma problémama ale..prostě vím že v Blansku nikdo nikdy se neměl tak dobře jak by si představoval..“ (H 405)</i></p> <p><i>„někde maj lepší přístup ty lidi jo..k druhým než tady třeba“ (H 420)</i></p> <p><i>„No..určitě odjet odsud pryč.. získání té práce a ..budu tam mít teda tu ubytovnu a později bych chtěl pronajmout byt žejo..protože na té ubytovně nemůžu mít psa..tak budu mít tady u kámošky žejo..takže sem budu jezdit na tu sobotu nedělu...“ (H</i></p>	<p>Sny o lepší budoucnosti.</p>	<p>Vize</p> <p>Vize</p>
--	---	--	-------------------------------------	-------------------------

6.1.2 Shrnutí rozhovoru respondenta H

1. Respondent vzpomíná, jak dospíval v pěstounské péči, potom ve výchovném ústavu a v 18 se o sebe musel začít starat sám a na to jak to bylo těžké. Vzpomíná na svoje první pracovní zkušenosti v ČKD a na to jak se potkal se svojí vlastní matkou. Vzpomíná na to, jak začal žít v Blansku jako bezdomovec. Potom se několikrát dostal do vězení, nemohl potom kvůli tomu najít práci. Vypráví, jak zkoušel vyjednat s městem, aby zpřístupnili jeden opuštěný dům bezdomovcům. To se nakonec podařilo, ale v současné době tam má problém s jedním člověkem a tak tam nežije. Také vzpomíná na incident, kdy přežil útok neznámého pachatele, který jemu a několika dalším bezdomovcům zapálil stan ve kterém nocovali. O události vysílala i televize. Nakonec zmiňuje období, kdy užíval drogy a bojoval se závislostí. Té se dle jeho slov zbavil.

2. Domov pro něj znamená zázemí, přátele a práce. Zázemí je podle něj střecha a teplo.

3. V současné době touží po práci, která by ho bavila. Přemýšlí o tom, že by odcestoval do Plzně, protože tam má nabídku pracovat v Panasonicu.

4. Říká, že v podstatě se cítí být spokojený.

5. Na čtvrtou otázku o nespokojenosti se vrací k incidentu s oním člověkem v domě ve kterém bydlel. Mluví o tom, že ho podrazilo město a cítí křivdu, že se vše otočilo proti němu.

6. Nejvíce mu pomáhají služby blanenské Charity. Srovnává Charitu s Armádou spásy. Nakonec si posteskuje, že některé služby nemůže využívat o víkend, protože jsou zavřené. Nakonec jmenuje ještě psa, který je pro něj zdrojem potěšení.

7. Nejvíce se dokáže radovat z maličkostí. Třeba když někomu pomůže a on mu vyjádří vděčnost.

8. Se slzami v očích vzpomíná na psa, o kterého přišel.

9. Kdyby mohl ve svém životě něco změnit, určitě by prý nebral drogy, které dle jeho slov berou člověku strašně moc.

10. Jeho život nejvíce pozitivně ovlivnila jistá kamarádka, která ho podporuje psychicky. V současné době je zaměstnankyní Charity.

11. Negativně ovlivnili jeho život lidé, kteří zneužili jeho sociálního citění. Když třeba někomu pomohl a oni si toho nevážili a naopak vše otočili proti němu.

12. Jeho současnou situaci by prý vyřešila práce a změna prostředí. Díky práci by si mohl dovolit zaplatit si ubytovnu nebo pronájem. Chtěl by ale odejít z Blanska, protože tady jsou lidi, kteří ho stahují dolů (např. do drog).

12. Nejvíce by mu pomohlo odjet pryč z Blanska.

.6.1.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta H

Ve vzpomínkách na dospívání respondent H zmiňuje svoji nelehkou výchozí pozici (pěstounská péče, výchovný ústav). Z celého příběhu on sám vychází jako oběť okolností, přestože to neverbalizuje. Do té doby zažíval veškerý servis, a ve chvíli, kdy se měl sám o sebe postarat tak nevěděl jak. Náznaky přiznání vlastní viny jsou viditelné v jeho přiznání, že se chtěl bavit a tak zanedbával docházku do práce. V náročném období hledání sebe sama se vypravil na Slovensko hledat svoji pokrevní matku očekávaje možná, že najde nějaké povzbuzení, nebo utvrzení svojí identity. Matku najde, ale je zklamaný, že ho nepřijala tak jak si představoval, což mohlo ještě prohloubit jeho vnitřní krizi.

Ve svém hovoru jakoby omlouvá svoji následnou kriminální „kariéru“ tím, že neuměl žít a že mu vlastně nic jiného nezbylo. To že ve svém životě spadl i do závislosti na drogách přebíjí informací, že vlastními silami dokázal přestat a dostal se z toho. Což je hodné obdivu a možná právě po tom respondent touží. Z rozhovoru vyplývá docela dost pasáží, kde lze vyčíst respondentovu touhu po uznání, až obdivu, a nebo po obyčejném lidském přijetí, či pochopení.

Vnímáme to z několika vyzdvihnutých situací, kde on sám upozorňuje, že vystupoval v médiích, například jako člověk, který chtěl pomoci ostatním bezdomovcům. Ale i z vyřčených pocitů křivdy, když mu někdo není vděčný za jeho pomoc, ze smutku nad ztrátou věrného psa. Mluví i o vděčnosti za kamarádku, která mu psychicky pomáhá.

Jako největší potřebu vnímá práci. Od získání práce se podle něj odvíjí další věci, jako je bydlení atd. Je si vědom, že to není jednoduché udržet si vlastní disciplínu a nahlas vyjadřuje touhu, nebo možná sen o radikálním kroku – odstěhování se do nového místa a začít znovu.

Závěr: Za svoji situaci nemůže a přičítá vinu nepříznivému osudu. Snaží se ale žít jak nejlépe dovede a zároveň se upíná na sen o sledu příznivých událostí, které by se mohly odehrát v jeho prospěch a mohl by začít žít lépe.

6.2 Respondent J

Muž, 60 let. Mírně prošedivělé vlasy, postává bokem ostatních klientů noclehárny. Mluví semnou bez rozpaků a s rozhovorem souhlasí ihned. Bez domova od roku 2000, rozvedený, z manželství má dceru. Vyučený truhlář. K žádnému náboženství ani vyznání se nehlásí, má rád alkohol ale teď ho nemá a nechybí mu. Kouří cigarety. 3 měsíce byl hospitalizován na psychiatrii, ale již je v pořádku. Zlobí ho nohy, chodí o jedné francouzské berli.

6.2.1 Tabulka J – rozbor rozhovoru

	Respondent J	Vybrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1	<i>Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, váš příběh... můžete začít odkud chcete...</i>	<i>..tak to je docela jednoduchá věc..to bylo</i>	Důvod bezdomovectví. Rozvod a odchod od	Rozvod
2				
3				
4				
5				

<p>6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66</p>	<p>věc..to bylo roku 2000, kdy jsme se rozešli s manželkou, která teda vlastnila rodinné dům a já jsem tam bydlel s ní...a...no a musel jsem se prostě vystěhovat..no a tak jsem byl různě po ubytovnách a to.. naposledy jsem byl pět roků v Brně na ubytovně a bohužel pana majitele zavřeli, protože neplatil vodu a plyn ..a..takže se ubytovna uzavřela..takže jsem musel vocuď odejít..a nikam jinam se mi nechtělo do jiného a.. tak sem se rozhodl tady pro Blansko.. no a zatím teda..byl sem u paní kurátorky tady v Blansku a ta mě teda shání ubytování..takže zatím su jako na noclehárně tady v Blansku a.. kde jako přespávám a....co jiného dodat?...no nic..</p> <p>A původně jste odkud? S manželkou jste bydleli kde? J: Rájec Jestřebí...Rájec Jestřebí no...</p> <p>Takže to tady znáte... J: Hmm..je to kousek no...</p> <p>Dobře..děkuju..takhle to stačí... Co si představujete pod pojmem domov?..co tohle slovo pro vás znamená? J: No tak domov znamená rodinu že?...mít.....mít střechu nad hlavou hlavně..samozřejmě.... no a..starat se vo někoho no...to je prostě moje takový životní krédo že teď mě to hrozně schází, že se nemám vo koho starat jo..toje.....to je kámen úrazu pro mě... takže ..když..když někde můžu tak někde pomůžu no... teď sem na tom trošku špatnějc se zdravím..doufám že se to zlepší tak.. jako nemůžu nák moc pomáhat ...</p> <p>Jak se vám v současné době žije? J: No..špatně..abych řekl pravdu tak opravdu špatně...protože ten domov prostě schází..no..tady to centrum..to je tak opravdu jenom..jenom na přežití.. takže to je .. jako domov..to nemůžu vůbec jako považovat..za náký to...to je spíš....spíš taková... já nevím ..</p> <p>tře se prostě bída s nouzí no... to de jenom vo to, že se člověk vyspí..trošku si vodpočine a potom je teda celej den venku jako no...</p>	<p><i>roku 2000, kdy jsme se rozešli s manželkou, která teda vlastnila rodinné dům a já jsem tam bydlel s ní...a...no a musel jsem se prostě vystěhovat.. (J 5)</i></p> <p><i>jsem byl pět roků v Brně na ubytovně a bohužel pana majitele zavřeli.. takže jsem musel vocuď odejít..a nikam jinam se mi nechtělo.. ak sem se rozhodl tady pro Blansko.. (J 13)</i></p> <p><i>u paní kurátorky tady v Blansku a ta mě teda shání ubytování..takže zatím su jako na noclehárně tady v Blansku a.. kde jako přespávám (J 21)</i></p> <p><i>..domov znamená rodinu.. mít střechu nad hlavou hlavně..samozřejmě.... no a..starat se vo někoho.. to je prostě moje takový životní krédo že teď mě to hrozně schází, že se nemám vo koho starat jo..toje.....to je kámen úrazu pro mě... takže ..když..když někde můžu tak někde pomůžu no... teď sem na tom trošku špatnějc se zdravím..doufám že se to zlepší tak.. jako nemůžu nák moc pomáhat.. (J 38)</i></p> <p><i>..špatně..abych řekl pravdu tak opravdu špatně... protože ten domov prostě schází.. tady to centrum..to je tak opravdu jenom na přežití.. jako domov..to nemůžu vůbec jako považovat ..za náký to... pře se prostě bída s nouzí.. že se člověk vyspí..trošku si vodpočine a potom je teda celej den venku jako no... (J 53)</i></p>	<p>manželky je základním důvodem jeho situace. Dům byl její.</p> <p>Vina majitele ubytovny. Z Brna musel odejít, protože majitele ubytovny zavřeli. Bohužel – možná by tam rád byl dál.</p> <p>Vina kurátorky. Nemluví o vlastní aktivitě, ale o paní kurátorce, která mu shání práci. On pasivně čeká.</p> <p>Definice domova Na prvním místě uvádí rodinu. Potom střechu nad hlavou. Jeho největší potřebou je se o někoho starat a někomu pomáhat.</p> <p>Stesk nad svým zdravotním stavem. I ten ho hodně omezuje.</p> <p>Velká nespokojenost. Je zdeptaný tím, že nemá zázemí které by ho těšilo. Noční centrum musí na den opouštět a to není k životu.</p>	<p>Důvod bezdomovectví</p> <p>Sociální služby</p> <p>Vnímání domova</p> <p>Vnitřní potřeby</p> <p>Zdraví</p> <p>Celkové rozpoložení</p>
--	--	---	--	---

67	S čím jste nevíc spokojenej?			
68	J: ...hmm...no...			
69	..jste-li vůbec s něčím...			
70	J: ...dá se říct že ne...	<i>...dá se říct že ne...(J 70)</i>		
71	Nic vás nenapadá?			
72	J: ..jedině fakt to, že se člověk	<i>..jedině fakt to, že se člověk</i>	Pesimismus a skepse.	Celkové rozpoloženi
73	v teple vyspí..jo..může se teda	<i>v teple vyspí..jo..může se</i>	Dlouho hledá pozitivní	
74	vosprchovat a uvařit si ráno to	<i>teda vosprchovat a uvařit si</i>	věc ve svém současném	
75	kafě než prostě vypadne pryč	<i>ráno to kafě než prostě</i>	stavu. Odpověď stejně	
76	vodsud a..jinak na tom nevidim	<i>vypadne pryč vodsud</i>	končí negativem.	
77	teda nic..nic... nic dobrýho nó..	<i>a..jinak na tom nevidim</i>		
78	S čím jste tedy naopak	<i>teda nic...nic dobrýho</i>		
79	nespokojen?	<i>nó..(J 72)</i>		
80	J: No nespokojen ..no..			
81	Nebo co vás tak štve..nebo trápí			
82	nejvíc..?			
83	J: ..no právě to ..hlavně to	<i>..hlavně to ubytování no..</i>	Opakuje to, že nejvíc	Vnitřní potřeby
84	ubytování no..aby měl kam	<i>aby měl kam člověk přes ten</i>	mu chybí zázemí, kde	
85	člověk přes ten den prostě kde	<i>den prostě kde sklonit hlavu</i>	by si kvalitně odpočinul	
86	sklonit hlavu a ..protože už	<i>..protože už mě bude.. za</i>	a měl svůj klid.	
87	mám..mě bude.. za měsíc necelej	<i>mě bude šedesát..</i>		
88	mě bude šedesát..	<i>(J 83)</i>		
89	Přesně šedesát?			
90	J: no..11.11. přesně šedesát	<i>po té padesátce tak už</i>	Necítí se dobře a doléhá	Celkové rozpoloženi
91	no...no a jak je to po té padesátce	<i>přijdou ty nemoci ..už se</i>	na něj obava	
92	tak už je to prostě ..tak už přijdou	<i>člověk necítí jako mladík</i>	i z problémů, které	
93	ty nemoci a..porůznu..už se	<i>..je potřeba přes ten den</i>	přináší věk.	
94	člověk necítí jako mladík že..a	<i>prostě být někde ... když né</i>		
95	tak je potřeba přes ten den prostě	<i>jako doma, ale skoro jako</i>	Vzpomínka na životní	Koničky, záliby
96	no být někde ... když né jako	<i>doma no...</i>	zálibu – vaření.	
97	doma, ale skoro jako doma no...	<i>Abych si mohl.. já strašně</i>	Sen o spokojeném stáří.	
98	Abych si mohl.. já strašně rád	<i>rád vařim..tak abych si</i>		
99	vařim..tak abych si mohl uvařit	<i>mohl uvařit a..nebo toto je</i>		
100	a..nebo toto je ..prostě prožít	<i>..prostě prožít spokojeně</i>		
101	spokojeně stáří no..	<i>stáří no.. (J 90)</i>		
102	Kdo, nebo co vám nejvíc			
103	pomáhá?			
104	J: Hmm..málo kdo.. málo kdo a	<i>..málo kdo..a čekal sem víc</i>	Zklamání z neaktivní	Pasivita
105	čekal sem víc od té mé paní	<i>od té mé paní kurátorky že</i>	kurátorky.	
106	kurátorky že se bude jako víc	<i>se bude jako víc starat...ale</i>	Klade na ni	
107	starat...ale bohužel vona jenom	<i>bohužel vona jenom pořád</i>	zodpovědnost za to, že	
108	pořád sedí na zadku v kanceláři u	<i>sedí na zadku.. všechno</i>	ještě nemá lepší b	
109	počítače ..všechno přes počítač a	<i>přes počítač a přes telefon</i>	ydlení.	
110	přes telefon a..že by hnula	<i>a..že by hnula zadkem a šla</i>		
111	zadkem a šla se někam zeptat	<i>se někam zeptat nebo něco</i>		
112	nebo něco to ju ani nenapadne..	<i>to ju ani nenapadne.. a za</i>	Jinak nemá nikoho, za	Samota
113	no a za nikým jiným jako	<i>nikým jiným jako nechodím</i>	kým by zašel, s kým by	
114	nechodím protože.. nemám za	<i>protože.. nemám za kým</i>	se bavil.	
115	kým ..nemám proč.....	<i>..nemám proč...</i>	Cítí se sám.	
116	(dlouhá odmlka) ...nó a tak si	<i>(dlouhá odmlka) ...nó a tak</i>		
117	musím nějak pomahat sám no...	<i>si musím nějak pomahat</i>		
118	dobře.....dobře...takže	<i>sám no... (J 104)</i>		
119	můžeme dál?			
120	J: Jo..můžem..			
121	Je něco, z čeho se dokážete			
122	radovat? Co by vám udělalo			
123	největší radost?			
124	J: Jak říkám.. kdybych mohl tady	<i>..kdybych mohl tady někomu</i>	Touha po dobrém	druhému, po
125	někomu pomoct..hm.... v rámci	<i>pomocť v rámci mých</i>	pocitu z pomoci	
126	mých možností tedy co jako mám	<i>možností ..co bych jako</i>		
		<i>třeba dokázal nebo to..</i>		

<p>127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187</p>	<p>ale.. co bych jako třeba dokázal nebo to.. někomu udělat radost a.. někoho potěšit ..z toho bych měl asi největší radost no... takže teda ...mimo to ubytování ... To jste mě ted'ka mile překvapil jakože.. první co vás napadlo udělat někomu radost ..a pak teprve jste si vzpomněl..kromě toho ubytování samozřejmě.. což je pochopitelný... Co vám naopak přináší smutek? Co vás zarmucuje? J: No ty vztahy mezi lidma jako..když to člověk dneska sleduje..tak to je vopravdu..to je strašný ..jak se lidi k sobě chovají ..to teda.. nikdo si nedokáže pomoci.... Hm ...nevím no ..tady třeba ne.. tady sem na to nenarazil ale v Brně je to teda..v Brně je to dost jako..jako strašný..mezi nama jo.. že vidíte jak tam do starýho člověka kopou chuligáni na ulici a nikdo není prostě ochoten zvednout telefon a zavolat policii nebo někoho takhle..tak lidi chodí úplně nevěšmavě okolo a..nebo když..vidíte někoho ležet prostě tak lidi říkají „jó von je vopilej“ ..tak tam.. třeba sem jako pomahal dvou lidem se mě to stalo jo v Brně.. že byli ..prostě zdravotně na tom nebyli dobře ..že se prostě vyvrátili na ulici a tak.. tenkrát sem ještě měl telefon a tak sem zavolał záchranku jako..dvakrát..takže sem jako takhle pomohl jo.. ale vostatní.. vostatní lidi ne..prostě ne.. úplně nevěšmavě chodí vokoło a ještě by do člověka kopli jo... ..jo.. jdeme dál ...vrátíme se ještě trošku k minulosti ...kdybyste mohl vrátit čas .. jakkoliv a kamkoliv ...co byste udělal v životě jinak? J: No...rozhodně bych se choval...lepší k manželce jak sem se choval.. a tím si myslím že by to bylo jako..ten problém by vůbec nenastal..jakože by.. Prostě ...udělal sem chybu jáá vím že se to...že ona byla perfektní..manželka...no..bohužel se stalo..bylo to z mé stránky.. kdyby to šlo vrátit tak vrátil bych to vo těch čtrnáct roků pospátku a</p>	<p><i>někomu udělat radost a někoho potěšit ..z toho bych měl asi největší radost no... takže teda ...mimo to ubytování ... (J 124)</i></p> <p><i>No ty vztahy mezi lidma.. to je strašný ..jak se lidi k sobě chovají ..to teda.. nikdo si nedokáže pomoci...(J 141)</i></p> <p><i>tady sem na to nenarazil ale v Brně je to teda dost jako strašný..(J 148)</i></p> <p><i>..vidíte jak tam do starýho člověka kopou chuligáni na ulici a nikdo není prostě ochoten zvednout telefon a zavolat policii ..lidi chodí úplně nevěšmavě okolo a..nebo když..vidíte někoho ležet prostě tak lidi říkají „jó von je vopilej“.. (J 150)</i></p> <p><i>..třeba sem jako pomahal dvou lidem v Brně ..prostě zdravotně na tom nebyli dobře ..že se prostě vyvrátili na ulici a tak.. tenkrát sem ještě měl telefon a tak sem zavolał záchranku jako..dvakrát..takže sem jako takhle pomohl jo.. ale vostatní.. vostatní lidi ne..prostě ne.. úplně nevěšmavě chodí vokoło a ještě by do člověka kopli jo.. .. (J 159)</i></p> <p><i>No...rozhodně bych se choval lepší k manželce jak sem se choval.. a tím si myslím že jako..ten problém by vůbec nenastal... udělal sem chybu..ona byla perfektní manželka..no.. bohužel se stalo..bylo to z mé stránky.. kdyby to šlo vrátit vo těch čtrnáct roků pospátku.. choval bych se úplně jinak ... (J 177)</i></p>	<p>užitečnosti, po radosti na chvíli přebíjí jeho největší potřebu po bydlení.</p> <p>Pesimisticky vidí vztahy mezi lidmi. Zobecňuje, že nikdo si nedokáže pomoci, a v Brně je to ještě horší.</p> <p>Uvádí příklad.</p> <p>Vymezuje se vůči ostatním. On opakovaně dokázal pomoci, když viděl že někomu je zle a nikdo mu nepomáhá.</p> <p>Přiznání vlastní viny. Beze slova výmluvy přiznává, že za rozvod může on sám a kdyby to mohl vrátit zpět, tak se bude snažit chovat úplně jinak – lépe.</p>	<p>Vnitřní potřeby</p> <p>Životní skepse</p> <p>Identita</p> <p>Vina</p>
--	--	--	---	--

188	choval bych se úplně..úplně			
189	jinak..... hm...to je tak asi ...			
190	jo..jo...Kteří lidé pozitivně			
191	ovlivnili váš život?			
192	J: Nó..to bych musel	<i>..to bych musel vzpomínat... (J 192)</i>	Opět těžko hledá pozitivna ve svém životě.	Pesimismus, skepse
193	vzpomínat...			
194	Máme čas..tak se zamyslete			
195	klidně...			
196	J: ...(přemýšlí).....no tak	<i>..tak v učení to byl mistr toho sem měl hrozně rád.. na vojně to byl můj velitel..ten mě..ten mě teda dost pomohl..pomáhal....nó a potom jak sem se vrátil z vojny no... maminka...maminka..strašně</i>	Po delším přemýšlení si vzpomene na pár lidí.	
197	v učení to byl mistr toho sem měl			
198	hrozně rád.. na vojně to byl můj			
199	velitel..ten mě..ten mě teda dost			
200	pomohl..pomáhal....nó a potom			
201	jak sem se vrátil z vojny no...			
202	maminka...maminka..strašně	<i>..maminka..strašně maminka hrozně.. protože otce sem moc.. já sem se vrátil z vojny a otec bohužel umřel..v pětapadesáti takže sem si ho moc neužil.. ale maminka mě to vynahradila.. ta teda.. ta byla skutečně perfektní žena... k té sem se moh obrátit se vším..se vším na ní prostě a poradila a ..a potom už..potom už nikdo vlastně ..no občas nákej kamarád ale..jo...</i>	Maminka. S velikou láskou a vděčností vzpomíná na maminku. Tatínka si moc neužil.	Rodina
203	maminka hrozně..protože otce			
204	sem moc.. já sem se vrátil z vojny			
205	a otec bohužel umřel..v			
206	pětapadesáti takže sem si ho moc			
207	neužil.. ale maminka mě to			
208	vynahradila..ta teda..ta byla			
209	skutečně perfektní žena... k té			
210	sem se moh obrátit se vším..se			
211	vším na ní prostě a poradila a			
212 no ..a potom			
213	už..potom už nikdo vlastně ..no	<i>..a potom už..potom už nikdo vlastně ..no občas nákej kamarád.. (J 212)</i>	Mluví o kamarádech, ale nespecifikuje.	
214	občas nákej kamarád ale..jo...			
215	Kteří lidé naopak negativně			
216	ovlivnili váš život?			
217	J:....negativně.... hmm...to	<i>..mě takhle ani nák moc neublížil.. (J 217)</i>	Vzpomene si pouze na jediný případ, kdy mu bylo hodně ublíženo fyzicky i psychicky, ale jinak s lidmi žádné problémy neměl.	Ublížení
218	budu zase vzpomínat.....mě			
219	takhle ani nák moc neublížil,			
220	akorát jeden člověk v Brně na	<i>..akorát jeden člověk v Brně..co sem byl na té ubytovně.. ten byl strašně zlej.. ..kolikrát mě dobil.. zavolal sem na něho policii a ..vodvezli ho do kriminálu..takže to byl snad jedinej člověk kterej mě jako ublížil jak na duši tak na zdraví...</i>		
221	té..co sem byl na té ubytovně..			
222	tak ten teda byl..ten byl strašně			
223	zlej.. ten když se mu něco			
224	vodepřelo nebo něco tak			
225	..prostě..jenom mlátit a mlátit a			
226	..kolikrát mě dobil tak toto že už			
227	sem doopravdy..to zavolal sem			
228	na něho policii a ..vodvezli ho do			
229	kriminálu ..takže..sem byl u			
230	soudu a.. takže ho zavřeli..takže			
231	to byl snad jedinej člověk kterej			
232	mě jako ublížil ..jak na duši tak			
233	na zdraví... jinak se takle ke mně	<i>.. jinak se takle ke mně chovali jako vcelku slušně všichni ... (J 234)</i>	Zobecňuje, že všichni se k němu chovali celkem slušně.	Usmířenost
234	chovali jako vcelku slušně			
235	všichni ...			
236				
237	No tak to je fajn..že to takhle			
238	máte....			
239	..tak...budoucnost... Myslíte si,			
240	že by vaše situace šla nějak			
241	změnit? Jak?			
242	J: No rozhodně to ubytování	<i>No rozhodně to ubytování teda..no tím pádem budu mít vyřešený úplně všechno... prostě jenom si zajistit.. zajistit to stáří ..jako klidný trošku.. a bez té ubytovny to prostě nejde no... (J 242)</i>	Největší jeho potřeba je jednoznačně to ubytování. Touží po klidném stáří.	Vnitřní potřeby
243	teda..no tím pádem budu mít			
244	vyřešený úplně všechno...			
245	protože v mejch letech už jako			
246	neplánujete rodinu a nebo ..to už			
247	jenom prostě jenom si zajistit..			
248	zajistit to stáří ..jako klidný			

249	trošku.. a bez té ubytovny to			
250	prostě nejde no...			
251	Chápu..jasně.. a jak myslíte že			
252	by to.. co by to mohlo změnit? Co			
253	by vám mohlo pomoci k tomu			
254	ubytování?			
255	J: ..no to vopravdu..já vím že	<i>..já vím že třeba v Brně sou</i>		
256	třeba v Brně sou volný ubytovny	<i>volný ubytovny jo..</i>	Ví, že v Brně je větší	Místo pobytu
257	jo..jenomže..to bych zas musel	<i>jenomže.. nevím jestli by mě</i>	šance něco sehnat, ale	
258	..nevím jestli by mě na to dali	<i>na to dali příspěvek..já bych</i>	on chce zůstat	
259	příspěvek ..já bych to tady jako	<i>to tady jako v Blansku no...</i>	v Blansku.	
260	v Blansku no...až se něco uvolní	<i>(J 255)</i>		
261	na tu zimu až prostě skončí ty			
262	sezónní práce co tady mají ti			
263	dělníci..tí zahraniční a tak..takže			
264	by se mělo něco uvolnit během			
265	měsíce..počítám během			
266	listopadu..takže věřím tomu že	<i>..věřím tomu ..že tady</i>		
267	..že tady zakotvím a ..že to s tou	<i>zakotvím a že to s tou</i>	Věří, že nějaké bydlení	Naděje
268	sociálkou nák dáme	<i>sociálkou nák dáme</i>	najde za pomoci	
269	dohromady..a že mě nák přispěje	<i>dohromady..a že mě nák</i>	sociálky.	
270	a nebo to...takže....	<i>přispěje... (J 266)</i>		

.6.2.2 Shrnutí rozhovoru respondenta J

1. Respondent stručně shrnuje důvody, proč se ocitl bez domova. Rozvedl se, a jelikož dům ve kterém bydleli byl manželky, tak se musel vystěhovat. Bydlel po ubytovnách a posledních 5 let bydlel na ubytovně v Brně. Poté co majitele zavřeli, tak musel odejít a skončil v Blansku na noclehárně. Někaké bydlení mu shání paní kurátorka.

2. Domov pro něj v prvé řadě znamená rodinu, střechu nad hlavou a o někoho se starat. V současné situaci je to to co mu nejvíce chybí – o někoho se starat. A tak když může, tak někde pomůže.

3. Žije se mu špatně. Je sice rád, že si trošku odpočine na té noclehárně, ale to je jenom na přežití. To nemůže za bydlení vůbec považovat, dře jen bídu s nouzí. Přes den musí být venku.

4. Nemůže najít nic, s čím by byl spokojený. Až po chvíli přizná, že snad jen, že se může osprchovat, v teple se vyspat a uvařit si kafe.

5. Nejvíce prožívá nespokojenost s tím ubytováním, že musí být přes den venku. Necítí se dobře vzhledem ke svému věku.

6. Prožívá zklamání od paní kurátorky, čekal, že bude více aktivní v hledání bydlení pro něj. Popisuje, že sedí jen u počítače a u telefonu, ale nezvedne zadek a nejde nikam se zeptat. Cítí se odkázán jen sám na sebe.

7. Radost by mu přinesl pocit, že mohl v rámci svých možností někomu pomoci, nebo ho potěšit. Potom si vzpomene, že by mu radost udělalo i to ubytování.

8. Smutek mu přinášejí vztahy mezi lidmi. Jejich lhostejnost a sobeckost. Uvádí příklad, kdy někomu bylo ubližováno a nikdo mu nepomohl, ani mu pomoc nepřivolal. Dodává, že on sám v takové situaci člověku už pomohl. Dvakrát.

9. Kdyby mohl vrátit čas a udělat něco v životě jinak, určitě by se lépe choval k manželce. Přiznává, že za jejich rozvod může on, protože ona byla perfektní manželka. To on udělal chybu.

10. V dobrém vzpomíná na mistra, když byl na učilišti, potom na velitele na vojně. Nakonec si s velikou láskou vzpomene na maminku. Otce si moc neužil, protože zemřel, ale na maminku vzpomíná jako na velice laskavou a obětavou ženu, která mu vždy pomohla.

11. Negativně se v jeho životě nepodepsal snad nikdo. Až po chvíli si vzpomene na muže, se kterým měl vyhrčené konflikty, když bydlel v Brně na ubytovně. Ten člověk mu ubližoval fyzicky i psychicky a tak na něj musel zavolat policii a ti ho zavřeli do vězení.

12. Nynější situace by změnit šla a nejdůležitější by bylo to ubytování.

13. Je si vědom, že v Brně by měl větší možnost sehnat bydlení, ale on chce zůstat v Blansku a věří, že společně s paní kurátorkou nějaké to bydlení najdou.

.6.2.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta J

Respondent J osudný kritický moment popisuje stručně, jasně a bez zbytečných detailů. Popisuje rozvod, nevysvětluje důvody ani další okolnosti. Ani nenaznačí proč k rozvodu došlo. Teprve později, během rozhovoru, jasně přizná svoji vinu a říká, že kdyby mohl vrátit čas, tak by se ke svojí skvělé manželce choval úplně jinak. Prožívá lítost nad svým chováním a chtěl by ji napravit. Opět ani náznakem neobviňuje nikoho jiného.

Posteskne si jen na situaci, kdy musel odejít z brněnské ubytovny, protože její majitel neplatil účty a energie a ubytovna musela být zavřena. Tady dává vinu majiteli, že se kvůli němu ocit v mnohem horší situaci. Díky věku, zdravotnímu stavu (francouzská hůl) a možná i povaze (samotář) působí muž dost pesimisticky a sklesle. Má problém vidět pozitiva a vůbec naději do budoucna. Je vděčný za to že má kde spát (teplo, hygiena), ale na druhou stranu je mrzutý z toho, že musí být přes den venku. Je nespokojený s přístupem kurátorky, která by podle něj měla být aktivnější v hledání bydlení pro něj. Klade na ni zodpovědnost za to, že bydlení ještě nemá.

Celým rozhovorem se prolíná touha po uspokojivém zázemí, po klidu a spokojeném stáří.

Rád sní o příjemných věcech z minulosti, na hodnou maminku, na svoji rodinu, manželku, jak se o ně mohl starat. To je pro něj velice těžké, že se teď nemá o koho starat, být někomu blízkým člověkem, pomocí nebo oporou. To mu chybí. Vzpomíná jak rád vařil a sní o tom, že by se k tomu rád vrátil.

Z každé jeho odpovědi je vycítit pesimismus a skepse. Zklamání lidmi, nedůvěra a beznaděj. Vyjadřuje, že on takový není. Uvádí příklady, že on uměl pomoci jinému člověku ve chvíli, když to potřeboval a nikdo jiný nebyl ochoten pomoci. Cítí se sám a odkázán jen sám na sebe a možná trochu na štěstí, které by mohlo přijít bez jeho snahy. V závěru rozhovoru totiž vyjadřuje naději, že to bydlení s pomocí sociálky snad nějak sežene.

Závěr: Přijímá zodpovědnost za to, že se ocitl na ulici, nevymlouvá se, nezlehčuje a nebagatelizuje svoji vinu. Ale touží po soucitu a milosrdenství. Touží pocítit přijetí a zájem o jeho situaci. Touží po ubytovně, kde by mohl být celý den a mohl by odpočívat a mít klid. Je unavený, nemocný, stárnoucí a jeho pohled na život je skeptický a beznadějný. Odevzdaně čeká co přinese zítřek.

6.3 Respondent K

Blíží se k noclehárně s kolegou. Na první pohled vypadají jako dělníci ze stavby. Je tma. Kolega pokračuje v chůzi a bez pozdravu mě míjí, asi tuší nějakou otravu...

Druhý se semnou dává do řeči. Mluví brněnským přízvukem a sem tam se v řeči zadržává. Muž, 53 let. Svobodný, bezdětný, bez vzdělání. V současné době nemá zaměstnání. Považuje se za věřícího, občas zajde do katolického kostela. Zdraví ho netrápí, přiznává závislost na cigaretách. Bez domova 13 let.

6.3.1 Tabulka K – rozbor rozhovoru

	Respondent K	Vybrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11	<p><i>Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh...</i></p> <p>K: Tak ..můj příběh je tak, že sem bydlel na xxxxx 15 v Blansku a přišel zamnou kamarád, že by odemě chtěl pučit byt.. na měsíc, na dva říkal ..já sem dělával na montážích tak říkám: „aspoň budu mít byt plné a von mi bude platit“</p>	<p><i>..přišel zamnou kamarád, že by odemě chtěl pučit byt.. na měsíc, na dva říkal ..já sem dělával na montážích tak říkám: „aspoň budu mít byt plné a von mi bude platit“.. (K 6)</i></p>	<p>Vidina lehce vydělaných peněz z vítězila nad možnými obavami a nedůvěrou.</p>	<p>Ztáta bytu</p>

73	spokojenej žejo..třeba dostane		pytle.	
74	jídlo jo..to stačí jídlo jo ...řikám	<i>dostane jídlo jo..to stačí</i>		
75	peníze nemůžeme , já su na	<i>jídlo jo, kafe jo, polívku,</i>	Nejde mu o peníze. Je	Vnitřní potřeby:
76	pracáku, kafe jo, polívku, druhý	<i>druhý a člověk je</i>	vděčný za jídlo	Užitečnost
77	a člověk je spokojenej...já	<i>spokojenej...já spokojenej a</i>	a hlavně za důvěru	
78	spokojenej a i ten člověk je	<i>i ten člověk je spokojenej..</i>	ostatních. Spokojenost	
79	spokojenej ...že to má jako	<i>(K 74)</i>	je pak na obou	
80	udělaný pěkně žejo..no...Teď		stranách.	
81	sme tady pomahali minule tadyk			
82	na vokně klukům, zedníkům né,			
83	tak pan vedoucí nám říká: „kluci,			
84	kdo chcete dělat u vokna?“ Tak			
85	sme se přihlásili my dva,			
86	pomohli sme jim, šéf nám dal	<i>pomohli sme jim, šéf nám</i>		
87	stravenky místo jako penězů..my	<i>dal stravenky místo jako</i>		
88	sme byli spokojeni i voni byli	<i>penězů..my sme byli</i>		
89	spokojeni..tak to je takový ...	<i>spokojeni i voni byli</i>	Pomáhal i s pracemi na	Vnitřní potřeby:
90	..perfektní	<i>spokojeni..tak to je takový</i>	Charitě jen za	Užitečnost
91	K: no..	<i>... (K 86)</i>	stravenky. Důležitá je	
92	S čím jste naopak		opět vzájemná	
93	nespokojenej?	<i>nespokojenej su teda i ze</i>	spokojenost.	
94	K: Nespokojenej...no	<i>sebou..(K 95)</i>		Celkové
95	nespokojenej su teda i ze		Bliže nespecifikovaná	rozpoložení
96	sebou..že jako člověk neudělá		nespokojenost se sebou	
97	pomale nic jo..jako kdyby třeba	<i>člověk se zeptá a voni mu</i>	Blíže nespecifikovaná	
98	řekl si no tak dneska puđu na	<i>třeba řeknou „no vite,</i>	nespokojenost se sebou	
99	prácu..člověk se zeptá a voni mu	<i>přid'te druhej den“</i>	Blíže nespecifikovaná	
100	třeba řeknou „no vite, přid'te		nespokojenost se sebou	
101	druhej den“ jo...tak jako znáte to		nespokojenost se sebou	
102	jo?		nespokojenost se sebou	
103	..jasně		nespokojenost se sebou	
104	K: to když člověk ví, že nemá	<i>když člověk ví, že nemá</i>	Frustrace z hledání	Vnější potřeby:
105	ubytování , nebo že je	<i>ubytování , nebo že je</i>	práce.	Práce
106	bezdomec tak každěj řekne áá	<i>bezdomec tak každěj</i>		
107	tak přid'te druhej den jo...kdyby	<i>řekne áá tak přid'te druhej</i>		
108	řekl hned že nemá pro lidi	<i>den jo...kdyby řekl hned že</i>		
109	takový prácu..jo..tak řekne jo	<i>nená pro lidi takový</i>		
110	dobry puđu dál, ale člověk s tým	<i>prácu..</i>		
111	počítá s tou pracou nebo taklenc	<i>(K 104)</i>		
112	s těma lidma a voni s nim			
113	zametajou no... Nebo když prší,	<i>Nebo když prší, tak je</i>		
114	tak je člověk nespokojenej..musí	<i>člověk nespokojenej..musí</i>		
115	se někam skovat žejo.. já chodím	<i>se někam skovat žejo..</i>		
116	na nádraží..s ním právě sedat	<i>(K 113)</i>		
117	a..celé deň..do večera třeba	<i>protože pondělí úterý..až do</i>		
118	soboty neděle..protože pondělí	<i>pátku..to je otevřený</i>		
119	úterý..až do pátku..to je otevřený	<i>charita... tak tam du na</i>		
120	charita...tak tam du na polívku	<i>polívku žejo ..nebo voblíct..</i>		
121	žejo..nebo voblíct..jo..vykópat	<i>jo..vykópat se...tady máme</i>		
122	se...tady máme kópání tady tak	<i>kópání tady tak to je člověk</i>		
123	to je člověk spokojenej	<i>spokojenej taklenc... jinak</i>		
124	taklenc...jinak neví kam má jít	<i>neví kam má jít žejo skovat</i>		
125	žejo skovat se.... A ti druzí co só	<i>se... (K 118)</i>		
126	venku tak nám dělajó hambu..né			
127	jako jim..ale všem jako..pak nám	<i>A ti druzí co só venku tak</i>		
128	lidi řekno: „jó patříme asi k nim“	<i>nám dělajó hambu..né jako</i>		
129	..a takový...to je..takový blbý	<i>jim..ale všem jako..pak nám</i>		
130	toto nó.	<i>lidi řekno: „jó patříme asi</i>		
131	..jo.....kdo, nebo co vám	<i>k nim“ (K 125)</i>		
132	nejvíc pomáhá?	<i>mě dost pomáhá že su jako</i>		
		<i>věřící já..dost teda... tak</i>	Opět vymezování od	Identita
			bezdomevců, kteří	
			dělají všem	
			bezdomevcům hambu.	

<p>134 K: .. hmmm tak...mě dost 135 pomáhá že su jako věřící já..dost 136 teda...tak když su jako teda..dost 137 tak ..smutné nebo taklenc tak ..si 138 zandu do kostela...pomodlim 139 se...tak vám to řeknu jako 140 jo..každé řekne..někomu to 141 řeknu tak že je napalicu žejo ..a 142 ja říkám já su věřící a něco mi 143 řekne do duše..tak su spokojené 144 jó taklenc si voddychnu jó a už 145 su takové lechčí takle a..jináč 146 jako člověkneví co má 147 dělat no jak se řekne.... 148 Takže můžu další otázku? 149 K: ano ano ano ano... 150 Z čeho se dokážete nejvíc 151 radovat?...nebo...co by vám 152 udělalo největší radost? 153 K: hm tak radost...radost...je to 154 že člověk může s někým 155 povykládat, třeba v hospodě, 156 nebo taklenc..se známým..a nebo 157 kterýho už ho zná člověka tak co 158 je v něm tak to dat ze sebe ven 159 jo..a von řekne: „nó vydiš 160 to..vono to de žejo“ ..no 161 ale..jako..kolikrát mi lidi říkají: 162 „to musíš byt mezi lidma“ a furt 163 vykládat ..protože sám..to 164 je..potom seš na palicu..no.. jít 165 na nádrží taklenc a... tam jedna 166 paní otevřela tam stánek 167 tabákové ..si pokecáme a..člověk 168 je už takové veselé a už je to ... 169 jasně...takže kontakt s lidma... 170 K: no no no.. v kontaktu byt 171 s lidma..to by člověk 172 měl..protože sám je to blbý..to 173 je fakt teda jo...já to 174 znám...sem bydlel rok a půl 175 v jeskyni tadyk ...v tým tadyk 176 jak sou ty jeskyně tadyk ..na 177 Macoše jo...poprvně tak..taky 178 sem..byl sem sám a úplně 179 sem..jak se řekne ..pomale 180 zblbnul jo...pak sem šel mezi 181 lidma už to 182 šlo...vostříhal..voholil..voblíkl a 183 hotovo... teďka tady je Charita 184 a hotovo no...pamatuju si 185 Charitu tady navrchu a už je to 186 tam dole a.. sem chodíval tam a 187 pak..teďka chodim dolu co je 188 tam... 189 A teď z druhé strany...co vám 190 naopak nejvíc přináší smutek? 191 Co vás tak nějak zarmucuje? 192 K: no tak zarmucuje...právě.. to 193 je to že člověk ..že su jako</p>	<p><i>když su jako smutné nebo taklenc tak ..si zandu do kostela ..pomodlim se... (K 134)</i></p> <p><i>.tak su spokojené jó taklenc si voddychnu jó a už su takové lechčí takle a..jináč jako člověkneví co má dělat no jak se řekne... (K 143)</i></p> <p><i>radost...je to že člověk může s někým povykládat, třeba v hospodě, nebo taklenc..se známým..a nebo kterýho už ho zná člověka tak co je v něm tak to dat ze sebe ven (K 153)</i></p> <p><i>„to musíš byt mezi lidma“ a furt vykládat ..protože sám..to je..potom seš na palicu.. (K 162) na nádrží taklenc paní otevřela tam stánek tabákové ..si pokecáme a..člověk je už takové veselé.. (K 166)</i></p> <p><i>v kontaktu byt s lidma.. protože sám je to blbý.. (K 170)</i></p> <p><i>sem bydlel rok a půl v jeskyni tadyk byl sem sám a úplně sem..jak se řekne ..pomale zblbnul jo... (K 174)</i></p> <p><i>..že su jako bezdomovec jo...a nemůžu si najít jak se řekne cestu jako abysem si udělal domov ..pro sebe nebo..aby sem měl třeba</i></p>	<p>Pomáhá mu víra, modlitby a návštěvy kostela. Popisuje povzbuzující spirituální prožitky.</p> <p>Potřeba komunikace a společnost lidí.</p> <p>Popisuje potřebu vypovídat se ze svých problémů dalším lidem.</p> <p>Uvádí příklad paní ve stánku na nádraží, za kterou si chodí popovídat a také vzpomíná na období, kdy byl většinu času sám a nesevěčilo to jeho psychickému stavu.</p> <p>Projevuje lítost nad</p>	<p>Vnitřní potřeby: Víra</p> <p>Vnitřní potřeby: Sociální kontakt</p> <p>Sociální kontakt</p> <p>Smutek</p>
--	---	--	---

<p>194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254</p>	<p>bezdomovec jo...a nemůžu si najít jak se řekne cestu jako abyssem si udělal domov ..pro sebe nebo..aby sem měl třeba rodinu znova..já su sice svobodné furt ale...vzít si nějakó ženskó a byl bych jako jak se řekne v kruhu..v teple.. jak to kdysi bývalo semná.. Mě vychovala babička a děda žejo tak jako sem rodiče neměl tak to byla vlastně jako..jak se řekne rodinná taková...jako v teple jak se říká no.. když člověk nemá nikoho tak je to na prd no...musíte všechno tahat... jak se řekne ..káru táhne člověk sám ..jo..a sám je to blbý žejo jak se řekne...</p> <p>Kdybyste mohl vrátit čas, co byste udělal v životě jinak?</p> <p>K: Nó tak..to je dobrá votázka...no..dělal bych to tak..jak tenkrát sem dělal..tak bych dělal do dneška...neposlouchal bych ty kamarády kteří by co přišli ke mně tak říkám: „ty nezlob se, nemůžu jo..mám to z města“ ..nebo kdybych bydlel v baráku, tak řeknu: „divése já su sám radší“ jo a takle .. jo ale, už by to jako nechtěl zažít to co sem zažil teďka jo..těch třináct let..kdyby to šlo spátky tak by jako by ses probudil někde v posteli někde v baráku nebo na chatě nebo v bytě a řekl bys: „tak to asi ten sen asi byl opravdu sen“..těch třináct let jo..ale von ten sen jako není...člověk se vzbudí každý ráno na té noclehárně..řekne..zas je ten den je blbec..no...zase ven... Bud' na Charitu, nebo na to nádraží no...</p> <p>Dobře.....kteří lidé ovlivnili váš život pozitivně?.... Kdo vás v životě pozitivně ovlivnil?</p> <p>K: ...jako...měl mě jako rád jo? ...třeba..ovlivnil vás směrem k dobrýmu jako...</p> <p>K: Jo takle...No tak..kdysi dávno to byli právě ti prarodiče..děda a babička ... mi říkávali: „jak to uděláš, to máš..kam si lehneš, tam lehneš..ale nedělej to tak, abys nebyl ani v base jako zavřenej..a ani na ulici“... no tak to na ulici teda su..v base to sem teda ještě</p>	<p><i>rodinu znova..(K 193)</i></p> <p><i>...vzít si nějakó ženskó a byl bych jako jak se řekne v kruhu..v teple.. jak to kdysi bývalo semná..(K 199)</i></p> <p><i>Mě vychovala babička a děda žejo tak jako sem rodiče neměl (K 203)</i></p> <p><i>když člověk nemá nikoho tak je to na prd (K 207)</i></p> <p><i>to je dobrá votázka..(K 215)</i></p> <p><i>neposlouchal bych ty kamarády kteří by co přišli ke mně (K 219)</i></p> <p><i>„divése já su sám radší“ (K 224)</i></p> <p><i>už by to jako nechtěl zažít to co sem zažil teďka jo..těch třináct let..(K 225)</i></p> <p><i>..ale von ten sen jako není...člověk se vzbudí každý ráno na té noclehárně..řekne..zas je ten den je blbec..no...zase ven... Bud' na Charitu, nebo na to nádraží no...(K 234)</i></p> <p><i>tak..kdysi dávno to byli právě ti prarodiče..děda a babička (K 246)</i></p> <p><i>...a kdyby byli..tak bych byl u nich furt..no...ale voni už byli staří.... (K 255)</i></p>	<p>svým statutem bezdomovce a teké že nemá svoji rodinu.</p> <p>Rád by si vzal nějakou ženu a založil s ní rodinu.</p> <p>Vzpomíná na prarodiče, kteří ho vychovali, protože neměl rodiče.</p> <p>Vědomí důležitosti sociálních vztahů.</p> <p>Ocenění otázky – je mu příjemné přemýšlet jak změnit minulost.</p> <p>Ihned odpovídá: Neposlouchal by kamarády co mu špatně radili. Nahlas formuluje asertivní odpovědi.</p> <p>Nechtěl by zažít to co zažíval doposud.</p> <p>Nahlas přemýšlí, kdyby to všechno byl jen sen.. Ale pojmenovává realitu.</p> <p>Prarodiče ovlivnili jeho život pozitivně.</p>	<p>Vnitřní potřeby: Domov,rodina</p> <p>Rodina</p> <p>Sociální kontakt</p> <p>Chyby v minulosti</p> <p>Rodina</p>
--	--	--	---	---

255	nebyl..a ani nechtěl byt jo...a		Přemýšlí, že kdyby	Rodina
256	kdyby byli..tak bych byl u nich		nezemřeli, jeho život	
257	furt..no...ale voni už byli		by byl mnohem lepší.	
258	staří....	<i>někteří ty kamarádi</i>		
259	Jsou nějakí lidé ve vašem životě,	<i>jo..bévalí.. (K 261)</i>		
260	kteří vás ovlivnili			
261	špatně...negativně?			
262	K: No tak..tak někteří ty		Negativně vnímá	
263	kamarádi jo..bévalí jo... „to	<i>sem si potom mlátil do</i>	jednoznačně	Příčina
264	neděle, a běž tam, a pod' na	<i>palice že jako sem je</i>	„kamarádi“ kteří mu	bezdomectví
265	pivo..a kašli na to a..co máš	<i>uposlechl jo.. (K 266)</i>	radili a sváděli ho.	
266	z peněz? peníze budó..my		Lituje že je poslušal.	
267	nebudem“ a..tak potom..pak			
268	sem si potom mlátil do palice že			
269	jako sem je uposlechl jo..			
270	...dobře..mám zde dvě poslední			
271	otázky.. Myslíte si, že by vaše	<i>...šla by...jak říkám...jedině</i>		
272	současná situace šla nějak	<i>fakt se postavit na nohy a</i>		
273	změnit?	<i>říct si: „tak musím něco</i>		
274	K: hmm..šla by...	<i>dokázat se sebó, abysem</i>		
275	Jak ? ...jak myslíte?	<i>nešel furt níž a níž ..jako</i>	Řešení situace vidí	Vize
276	K: ...šla by...jak říkám...jedině	<i>dolů a dolů a..abych pak</i>	v sebezapření se	
277	fakt se postavit na nohy a říct si:	<i>nedopadl..jak se řekne na</i>	a aktivizaci vlastních sil	
278	„tak musím něco dokázat se	<i>kámen no..nespadl“ (K</i>	a vytrvat v cestě za	
279	sebó, abysem nešel furt níž a níž	<i>275)</i>	cílem.	
280	..jako dolů a dolů a..abych pak			
281	nedopadl..jak se řekne na kámen	<i>nechtěl bych spadnót jak se</i>		
282	no..nespadl“.. zatím jako teda	<i>řekne bud' poschodech dolů</i>		
283	eště zatím su takle jak se řekne	<i>pohlavě jak se</i>		
284	mezi.. jako voda..a podemno	<i>řekne..no..pak dole to už je</i>	Vyjadřuje přesvědšení,	Identita
285	jako nic..tak mezi tým jako su..	<i>špatný žejo..zatím je</i>	že by mohlo být ještě	
286	nechtěl bych spadnót jak se	<i>to..zatím je to dobrý.. hůř už</i>	hůř a to on nechce	
287	řekne bud' poschodech dolů	<i>jako by to mohlo byt hůř</i>	dopustit.	
288	pohlavě jak se řekne..no..pak	<i>jo..</i>		
289	dole to už je špatný žejo..zatím	<i>(K 285)</i>		
290	je to..zatím je to dobrý.. hůř už	<i>budu jako něšťastnější jako</i>		
291	jako by to mohlo byt hůř jo..ale	<i>člověk na sluncem jo..</i>		
292	říkám radši už abych šel věš	<i>kdybych našel něco..třeba</i>		
293	jo..jako.. něco najít, nákové práci a	<i>s ubytovno..práca jo...</i>	Vyjadřuje, že kdyby se	Vnější potřeby:
294	už pudu věš a už to bude už to	<i>(K 295)</i>	mu naskytla práce, byl	Práce
295	bude lepší..semno..pak budu	<i>u koni nebo u krav jo..by mi</i>	by velice šťastný.	
296	jako něšťastnější jako člověk na	<i>řekl jo já vás vezmu jo na</i>		
297	sluncem jo..kdybych našel	<i>plně úvazek..budete jako</i>		
298	něco..třeba s ubytovno..práca	<i>doma ..mate byt ubytování</i>	Sen o práci se zvířaty	Touhy
299	jo... Já mám třeba na pracáku	<i>..jídlo jo..prácu všechno</i>	a s ubytováním.	
300	napsaný u koní nebo u krav	<i>..tak to by byla</i>		
301	jo..by mi řekl jo já vás vezmu jo	<i>řekne ..jak kdybych byl</i>		
302	na plné úvazek..budete jako	<i>znova narozené... (K 299)</i>		
303	doma ..mate byt ubytování ..jídlo			
304	jo..prácu všechno ..tak to by byla			
305	uplně jak se řekne ..jak kdybych			
306	byl znova narozené...jo..ta práca			
307	mi chybí..to je takový ..bez práce			
308	je to nanic fakt... to je jedno co	<i>pořádně stópnót jak se</i>		
309	člověk chytne..jestli krompáč	<i>řekne na nohy.. a nebo by</i>	Znovu mluví	
310	nebo lopatu..ale člověk je	<i>mě někdo pomoct..jak se</i>	o sebezapření se	
311	šťastné že něco má...			
312	..jasnějasně.. takže..co by			
313	vám nejvíc pomohlo?			
314	K: ..co by mě pomohlo? Hmm...			

315	pořádně stópnót jak se řekne na	<i>řekne jo.. ně za ruku..ale</i>	a postavení se na	Motivace
316	nohy.. a nebo by mě někdo	<i>pomoct.. jako zvednót toho</i>	vlastní nohy. To by ho	
317	pomoct..jak se řekne jo.. ně za	<i>člověka.. (K 314)</i>	velmi povzbudilo.	Identita
318	ruku..ale pomoct.. jako zvednót		Možná by uvítal	
319	toho člověka..jako mě třeba a	<i>dělajó ze sebe zvířata..to</i>	i pomoc nebo	
320	říct tak se uchop a buď jako	<i>člověk vidí třeba po</i>	povzbuzení nějakého	
321	člověk a ne jako zvíře..jo..a	<i>lavičkách to to..jako už</i>	blízkého člověka.	
322	nedivě se na ty..co dělajó ze sebe	<i>bych jako nechtěl dělat...(K</i>	Opět se vymezuje vůči	
323	zvířata..to člověk vidí třeba po	<i>321)</i>	bezdomovcům kteří žijí	
324	lavičkách to to..jako už bych		hůř jak on.	
325	jako nechtěl dělat... stópnót na			
326	svoje nohy a řeknu tak	<i>byl bych zase člověk jak se</i>		Vnitřní potřeby: Přijetí od rodiny
327	..zaberu..i kdybych třeba potil	<i>byl kdysi no.....aby si moje</i>		
328	krev..nebo..krev jo.. byl bych	<i>eště ta rodina co jako mám</i>	Touha po znovuzískání	
329	zase člověk jak se byl kdysi	<i>švicu nebo strejdy by řekli</i>	důvěry a přijetí od	
330	no.....aby si moje eště ta rodina	<i>„konečně seš na nohách“</i>	rodiny – sestra, strejda.	
331	co jako mám švicu nebo strejdy	<i>....a už s tebou mluvíme</i>	Přání aby s ním začali	
332	by řekli „konečně seš na	<i>..protože voni jako někteří</i>	zase mluvit a nestyděli	
333	nohách“a už s tebou mluvíme	<i>..znáte to.rodina... „jó ty</i>	se za něj.	
334	..protože voni jako někteří	<i>seš venku ..je za tebe hamba</i>		
335	..znáte to.rodina... „jó ty seš	<i>žejo“ (K 327)</i>		
336	venku ..je za tebe hamba žejo“			
337	tamto.. takže se chcu postavit na			
338	nohy..a říct: „tak..a co bylo to			
339	bylo! Ted'ka je..už je to lepší“			
340	..vono člověk by to chtěl no...			

.6.3.2 Shrnutí rozhovoru respondenta K

1. To, jakým způsobem se ocitl bez domova pan K popisuje velice stručně. Bydlel v pronajatém bytě v Blansku a přes týden pracoval na montážích. Přišel za ním známý, že by přes týden v bytě bydlel a platil by samozřejmě nájem. Takto se dohodli, jenomže známý nájem neplatil, což byl problém, a tak se stalo, že jednoho dne přijel pan K z práce a byl z bytu vystěhován. Navíc sousedi ho udali, že byt pronajímá dalšímu člověku. Od té doby je to již 13 let a bydlí po ubytovnách a noclehárnách.

2. Za svůj domov považuje svůj bývalý byt, kde bydlel sice sám, ale dodávalo mu to pocit jakési soběstačnosti. Ted' už bohužel byt nemá a tím pádem ani domov.

3. Na otázku jak se mu nyní žije odpovídá: „jak kdy, někdy hůř, někdy dobře“.

4. Spokojenost prožívá ve chvíli, když je tam kde to zná a v přítomnosti kamarádů. Například na noclehárně. Nebo když ho někdo požádá o pomoc s nějakou prací, tak mu rád pomůže a je rád, že i oni spokojení. Nejde mu o peníze, je vděčný za jídlo a dobrý pocit. Je rád, že ho „nehází do jednoho pytle“ s bezdomovci, kteří se opilí povalují na lavičkách v parku.

5. Nejvíc ho trápí předsudky a neupřímnost lidí. Jako příklad uvádí, že když se někde ptá na práci, tak mu často řeknou, ať přijde druhý den a když pak přijde, tak mu neotevrou

nebo se s ním už nebaví. To je pro něj frustrující. Potom ještě vzpomíná na chvíle, kdy je nepříznivé počasí a on musí být celý den venku, protože žádné charitní zařízení není otevřené (víkendy). Nakonec opakuje, že nemá rád, když ho lidé zařazují mezi bezdomovce, kteří dělají hambu.

6. Mluví o tom, že mu v životě hodně pomáhá víra. Navzdory posměchu některých lidí občas zajde do kostela, pomodlí se a to ho povzbudí.

7. Radost prožívá, když si může s někým povykládat. Uvádí příklad prodavačky na stánku, za kterou si chodí povídat. Uvědomuje si tuto svoji potřebu sociálního kontaktu, protože z vlastní zkušenosti ví, že samota mu psychicky neprospívá.

8. Smutek mu přináší vědomí, že nemá domov a že nemůže najít cestu jak se z této situace dostat a například si najít ženu a založit rodinu. Cítí se na všechno sám.

9. S úsměvem vzpomíná, jaké by to bylo, kdyby mohl vrátit čas a říct si, že těch posledních 13 let byl jenom sen. Určitě by neposlouchal rady kamarádů, hlavně by nepůjčil byt onomu známému, kvůli kterému o něj nakonec přišel.

10. S vděčností vzpomíná na prarodiče, kteří ho vychovali. Dávali mu moudré rady do života a zamýšlí se nad tím, že kdyby ještě žili, jeho život by byl mnohem lepší.

11. Naopak negativně jeho život ovlivnili pochybní kamarádi, kteří mu špatně radili a sváděli ho k alkoholu. Lituje, že je poslouchal.

12. Myslí si, že jeho situace by změnit šla, a to tím, že by našel dostatek vlastních sil a sebezapření a postavil se znovu na vlastní nohy. Myslí si, že na tom není ještě nejhůř a úplně na dno by spadnout nechtěl. Sní o práci, nejlépe se zvířaty (koně, krávy) a s ubytováním. To by prý byl nejvíc šťastný.

13. Nejvíce by mu pomohla možná podpora někoho blízkého. Zmiňuje rodinu (sestru, strejdu), která se s ním údajně nebaví a stydí se za jeho způsob života. Chtěl by se změnit, aby ho znovu přijali a viděli, že se dokázal změnit.

.6.3.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta K

Když respondent K mluví o tom, jak přišel o domov, lze z příběhu vyčíst, že pronájem bytu další osobě byl podle něj dobrý nápad, ale natrefil na špatného člověka, který ho podvedl. Navíc ho udali sousedé, což cítí jako další křivdu. Po třinácti letech, které prožil na ubytovnách a noclehárnách působí vyrovnaně a smířeně. Je na něm vidět, že vypráví rád a i když mluví o nepříjemných věcech, nevytrácí se dynamika jeho projevu. To že rád mluví s lidmi potvrzuje i během rozhovoru. Sám si uvědomuje, že je důležité se vypovídat a pomáhá

mu to a tak má několik osob za kterými chodí vyloženě povídat (kamarádi, prodavačka na stánku). Z vlastní zkušenosti ví, že když je delší dobu sám, nedělá mu to psychicky dobře. Považuje se za věřícího a popisuje spirituální zkušenosti, které ho povzbuzují. Navzdory posměchu některých lidí občas zajde do kostela a to mu pomáhá.

Několikrát během rozhovoru zmiňuje, že je velice nerad, když ho lidé považují za bezdomovce, který se opíjí a povaluje na lavičkách. Cítí se být ještě užitečný a schopný pracovat a kdekoliv pomoci. Velice špatně nese, když se s tímto předsudkem setká. Je mu to líto a frustraci prožívá nejčastěji v souvislosti s hledáním zaměstnání. Říká, že když se lidé nějak dozví, že je klient noclehárny a je v podstatě bezdomovec, změní k němu postoj a práci mu dát nechtějí. Proto je velice rád, když se najde někdo, komu může pomoci s nějakou prací. Naplňuje ho to pocitem potřebnosti a užitečnosti.

Zarmucuje ho blízká rodina (sestra, strejda), která ho jakoby zavrhlá a stydí se za něj. Moc rád by se jim zavděčil a našel si zaměstnání a bydlení už jen kvůli tomu, aby ho jeho rodina ocenila a přijala. Je to pro něj velká motivace. Touží po někom, kdo by mu věřil, kdo by ho povzbudil a pomohl mu se znovu postavit na vlastní nohy. Rád by našel třeba i nějakou ženu, se kterou by mohl založit rodinu.

Závěr: Respondent K prožívá smíření se svojí současnou situací, ale vyčkává na chvíli, kdy by mohl zaktivovat svoje síly a sebezapření ke změně k lepšímu. Touží po někom, kdo by mu byl v tomto odhodlání oporou a povzbuzovatelem. Silnou motivací je pro něj sestra a strejda, kterým by chtěl dokázat, že se dokáže znovu postavit na vlastní nohy. Jedno z dalších přání je si najít ženu a mít s ní bydlení a rodinu.

6.4 Respondent Z

Muž, 61 let, vdovec. Má 4 dospělé děti a teď čerstvě malého kojence s přítelkyní. Je vyučen v oboru Montér akustických zařízení. V současné době nemá práci. Bez vyznání. Smysl pro humor. Závislost: „na děcku“. Má vážné zdravotní problémy se srdcem a čeká na jeho transplantaci. 11 let žije v opuštěné zahradní chatce. Jeho přítelkyně s dítětem je v azylovém domě.

6.4.1 Tabulka Z – rozbor rozhovoru

	Respondent	Vybrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1	<i>Prosím vás o první otázku. Ta bude taková obsáhlejší, protože</i>			
2				

3	vás nechám vyprávět... Řekněte			
4	mi, prosím, co se ve vašem			
5	životě stalo, že jste přišel o			
6	domov? Povězte mi, prosím,			
7	svůj životní příběh...			
8	Z: Dobře..není to zas tak	<i>..není to zas tak složitý... 17</i>		
9	složitý... 17 let jsem žil jako	<i>let jsem žil jako druh a</i>	Bydlení s družkou,	Rodina
10	druh a družka se ženou, které	<i>družka se ženou, které patřil</i>	byt. Družka	
11	patřil byt..jo..bylo to na starým	<i>byt..(Z 8)</i>	zemřela.	
12	Brně, což není podstatný	<i>a v roce 2000 zemřela..</i>		
13	celkem...no a v roce 2000	<i>(Z 13)</i>		
14	zemřela..			
15	hmmm			
16	Z: ..měla z předešlého vztahu	<i>..měla z předešlého vztahu</i>	Vinu dává nevlastní	Příčina
17	dceru, na kerou byl ten byt	<i>dceru, na kerou byl ten byt</i>	dceři.	bezdomovectví
18	převedené.. no ta mě tam ještě	<i>převedené.. no ta mě tam</i>	V bytě mohl nadále	
19	jakš takš chvíli strpěla, protože	<i>eště jakš takš chvíli</i>	bydlet s rodinou	
20	už měla svoji rodinu a to..	<i>strpěla.. (Z 16)</i>	nevlastní dcery až do	
21	jenomže pak si zase navázala		chvíle, kdy si našla	Ztráta domova
22	novej vztah ..našla si milenca	<i>..našla si milenca ..manžela</i>	milence. Ten jí poradil	
23	..manžela vyhodila ..no a pan	<i>vyhodila ..no a pan milenec</i>	byt prodat a on se ocitl	
24	mileneček jí tak dlouho radil až ten	<i>ji tak dlouho radil až ten byt</i>	prodat a on se ocitl	
25	byt prodali a já sem ze dne na	<i>prodali a já sem ze dne na</i>	na ulici.	
26	den zůstal na ulici... No našel	<i>den zůstal na ulici... (Z 22)</i>		
27	sem si chatu, to bylo ještě tam			
28	..teď je tam.. to..kanceláře a ten			
29	AZ tower a to..tak v těch			
30	místech byly chaty..tak sem tam			
31	šel do jedné té vopuštěné chaty a			
32	...jenomže to už bylo v plánu to			
33	bourat ..tak sem se..pak mě			
34	poradili chlapi co už delší dobu			
35	byli na té ulici že v Bohunicích			
36	je taková zahrádkářská kolonka			
37	...žéé je tam těch chat víc	<i>...žéé je tam těch chat víc</i>	Neměl problém najít	Vlastní schopnosti
38	prázdných ..tak sem šel tam	<i>prázdných ..tak sem šel tam</i>	provizorní bydlení.	
39	..noa tam sme doteď vlastně ...no..	<i>..noa tam sme doteď</i>		
40	..a jak je to dlouho?	<i>vlastně. (Z 38)</i>		
41	Z: to už je..no teď to bude 11 let			
42	..11 let..			
43	Z: no... ..No mám novó	<i>mám novó přítelkyni</i>		
44	přítelkyni ...máme dítě..ta je na	<i>...máme dítě..ta je na</i>	Nový smysl života.	Nová rodina
45	Azylu..a máme danou žádost o	<i>Azylu.. (Z 44)</i>	Přítelkyně, dítě.	
46	sociální byt...čekáme..no.. voni	<i>máme danou žádost o</i>	Ona bydlí na azylovém	
47	už rozdávali 42 bytů teď tady na	<i>sociální byt... čekáme.. no..</i>	domě a chtěli by bydlet	
48	Francouzské ...no a my sme byli	<i>voni už rozdávali 42 bytů</i>	spolu. Čekají na	Naděje
49	pětaštyrycátí..takže..to náč..	<i>ted' tady na Francouzské</i>	přidělení bytu.	
50	uklouzlo vo pár míst... No ale	<i>...no a my sme byli</i>	Očekávání.	
51	slyšel sem že zas maj dávat	<i>pětaštyrycátí.. takže..to náč..</i>		
52	dalších 50 bytů takže bysme se	<i>uklouzlo vo pár míst...</i>		
53	už měli dostat do normálního	<i>slyšel sem že zas maj dávat</i>		
54	života no.....protože toto jako	<i>dalších 50 bytů takže bysme</i>		
55	je dost	<i>se už měli dostat do</i>		
56	tak to strašně moc držím palce..	<i>normálního života no...</i>		
57	Z:...takový..no je to nepříjemný	<i>(Z 46)</i>		
58	no....na sociálce se na vás dívají	<i>..no je to nepříjemný no...</i>		
59	jak na nákyho prašivca..jednaj	<i>na sociálce se na vás dívají</i>	Nepříjemné pocity	Sociální služby
60	s vama jak to.. Furt: „musíte mít	<i>jak na nákyho prašivca..</i>	při návštěvách soc.	
61	někde trvalej pobyt“..já	<i>(Z 58)</i>	úřadů. Pocity	
62	povídám: „trvalej pobyt já mám,	<i>„trvalej pobyt já mám, ale</i>	méněcennosti.	
63		<i>tam nemůžu! Tam už dávno</i>		

64	ale tam nemůžu! Tam už dávno	<i>bydlí někdo jině!“ ...to</i>	Bezvýchodnost situace.	Frustrace
65	bydlí někdo jině!“ ...to nikoho	<i>nikoho nezajímá... (Z 63)</i>	Je frustrovaný, že pro	
66	nezajímá...a když nemáte trvalej	<i>a když nemáte trvalej pobyt</i>	něj na úřadech nemají	
67	pobyt tak vám nedají nic...	<i>tak vám nedají nic... (Z 66)</i>	pochopení a nedají mu	
68	Takhle mě dají tu hmotnou		to na co by měl mít	
69	nouzi..ty 3410,- korun ..což je	<i>..což je teda..no co si</i>	nárok.	
70	teda..no co si budeme povídat to	<i>budeme povídat to není nic</i>		
71	není nic pomalu že.. a kor teď	<i>pomalou že.. a kor teď když ..</i>	Finanční částka kterou	
72	když .. ta má přítelkyně má to	<i>ta má přítelkyně má to dítě..</i>	dostává je příliš malá.	
73	dítě.. teďten azyl musí platit ..tak	<i>ted'ten azyl musí platit ..</i>		
74	taky dostává náky peníze	<i>(Z 69)</i>		
75	samozejmě vod sociálky ale ..z	<i>před dvěma rokama</i>		Zdravotní stav
76	toho se nedá žít.. A teď sem před	<i>vonemocněl s tím srdcem</i>	Jeho zdravotní stav je	
77	dvěma rokama vonemocněl s tím	<i>..sem měl srdeční zástavu</i>	velmi vážný. Nemoc	
78	srdcem ..sem měl srdeční zástavu	<i>..ted' sem měl v listopadu</i>	srce - čeká na	
79	..ted' sem měl v listopadu dva	<i>dva infarkty posobě ..no tak</i>	transplantaci.	
80	infarkty posobě ..no tak mě	<i>mě navrhli transplantaci</i>		
81	navrhli transplantaci ..tak	<i>(Z 76)</i>		
82	uvidíme jak toto dopadne..no			
83	dělat nemůžu nic...mě zakázali			
84	chodit aji do druhýho	<i>..vydělával sem slušný</i>		
85	patra...jako..dělal sem předtím	<i>peníze a ještě aji když sem</i>	Vzpomínky na období,	Vlastní schopnosti
86	na stavbě ..vydělával sem slušný	<i>bydlel na té chatě tak sem</i>	kdy se těšil lepšímu	
87	peníze ...a ještě aji když sem	<i>chodil dělat..... (Z 86)</i>	zdraví, měl práci a byl	
88	bydlel na té chatě tak sem chodil		schopen vydělat dost	
89	dělat... sem vydělal tak		peněz i když už byl	
90	30 000...no... I když sem bydlel		bezdomovec.	
91	na chatě na mě to nikdo nemohl			
92	poznat žejo..sem chodil furt			
93	čistě... vařil sem si tam na	<i>...ted' je to horší no.. (Z 94)</i>		Zdravotní stav
94	kamnách ..ted' je to horší no..		Obavy ze zhoršeného	
95	by to bylo v kostce všechno no...		stavu.	
96	jo..díky... tomu dítěti je kolik?			
97	Z: rok			
98	rok?			
99	Z: ...ted' v sobotu jí bude rok...	<i>jó..s tím je sranda aspoň</i>		Motivace
100	(směje se) jó..s tím je sranda	<i>...to člověka tak nák</i>	Velkou motivací je mu	
101	aspoň ...to člověka tak nák	<i>povzbudí...nějakou</i>	novorozená dcerka.	
102	povzbudí ...nějakou motivaci...	<i>motivaci... (Z 100)</i>		
103	Další otázka je...co si			
104	představujete pod slovem			
105	domov?.co je to domov pro vás?	<i>žena..dítě..byt.. a klid!</i>	Stručně a jasně	Domov
106	Z: žena..dítě..byt.. a klid!	<i>(Z 106)</i>	vyjádřená představa	
107	...hezký.....jo... jak se vám nyní		domova.	
108	žije?.....			
109	Z: Je to těžký...	<i>ted' je to těžký...vo to těžší</i>		
110	..je to těžký...	<i>že nésu s tím děckem a s tó</i>	Dítě je pro něj na jednu	Motivace
111	Z: ted' je to těžký...vo to těžší že	<i>ženó , že musí byt na tom</i>	stranu motivací, ale	
112	nésu s tím děckem a s tó ženó ,	<i>azylu..</i>	zároveň pocítuje větší	
113	že musí byt na tom azylu..a já su	<i>já bych nérač byl s nima</i>	zodpovědnost.	Zodpovědnost
114	někde jinde..jo.. já bych nérač	<i>štyryadvacet hodin (Z 111)</i>	Touží být s dítětem	
115	byl s nima štyryadvacet hodin ...		a s přítelkyní neustále.	
116	...takže..s čím jste nejvíc	<i>...no s tím dětátkem ...</i>		
117	spokojen?	<i>(Z 119)</i>	Největší zdroj	Zdroj radosti
118	Z: ...no s tím dětátkem ...		spokojenosti je dítě.	
119	..s tím dětátkema naopak..s	<i>S přístupem těch sociálních</i>		
120	čím jste nejvíc nespokojen?	<i>úřadů... (Z 121)</i>		
121	Z: S přístupem těch sociálních			
122	úřadů...			
123	..s přístupem sociálních úřadů..	<i>..je to tak.. nerad to</i>		Skepse

124	Z: ..je to tak.. nerad to říkám..ale	<i>řikám..ale ..někdy mě</i>	Skepse ohledně jednání	
125	..někdy mě připadá, že nejsou	<i>připadá, že nejsou tam oni</i>	s úřady.	
126	tam oni pro nás..ale my kvůli	<i>pro nás..ale my kvůli nim...</i>	Frustrace.	
127	nim... Já tam nerad chodím	<i>Já tam nerad chodím vůbec</i>		
128	vůbec vo něco říct jo..já tam du	<i>vo něco říct jo..já tam du</i>		
129	jenom když doopravdy musim..	<i>jenom když doopravdy</i>		
130	a ještě se takle začnó chovat	<i>musim.. (Z 124)</i>		
131	..no tak to je			
132	Kdo nebo co vám nejmíc			
134	pomáhá?			
135	Z: ..no to už bylo několikrát	<i>že mám tu ženu..příteknyni</i>	To, že má přítelkyni	Motivace
136	řečený žejo...že mám tu	<i>vlastně jo..s tým dítětem mě</i>	a dítě mu nejmíce	
137	ženu..příteknyni vlastně jo..s tým	<i>drží nad vodou ... (Z 136)</i>	pomáhá.	
138	dítětem mě drží nad vodou ...			
139	..jo..to chápu.... Tak čtu další			
140	otázku.. z čeho se dokážete			
141	radovat?	<i>z maličkostí.....no..</i>		
142	Z: Aji z maličkostí.....no..	<i>(Z 142)</i>		Zdroj radosti
143	Jo?...co by vám udělalo největší		Největší radost by mu	
144	radost?	<i>Kdybychom dostali ten byt..</i>	udělalo, kdyby dostali	
145	Z: Kdybychom dostali ten byt..	<i>ten byt je takové reálné...</i>	přidělen byt.	
146	kdybyste dostali ten byt..	<i>tak to beru tak... (Z 145)</i>		
147	Z: .. ten byt je takové reálné...			
148	tak to beru tak...			
149	hm... A co vám naopak přináší			
150	smutek?... Co vás zarmucuje?	<i>chování mých starších dětí..</i>		
151	Z: nó..chování mých starších	<i>mám ještě čtyry další..ty už</i>	Poprvé vzpomíná	Zklamání
152	dětí.. mám ještě čtyry další..ty už	<i>sou velcí ...no a to jejich</i>	na chování vlastních	
153	sou velcí ...no a to jejich	<i>chování ...to bych nerad</i>	dětí. Má ještě 4 děti.	
154	chování ...to bych nerad	<i>rozebíral ale....je to smutný</i>	Nechce se mu to	
155	rozebíral ale....je to smutný vod	<i>vod nich..... (Z 151)</i>	rozebírat. Je smutný.	
156	nich.....			
157	..jo.....jo.....nemusíte			
158	rozebírat....			
159	..tak...a teď tady mám ještě pár			
160	otázek k minulosti..vrat'me se			
161	ještě k minulosti... Kdybyste			
162	mohl vrátit čas...co byste udělal			
163	v životě jinak?..			
164	Z:.....no.....	<i>..to teda je těžká votázka</i>		
165	..v klidu si to rozmyslete..	<i>(Z 166)</i>		Vina
166	Z: ..to teda je těžká			
167	votázka....těžko říct(dlouho	<i>nedovolil té své bývalé</i>	Možnost změnit	
168	mlčí)..	<i>ženě..co zemřela...aby</i>	minulost –těžká otázka.	
169	..no asi bych nedovolil té své	<i>podepsala ten reverz jak</i>	Vyčítá manželce, že	
170	bývalé ženě..co zemřela...aby	<i>udělala.. aniž by se mě teda</i>	podepsala reverz bez	Zodpovědnost
171	podepsala ten reverz jak udělala..	<i>ptala jo...to neměla dělat...</i>	jeho vědomí. Neměl jí	
172	vona v nemocnici podepsala	<i>(Z 169)</i>	to dovolit. Její smrt byla	
173	reverz....aniž by se mě teda ptala	<i>Kdyby žila..všechno by se</i>	zásadním zlomem	
174	jo...to neměla dělat...	<i>asi vyvíjelo jinak... takže si</i>	v jeho životě. Věří, že	
175	Kdyby žila..všechno by se asi	<i>myslím že to byl ten zlomové</i>	kdyby žila, všechno by	
176	vyvíjelo jinak... takže si myslím	<i>okamžik... (Z 175)</i>	se vyvíjelo jinak.	
177	že to byl ten zlomové okamžik...			
178	Ta její dcera..vlastně moje	<i>její dcera..vlastně moje</i>	Velké zklamání	Zklamání
179	nevlastní...když se to řekne	<i>nevlastní... které sem jako</i>	z chování nevlastní	
180	tak..které sem jako dvóleté utíral	<i>dvóleté utíral zadek ..a pak</i>	dcery.	
181	zadek už ..a pak se zachovala	<i>se zachovala jako hrozný</i>		
182	jako hrozný prase.....	<i>prase... (Z 178)</i>		
183	hmm..			
184	Z:..tak tam byl ten zlom no..			

185	Jsou nějací lidé, kteří pozitivně ovlivnili váš život?	<i>jeden bezdomovec... (Z 187)</i>		Blízký člověk
186				
187	Z:...budete se divit ale je to		Pozitivní lidé v jeho životě.	
188	jeden bezdomovec...			
189	..to..je fajn..			
190	Z:...no..von je stejně staré jako	<i>von mě vlastně..dá se říct..naučil žít na té ulici... sem vůbec nevěděl co mám dělat ne... takže von mě provedl tím prvním půlrokem takřikajíc... (Z 191)</i>	Vzpomínky na bezdomovce, který ho naučil žít na ulici – provedl ho nejtěžším začátkem.	
191	já...a von mě vlastně..dá se			
192	říct..naučil žít na té ulici... sem			
193	vůbec nevěděl co mám dělat			
194	ne...jak se mám			
195	zachovat...první momenty co			
196	mám dělat.. takže von mě			
197	provedl tím prvním půlrokem			
198	takřikajíc... no a pak už sem	<i>.v tu dobu sem se vykašlal úplně na všechno..tak sem začal pracovat ..protože bez prostředků se nedá....a chodit někde jak voni chodí někde po popelnicích ..to ne.... (Z 200)</i>	Vymezení se vůči bezdomovcům, kteří se prohrají v popelnicích.	Identita
199	zase začal pracovat jo..protože			
200	..v tu dobu sem se vykašlal úplně			
201	na všechno..tak sem začal			
202	pracovat ..protože bez prostředků			
203	se nedá....a chodit někde jak			
204	voni chodí někde po popelnicích			
205	..to ne....			
206	..byl to chlap..kterému uřízli	<i>..byl to chlap..kterému uřízli nohy..chodí vo berlách ...taky to nemá jednoduchý a...stejně se vo sebe dokáže postarat...a von mě to naučil..... (Z 206)</i>	Obdivuje onoho bezdomovce, který mu tenkrát pomohl.	Motivace
207	nohy..chodí vo berlách ...taky to			
208	nemá jednoduchý a...stejně se			
209	vo sebe dokáže postarat...a von			
210	mě to naučil.....			
211	..a jsou nějací lidé, kteří ovlivnili váš život negativně?			
212		<i>.no..to je ta nevlastní dcera... (Z 213)</i>		Zklamání
213	Z:...no..to je ta nevlastní dcera....		Opět negativní vzpomínka na nevlastní dceru.	
214	ta nevlastní dcera...			
215	Z: jo..			
216	tak.. a teď dvě poslední otázky..			
217	do budoucna.. Myslíte si, že by			
218	vaše situace šla změnit?	<i>Určitě..(Z 219)</i>	Jistota.	
219	Z: Určitě..			
220	Jak?... Nějakou představu			
221	máte?	<i>..rozhodně..je to hodně práce no.. nesmí se tomu člověk vyhýbat...protože doopravdy to bude stát ..něco ale...jít do toho zkrátka a... to bych poradil hlavně těm mladejm... nó jenomže voni to nechcouslyšet... (Z 222)</i>	Krátce se zamyslí nad tím, jak je těžké změnit svoji situaci.	Skepse
222	Z: ..nó..rozhodně..je to hodně			
223	práce no.. nesmí se tomu člověk			
224	vyhýbat...protože doopravdy to			
225	bude stát ..něco ale...jít do toho			
226	zkrátka a... to bych poradil		Své myšlenky vztáhne na mladou generaci, o které uvažuje skepticky.	
227	hlavně těm mladejm... nó			
228	jenomže voni to nechcouslyšet...			
229				
230	no jo no....ale něco konkrétního			
231	vás napadá?	<i>získat ten byt nějakým způsobem.. protože já kdybych mohl pracovat tak si vezmu podnámem (Z 232)</i>	Nejdůležitější pomoc v jeho situaci by bylo získání bytu.	Potřeby
232	Z: no..získat ten byt nějakým			
233	způsobem..protože já kdybych			
234	mohl pracovat tak si vezmu			
235	podnámem aji jo..aji za těch deset			
236	tisíc...to by mě	<i>bohužel su na tom zdravotně tak jak sem...to je špatný no.. (Z 238)</i>	Je si vědom své nemohoucnosti.	Zdravotní stav
237	nevadilo...bohužel su na tom			
238	zdravotně tak jak sem...to je			
239	špatný no..			
240				
241	..tady mám ještě podotázku.. Co			
242	by vám nejmíc pomohlo?	<i>..vyhrát ve sportce... (smích) To by vyřešilo hodně ...dá se říct že všechno ..to podstatný...</i>	V legraci uvádí další možnosti pomoci, které dle jeho slov nejsou	Humor
243	Z:vyhrát ve sportce...			
244	(smích) To by vyřešilo hodně			
245	...dá se říct že všechno ..to			

246	podstatný...	(Z 243)	reálné...	
247	<i>..jasně...</i>			
248	Z: ..šance je 1 : 10 000 000 no			
249	...to je takové dost nepoměř...	<i>...nebo Jágr by mě moh dat</i>		
250	...nebo Jágr by mě moh dat	<i>jeden měsíční plat.. jemu by</i>		
251	jeden měsíční plat.. jemu by to	<i>to neuškodilo.. a mě by to</i>		
252	neuškodilo.. a mě by to	<i>zachránilo život...postavil</i>		
253	zachránilo život...postavil bych	<i>bych se zas na nohy..(Z 250)</i>		
254	se zas na nohy..			

.6.4.2 Shrnutí rozhovoru respondenta Z

1. Na první otázku respondent odpovídá stručně. 17 let bydlel s družkou v jejím bytě. Ta v roce 2000 zemřela. V bytě mohl ještě pár let žít s rodinou nevlastní dcery až do chvíle, kdy si našla milence a ten jí poradil ať byt prodá. V tu chvíli se ocitnul ze dne na den na ulici. Od té doby přebývá v různých opuštěných chatkách v zahrádkářských koloniích. Je to už asi 11 let. Dodává, že má novou přítelkyni a s ní má novorozené dítě. Ona s dítětem žijí na azylovém domě a mají zažádáno o přidělení bytu. Ten jim už jednou těsně unikl, ale mají informaci, že se budou přidělovat další a tak doufají, že to tentokrát vyjde. Stěžuje si na přístup úředníků na sociálce. Chodí tam jen když opravdu musí. K tomu všemu má vážné zdravotní problémy. Prodělal dva infarkty a byla mu doporučena transplantace srdce. Zamýšlí se nad tím, že kdyby tyto potíže neměl, mohl by pracovat a vydělat nějaké peníze jako dřív.

2. Velice hezky shrne svoji představu domova: „žena, dítě, byt a klid“.

3. Je to těžký. Vyjadřuje touhu být s přítelkyní a dítětem více času.

4. Se spokojeností si opět spojuje své dítě.

5. Nespokojenost prožívá s přístupem sociálních úřadů.

6. Opět se vrací k dítěti, to, že má přítelkyni a dítě mu nejvíce pomáhá.

7. Dokáže se radovat z maličkostí, ale největší radost by měl, kdyby dostali ten byt.

8. Poprvé zmiňuje, že má ještě 4 vlastní děti, už jsou dospělí, ale z jejich chování je smutný. Nechce se mu to rozebírat.

9. Dlouho přemýšlí a nakonec se rozvykládá o bližších okolnostech smrti družky. Říká, že by jí nedovolil podepsat revers. Dává jí za vinu, že opustila nemocnici bez jeho vědomí, aniž by se s ním poradila. Kdyby žila, tak by se všechno vyvíjelo jinak. Nakonec vyjadřuje zklamání z toho, jak se zachovala jeho nevlastní dcera o kterou od malička pečoval.

10. Vzpomíná na jistého bezdomovce, který mu pomohl v prvních chvílích, když se ocitl na ulici. Dodnes k němu chová obdiv a vděčnost, protože ten muž sám byl bez nohou, měl to těžký, ale ještě se staral o něj.

11. Negativně jeho život ovlivnila jednoznačně jeho nevlastní dcera.

12. Mluví o tom, že jeho situace by určitě změnit šla, ale stojí to hodně úsilí. Na to se krátce zamyslí nad dnešními mladými, ale nakonec znovu zmiňuje, že nejvíc by jim pomohl ten byt.

Kdyby měl víc peněz, nebylo by mu líto je investovat do podnájmu.

13. Nakonec v legraci zmiňuje výhru v loterii nebo finanční dar od Jaromíra Jágra. To že by byla největší pomoc.

.6.4.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta Z

Během rozhovoru s panem Z převládají z jeho strany spíše pozitivní emoce a jejichž zdrojem je roční dcerka, kterou má se svojí přítelkyní. Toto dítě jej naplňuje radostí a je pro něj také silnou motivací. Na druhou stranu ale přiznává, že je to i větší zodpovědnost. S tím jsou spojeny jeho obavy o budoucnost a o to jak se o rodinu postará. A to jak finančně, tak prakticky, protože má závažné zdravotní potíže a čeká ho možná transplantace srdce. V současné době tedy nemůže pracovat, což znamená nulový výdělek. Přítelkyně s dítětem bydlí na azylovém domě a tam on s nimi být nemůže. Rád by trávil čas s nimi, ale jelikož to není možné, prožívá smutek. V minulosti byl schopen vydělat dost peněz, ale to mu nyní nedovoluje jeho zdravotní stav.

V souvislosti se sháněním peněz zmiňuje nepříjemné pocity při návštěvách sociálních úřadů. Někteří úředníci se k němu chovají tak, že se cítí jako „prašivec“. Chodí tam velice nerad, v podstatě jen když musí.

Za příčinu svého bezdomovectví považuje nešťastnou smrt družky, které patřil byt, ve kterém spolu bydleli. Viní ji, že kdyby svévolně neopustila nemocnici, mohla by možná dnes ještě žít a vše by se vyvíjelo jinak. Takhle sice v bytě ještě několik let mohl zůstat, ale byt zdědila jeho nevlastní dcera, která byt na rady svého milence prodala a on se musel vystěhovat. Takže další velká křivda, kterou prožívá ze strany této své nevlastní dcery, ke které se vrací opakovaně během rozhovoru. Krátce zmiňuje ještě 4 svoje vlastní děti, kteří se k němu také nezachovali pěkně, ale blíže nespecifikuje.

Váží si pomoci jednoho bezdomovce, který mu pomohl ve chvíli, když skončil na ulici a vůbec nevěděl co má dělat. Tento muž, navzdory svým velkým potížím, mu velmi pomohl. Krátce se zamyslí nad stylem života jiných bezdomovců a vymezuje se vůči těm, kteří se dle jeho slov „hrabou v popelnicích“.

Nakonec rozhovoru projeví pan Z i smys pro humor, kdy žertuje o výhře ve sportce nebo o finančním daru od Jaromíra Jágra.

Závěr: Respondent Z je vážně nemocný muž, který si nese velkou křivdu od svých blízkých a jistý díl viny dává i své zesnulé družce. Bojuje s nepříjemnými pocity na sociálních úradech, když žádá o peníze a s obavami o budoucnost svoji i přítelkyně. Tyto negativní emoce v současné době přebíjí radostné období, které prožívá díky narození malé dcerky.

6.5 Respondent S

Muž není rom, ale na první pohled je snědší. Představuje se mi pod přezdívkou „Maďar“. Je mu 51 let, je svobodný, bezdětný. Ve výkonu trestu si udělal kurz na kuchaře – číšníka. Je však bez zaměstnání, protože má záznam v trestním rejstříku a tak si přivydělává jak se dá. Pomocnými pracemi atp. Ve vězení byl dvakrát. Na ulici je prakticky od adolescentního věku, kdy poprvé odešel z domu, cestoval a přespával venku, později na ubytovnách, noclehárnách atd. Vyznáním katolík, ale v kostele nebyl od té doby co mu zemřel táta. Cítí se zdravý, byl v nemocnici když mu praskly žaludeční vředy.

6.5.1 Tabulka S – rozbor rozhovoru

	Respondent	Vybrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1	Takže, prosím pěkně.. Štefane			
2	..co se ve vašem životě stalo, že			
3	jste přišel o domov?... řekněte			
4	mi prosím svůj životní příběh...			
5	S: ..no..exekuce a..já sem s tama	<i>..no..exekuce a..já sem s tama</i>		
6	musel odejít..a kriminál....já	<i>musel odejít..a kriminál....já</i>	Stručný výčet událostí, kvůli kterým přišel o domov a o bydlení.	Příčina bezdomovectví
7	sem byl dvakrát zavřenej..	<i>sem byl dvakrát zavřenej.. jednou</i>		
8	jednou podvody v bankách a	<i>podvody v bankách a</i>	Všechny vyjmenované příčiny zlehčuje.	
9	podruhý že sem borcovi dal	<i>facku a von spadl na obrubník</i>		
10	facku a von spadl na obrubník	<i>a..sem rok a půl dom a teď</i>		
11	a..sem rok a půl dom a teď	<i>chodím ke kurátorovi a musím</i>		
12	sekat latinu... a rodina mě	<i>latinu... (S 5)</i>	Zmínka o rodině, která ho odepsala.	Rodina
13	..(pískne)... odepsala..	<i>rodina mě odepsala..(S 13)</i>		
14	..a jak je to dlouho teda?			
15	S: Co?			
16	Jak dlouho jste..			
17	S: Na ulici?			
18	..na ulici..			
19	S: dva měsíce...já už sem aj před	<i>dva měsíce...já už sem aj před</i>		
20	tým byl ..před pár rokama než	<i>tým byl ..před pár rokama než</i>	Vzpomíná jak dlouho je bez domova.	
21	mě zavřeli..já sem se furt hádal	<i>mě zavřeli.. (S 20)</i>		
22	..od té doby co máma umřela tak	<i>..od té doby co máma umřela tak</i>	Vzpomíná na smrt mámy a na sestru, která se změnila k horšímu –	Příčina bezdomovectví
23	sem se furt hádal ze švicou..ona	<i>ze švicou.. (S 23)</i>		
24	bydlí v rakousku a..já sem se furt	<i>ona bydlí v rakousku narostl</i>	Poukazuje na sestru a na švagra – obvinění.	Vina
25	s ní hádal..jí narostl.. nos nahoru	<i>jí nos nahoru tak ne..ale</i>		
26	jí tak ne..ale švagr do toho...			
27				

28	jinak já sem se normálně	<i>švagr do toho (S 26)</i>		
29	v kriminále vyučil ...a to	<i>já sem se normálně</i>	Získání vzdělání	Vzdělání
30	s kriminálem nemělo nic	<i>v kriminále vyučil ...a to</i>	při výkonu trestu odnětí	
31	společného ...to bylo civilní	<i>s kriminálem nemělo nic</i>	svobody.	
32	učiliště.. a tam sem se vyučil	<i>společného ...to bylo civilní</i>	Poukazuje na	Uznání -
34	kuchař číšník ...já sem dělal pak	<i>učiliště.. a tam sem se vyučil</i>	polehčující okolnosti za	Vnitřní potřeba
35	v kuchyni..proto mně pustili o	<i>kuchař číšník ...já sem dělal</i>	které byl dříve	
36	rok dřív..za slušné chování a že	<i>pak v kuchyni..proto mně</i>	propuštěn.	
37	sem chodil do práce..	<i>pustili o rok dřív..za slušné</i>		
38	Teď si právě sháním práci a	<i>chování a že sem chodil do</i>		
39	kámoš mi říkal že začátkem	<i>práce.. (S 28)</i>		
40	dubna... tady v Brně je právě víc			
41	příležitostí než u nás na			
42	Mikulově...			
43	Řekněte mi prosím, co si			
44	představujete pod slovem			
45	domov? Co pro vás domov			
46	znamená?			
47	S: Co?..že já sem se...v tom	<i>..já sem se...v tom rodinném</i>	Vzpomínka na rodný	Domov
48	rodinném domku narodil ..a teď	<i>domku narodil ..a teď tam</i>	domek. Nemůže v něm	
49	tam nemůžu byt ..já sem se tam	<i>nemůžu byt..kvůli</i>	být kvůli exekutorovi.	
50	v pětadesátym narodil ..a teď	<i>exekutorovi protože synovec</i>	Popisuje složitější	Příčina
51	tam nemůžu byt kvůli	<i>jak podniká tak by mu</i>	majetkové vazby, kvůli	bezdomovectví
52	exekutorovi.. protože synovec	<i>zebrali vercajk a všechno..</i>	kterým nemá dobré	
53	jak podniká tak by mu zebali	<i>tak..sme se rozkmotřili a já</i>	vztahy s příbuznými.	
54	vercajk a všechno.. tak..sme se	<i>sem šel pryč.. on mi volal</i>		
55	rozkmotřili a já sem šel pryč.. on	<i>minule a já sem mu říkal že</i>	Zatvrzelost - hrdost	povaha
56	mi volal minule a já sem mu	<i>mu neřeknu kde su..já sem</i>		
57	říkal že mu neřeknu kde su..já	<i>mu říkal že už se nevrátím..</i>		
58	sem mu říkal že už se nevrátím..	<i>(S 47)</i>		
59	jo....jak se vám nyní žije?			
60	S: Teď?			
61	..ted'...			
62	S: já su na to zvyklej...já	<i>já su na to zvyklej... když aji</i>	S životem bez domova	Povaha
63	kolikrát když aji máma žila sem	<i>máma žila sem se s ňou</i>	neřeknu kde su..já sem	
64	se s ňou porafal tak dva tři	<i>porafal tak dva tři měsíce</i>	sem nebyl doma.. (S 62)	
65	měsíce sem nebyl doma.. stan			
66	spacák ..ale to bylo v létě			
67	jo...(pískne)...a už sem			
68	valil..tam na dědince tam	<i>na dědince tam starým</i>	Práce se nebojí, rád	Vnitřní potřeby:
69	starým lidem sem pomohl	<i>lidem sem pomohl spravit</i>	pomůže.	Užitečnost
70	spravit střechu se zahrádkou se	<i>střechu se zahrádkou se</i>		
71	vším.. já sem chvíli jel	<i>vším.. (S 68)</i>		
72	autobusem nebo vlakem ..pak			
73	třeba denně padesát šedesát			
74	kilometrů..rozdělal sem večer			
75	stan ohýnek udělal sem si jídlo...			
76	já su jako tén..mě baví cestovat..	<i>mě baví cestovat.. já jedu do</i>	Baví ho cestovat.	Koníčky
77	já jedu do maďarska všude.. sem	<i>maďarska všude.. sem vloni</i>	Popisuje kam až se	
78	vloni byl taky v maďarsku na	<i>byl taky v maďarsku na</i>	vydal. Odkazuje na	Rodina
79	balatonu...a u rodiny tam a...	<i>balatonu...a u rodiny tam</i>	příbuzné v Maďarsku.	
80	..takže jak se vám nyní žije?	<i>a... (S 76)</i>		
81	S: ..vpohodě..			
82	..v pohodě.....	<i>..vpohodě.. (S 81)</i>	Život bere s nadhledem.	Povaha
83	..s čím jste nejvíc spokojenej?			
84	S: ..s čím?...že nespím na	<i>že nespím na ulici..že můžu</i>	Vděčnost za sociální	Sociální služby
85	ulici..že můžu spat normálně	<i>spat normálně aspoň na té</i>	služby. Hrdost na to že	
86	aspoň na té noclehárně...	<i>noclehárně... (S 84)</i>	nežije hůř.	
87	S čím naopak nejste			
88	spokojenej? S čím jste nejvíc			

<p>89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149</p>	<p>nespokojenej? S: ..mě nejvíc števe..tady toto..že normálně náš stát...na ty..utečence jo..ted'ka jak sem to sledoval aji na naši straně už přes Mikulov to valí ..jim dávají peníze aji v maďarsku sem to zažil že normálně jim dali lístek jo takový papír a oni normálně pendlovali ..a dostávali peníze ještě na měsíc..ted'ka to samý.. a vemte si co sou lidi co nemají kde spat ..je na ten azylák nevemou ..nemají na to třeba...spijou tam po nádražích..smrdijou .. tak toto mě nejvíc sere že stát se vo to nestará a vo takovýhle se stará.. já jako do politiky neboco.. ale jako mě to števe tadytok.... Šak ona sama Merklová řekla že toho už lituje ..to už řeklá dávno..neměla to udělat...já mám další otázku jo? ..Kdo nebo co vám nejvíc pomáhá? S: Jako kdo? Kdo nebo co.. S: ..no..kdo...třeba lidi když vidijou ne..jak minule..sem stál před nádražím ne a..já normálně poprosím.. „prosímte slušně“ ..normálně řeknu „prosím pěkně..moc vás prosím ..nemáte jednu cigaretu?“ mladej borec normálně tam seděl dal mě cigaretu..odcházel..já sem měl otevřenou dlaň on mě to zavřel a zničeho nic mi dal padesát korun.... Minule rakušák..taky stopadesát euro.... Šel sem kolem Grandu a ..(gestikuluje) „kom“ ...a já „he? dobryden“...“co?“...“esn?“ ..řikám „hmm..dva dni už“ ...zeptal se manželky jestli má česky peníze že „nain“...řiká že „eur“ ..řikám „hm..tak rozměň“ ..“nerozumim“... (plácl rukou) ..a šel semno to jsou zážitky... S: já na tohle mám štěstí... minule sem..ze začátku jak sem dojel sem..du z pátýho nástupiště.. a tady kousek odemě ..řikám: „co to tam je na zemi?“.. došel sem blíž a ted' ..nikdo nešel ani zepředu ani zezadu..tak sem tak položil nohu..dvěstě korun! ..(smích)..</p>	<p><i>..mě nejvíc števe..tady toto..že normálně náš stát...na ty.. utečence jo.. ted'ka to valí ..jim dávají peníze aji v maďarsku sem to zažil že normálně jim dali lístek jo takový papír a oni normálně pendlovali ..a dostávali peníze ještě na měsíc..ted'ka to samý.. a vemte si co sou lidi co nemají kde spat ..je na ten azylák nevemou ..nemají na to třeba...spijou tam po nádražích..smrdijou .. tak toto mě nejvíc sere že stát se vo to nestará a vo takovýhle se stará.. (S 90)</i></p> <p><i>lidi když vidijou ne.. sem stál před nádražím ne a..já normálně poprosím.. ..nemáte jednu cigaretu? mladej borec dal mě cigaretu..odcházel.. a zničeho nic mi dal padesát korun... (S 118)</i></p> <p><i>Minule rakušák.. taky stopadesát euro.... (S 128)</i></p> <p><i>já na tohle mám štěstí...</i></p> <p><i>..řikám: „co to tam je na zemi?“.. došel sem blíž a ted' ..nikdo nešel ani zepředu ani zezadu..tak sem tak položil nohu..dvěstě korun! (S 141)</i></p>	<p>Pocit'uje křivdu a nespravedlnost ze strany státu a skupiny politiků, kteří věnují spoustu prostředků na pomoc uprchlíkům a o vlastní lidi se tak dobře nepostará.</p> <p>Popisuje zážitky s nečekanou štedrostí náhodných lidí, které potkal.</p> <p>Popisuje jaké má štěstí. Příklad nalezené bankovky.</p>	<p>Nespravedlnost</p> <p>Křivda</p> <p>Dobrodružství</p> <p>Štěstí</p>
---	---	--	--	--

150	..dobrý..			
151	S: však druhej by to taky	<i>však druhej by to taky</i>	Ospravedlňuje se	Provinilost
152	vzal...je to ták...	<i>vzal...je to ták... (S 151)</i>	z toho, že si bankovku	
153	Z čeho se nejvíc dokážete		vzal.	
154	radovat?			
155	S: Když mám dobrou náladu...	<i>Když mám dobrou náladu...</i>	Když je ve společnosti,	Vnitřní potřeby: Sociální kontakt
156	Jo?	<i>a když se mám s kým</i>	může se pobavit – to ho	
157	S: hmm..a když se mám s kým	<i>pobavit... (S 155)</i>	naplňuje dobrou	
158	pobavit...		náladou.	
159	Takže co vám udělá největší			
160	radost?			
161	S: Když s kamošama se pobavím	<i>Když s kamošama se</i>	Stejně tak radost má,	Sociální kontakt
162	nebo staré známé potkám jo..	<i>pobavím nebo staré známé</i>	když je s kamarády,	
163	nebo bývalý moje kamarádka	<i>potkám jo.. nebo bývalý</i>	nebo s kamarádkami.	
164	jako bokovky ..(smích)..	<i>moje kamarádka jako</i>	(směje se když je	
165	A naopak..co vám přináší	<i>bokovky ..(smích).. (S 161)</i>	názývá „bokovky“)	
166	smutek? ..Co vás tak nejvíc			
167	zarmucuje?			
168	S: No když vidím třeba jak ti	<i>když vidím třeba jak ti</i>	Zarmucuje ho pohled na	Identita
169	bezďáci když chlastaj a pak se	<i>bezďáci když chlastaj a</i>	jiné bezdomovce, kteří	
170	bijou jo..bijou ty baby a	<i>pak se bijou jo..bijou ty</i>	chlastají a bijí se nebo	
171	to..nebo..já teďka..já když je	<i>baby.. (S 168)</i>	bijí ženy.	
172	vidím..já do toho nemůžu	<i>..já do toho nemůžu</i>	Omlouvá se, že nemůže	Provinilost
173	zasahovat..já mam podmínku mi	<i>zasahovat já mam podmínku</i>	zasáhnout, protože je	
174	řekl soudce: „uvidíte ať bije	<i>(S 172)</i>	v podmínce.	
175	někdo ženskou otočte se běžte			
176	pryč ..jinak se do toho zamotáte			
177	a dete zpátky ..voni vám nikdo			
178	neuvěří že ste chtěl pomoci“			
179	..řikám však jo..			
180	Tak ..vrat' me se k minulosti			
181	ještě... kdybyste mohl vrátit			
182	čas.. co byste udělal v životě			
183	jinak?			
184	S: Co bych udělal v životě			
185	jinak?...			
186	..no..			
187	S: ..v první řadě bych šel	<i>..v první řadě bych šel</i>	Nejdříve vzpomene	Mládí
188	normálně do učení ..protože já	<i>normálně do učení (S 187)</i>	vzdělání, které v mládí	
189	sem nešel do učení ..a aby to	<i>..a aby to bylo jak předtím</i>	zanedbal, ale potom	
190	bylo jak předtím ..pěkně na	<i>..pěkně na diskárny jo</i>	jakoby přepne a začne	
191	diskárny jo...s mladýma..já teď	<i>(S 189)</i>	vzpomínat jak chodil na	
192	du normálně s mladýma když	<i>když sem byl doma..na</i>	diskotéky a bavil se.	Vnitřní potřeby: Sociální kontakt
193	sem byl doma..na diskotéky	<i>diskotéky jako.. mě to</i>	Mluví o tom, že se na	
194	jako.. mě to baví... sice mám	<i>baví... sice mám</i>	diskotéky chodí bavit	
195	jednapadesát roků ale já rád mezi	<i>jednapadesát roků ale já</i>	i teď, i když tam bývá	
196	mladýma.. já radši mezi	<i>rád mezi mladýma.. já radši</i>	starší než ostatní.	
197	mladýma než staršíma.. já si	<i>mezi mladýma než</i>	Má tuto zábavu rád.	
198	z mladýma rozumím..aji u nás ty	<i>staršíma.. já si z mladýma</i>		
199	mladí: „pod' vole pod' s nama na	<i>rozumím.. (S 192)</i>		
200	disko“ říkám: „ty vole ste blázni			
201	..zas bude..“ ..dojeli sme do			
202	Drholca a: „mad'are ty			
203	vykopávko co tady děláš?“ a já		Popisuje jak vypadá	Povaha
204	říkám: „zavři hubu vole nebo		jeho návštěva	
205	dostaneš bombu“ ..že: „pód' si		diskotéky.	
206	dat fr'ana“ ...já tam neplatím nic			
207	na diskotékách...protože ja je			
208	hlídám ty mladé ..právě...			
209	Kteří lidé ovlivnili váš život			

<p>210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270</p>	<p>pozitivně? máte někoho takovýho v životě..kdo vás pozitivně ovlivnil? S: Jó třeba že někomu pomůžete jo a pak zaplatí to a ...je jedna jako ne známá u nás a ..že kolik za to chceš za opravu střechy?..řikám tolik a tolik ..že jo že dobry.. ona se ožrala ..dala mi to..a na druhý den začala na mě řvat že sem jí ty peníze ukradl..a to neměla říkat.. a starosta stál ne..před tím a že ..paní..ale vyste to od něho chtěla od Štěpána a že mu to zaplatíte.. Ne, on mi ukradl peníze a tohle...no a její soused říká ..poslouchej ty krávo ..šak já sem u toho byl když tys mu ty peníze dávala...zrudla..otočila se říkám: ne.. říkám a teďka se omluviš tady předvěma lidima ..řikám já nejsou žádnéj zloděj ...se omlouvala a brečela ... říkám ..odemě už nečekej žádnou pomoc ..řikám a okamžitě volám tvoji dceři jedné aji druhé ..nakonec sem jim zavolal co se stalo..že však neboj..jak dojedeme tak jí dáme céres... a taky už sem jí nikdy nepomoh... já nemám rád podrazy..já mám rád férovost.. ...hmm...a vzpomněl byste si ještě na někoho...kdo tak nějak dobrým způsobem vám udělal radost ..? S: ..no tak kámoši..a... A naopak ..jsou nějakí lidé kteří váš život ovlivnili negativně? S: ...mě?...to já jedním uchem sem a druhým ven... jo?...jste takovej splachovací? Dobře...poslední otázky..takový do budoucnosti... Myslíte si, že by vaše situace šla nějak změnit? ..Jak? S: ..já jak budu mít tu práci tak ..já přijdu na jiné myšlenky..i mě uteče čas jo..začnu zplácet zase dluhy si..se s nima domluvim..pošlu mu třeba stovku jenom ...každému tomu exekutorovi abych jim zalepil hubu...a pěkně na ubytovnu jo.. voni sou aji že podnik zaplatí jo ..že to je zadarmo ubytovna ..a najít si nákou hérečku ...protože sám to není dobrý ..(smích).. tomu říkám hérečka ...</p>	<p><i>Jó třeba že někomu pomůžete jo a pak zaplatí to a ...je jedna jako ne známá u nás a ..že kolik za to chceš za opravu střechy?..řikám tolik a tolik ..že jo že dobry.. ona se ožrala ..dala mi to..a na druhý den začala na mě řvat že sem jí ty peníze ukradl..a to neměla říkat.. a starosta stál ne..před tím a že ..paní..ale vyste to od něho chtěla od Štěpána a že mu to zaplatíte.. Ne, on mi ukradl peníze a tohle...no a její soused říká ..poslouchej ty krávo ..šak já sem u toho byl když tys mu ty peníze dávala...zrudla..otočila se říkám: ne.. říkám a teďka se omluviš tady předvěma lidima ..řikám já nejsou žádnéj zloděj ...se omlouvala a brečela ... říkám ..odemě už nečekej žádnou pomoc ..řikám a okamžitě volám tvoji dceři jedné aji druhé ..nakonec sem jim zavolal co se stalo..že však neboj..jak dojedeme tak jí dáme céres...(S 213)</i></p> <p><i>já nemám rád podrazy..já mám rád férovost.. (S 242)</i></p> <p><i>..no tak kámoši..</i></p> <p><i>...mě?...to já jedním uchem sem a druhým ven... (S 251)</i></p> <p><i>..já jak budu mít tu práci tak ..já přijdu na jiné myšlenky..i mě uteče čas jo..začnu zplácet zase dluhy (S 258)</i></p> <p><i>..pošlu mu třeba stovku jenom ...každému tomu exekutorovi abych jim zalepil hubu... (S 262)</i></p> <p><i>voni sou aji že podnik zaplatí jo ..že to je zadarmo ubytovna (S 266)</i></p>	<p>Vzpomene si na zcela neadekvátní příběh vzhledem k otázce a začne ho barvitě popisovat.</p> <p>Týká se i ženy, která ho křivě obvinila z krádeže peněz.</p> <p>Uzavírá příběh slovy: "nemám rád podrazy, mám rád férovost"</p> <p>Pozitivně vzpomíná na kámoše – jedním slovem. Dává najevo, že si z lidí a z problémů s lidmi nic moc nedělá – netrápí se tím.</p> <p>Získání práce by mu pomohlo. Nejen finančně, ale i psychicky. Zplatil by nějaké dluhy.</p> <p>Sní o práci, kde by mu třeba zaplatili ubytovnu.</p> <p>Nakonec se zmíní, že by</p>	<p>Povaha</p> <p>Křivda</p> <p>Povaha</p> <p>Sociální kontakty</p> <p>Povaha</p> <p>Potřeba práce</p> <p>Zplácení dluhů</p> <p>Touhy</p>
--	---	---	---	--

271	<i>..vy jste srandista.... jo ...ale</i>	<i>..a najít si nějakou hèrečku</i>	byl rád za vztah	Vnitřní potřeby:
272	<i>řikal jste práce je pro vás</i>	<i>...protože sám to není dobrý</i>	s nějakou ženou.	Vztah
273	<i>nejdůležitější...protože pak jsou</i>	<i>..(smích).. tomu říkám</i>	Žertuje o tom.	
274	<i>prachy žejo...</i>	<i>hèrečka ... (S 268)</i>		
275	S: ..však áno...a člověk si může			
276	dovoli to chce...			
277	<i>..takže na otázku co by vám</i>			
278	<i>nejvíc pomohlo..</i>		Nejvíc by mu pomohlo	Klíčová potřeba
279	S: práce..		ale získání práce.	
280	<i>..byste řekl práce..... dobře ... to</i>	<i>práce.. (S 279)</i>		
281	<i>je všechno děkuju ...</i>			

6.5.2 Shrnutí rozhovoru respondenta S

1. Odpoví velice stručně, že za vše může exekuce, kriminál, že byl dvakrát zavřenej a teď musí sekát latinu, protože je v podmínce a chodí ke kurátorovi. Nakonec si povzdechne, že rodina ho odepsala. Na doplňující otázku se rozvykládá o tom, že mu zemřela máma, potom se hádal se sestrou, která se změnila dle jeho slov k horšímu. Vzpomíná, že se ve vězení vyučil v oboru kuchař – číšník, pracoval tam v kuchyni a za to ho propustili dříve. V současné době si shání práci.

2. Vzpomíná na rodný domek, ale tam se teď nemůže vrátit, protože je v exekuci a ohrozil by tím i příbuzné. Těm prý telefonicky oznámil, že se už nevrátí.

3. Říká, že žít bez domova je zvyklý, protože už jako mladý, když se pohádal s mámou, tak si sbalil spacák a stan a odjel pryč. Přivydělával si příležitostně pomocnými pracemi a potom zase jel dál. Byl takto například v Maďarsku navštívit rodinu. Jednoduše řečeno, žije se mu vpohodě.

4. Je spokojený, že nemusí spát na ulici, ale na noclehárně.

5. Nespokojený se cítí, když vidí, jak stát finančně pomáhá uprchlíkům (Sýrie) a o vlastní lidi se tak dobře nepostará. Popisuje konkrétní příklady, které prý osobně zažil.

6. Vypráví historky o tom jak mu někteří lidé, které náhodně osloví nebo potká, nezištně pomohou – například mu věnují peníze. Také vypráví jak nedávno našel 200,- Kč a že on na to má štěstí. Prý si je vzal, protože si myslí, že každý by si je vzal.

7. Dobrou náladu má když je s kamarády, baví se s nimi, nebo s nějakými kamarádkami (žertuje o nich).

8. Vadí mu, když někteří bezdomovci pijí alkohol, bijou se mezi sebou, nebo dokonce bijí ženy. Rád by jim pomohl, ale nemůže, protože je v podmínce. I soudce ho varoval, ať se do podobných potyček nezaplétá, nebo půjde zase do vězení.

9. Nejprve si vzpomene, že by byl zodpovědnější v získávání vzdělání, ale potom se jakoby zasní a vzpomíná spíš na mladá léta, jak chodil na diskotéky a bavil se. Vypráví historky o tom, že na diskotéky rád chodí i teď, i když je tam jeden z nejstarších. Prý se rád baví s mladými.

10. Tady zase začne vyprávět historku, která s otázkou nijak nesouvisí, ale jedná se o starou křivdu, kdy ho jedna žena obvinila z podvodu a z krádeže peněz. Celé vyprávění končí slovy o tom, že nemá rád podrazy, má rád férovost. Na upřesnění otázky odpoví obecně, že pozitivně ho ovlivnili kámoši.

11. Mávne rukou. Negativní lidi ho netrápí. Nijak ho neovlivnili.

12. Jeho situaci by jednoznačně vyřešila práce. Jednak by si polepšil finančně, zplatil by nějaké dluhy, ale přišel by i na jiné myšlenky. Zasní se o ideální nabídce práce, kde by mu zaplatili i ubytovnu třeba. A nakonec přiznává, že by měl rád nějakou ženu – vztah. V legraci ji nazývá „hérečka“.

13. Nejvíce by mu však pomohla určitě práce.

.6.5.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta S

Bez okolků pan S jmenuje zásadní příčiny svého bezdomovectví. Od exekuce, přes kriminál, podvody v bankách, napadení až po odepsání vlastní rodinou, vše podává s intonací jakési banality v hlase. Přičítám to jeho způsobu obrany. Zásadním zlomem v jeho životě je patrně smrt matky. Od té doby se často hádal se sestrou, která se odstěhovala do rakouska a dle jeho slov se změnila a to k horšímu. Každopádně je to moment, na který pan S poukazuje jako na jednu z příčin jeho problémů. Také byl zavřený ve vězení, ale ihned kontruje informací, že si tam doplnil vzdělání a byl propuštěn za dobré chování. Tím upozorňuje na jeho klady. V souvislosti s domovem mluví jen o rodném domku a o tom, že už tam nesmí kvůli exekucím a taky by tím pravděpodobně způsobil problémy synovci. Nechce se k nim vracet ale spíše z vlastní zatvrzelosti.

Svůj nynější životní styl popisuje s nadhledem, s tím že život tuláka ho baví a je na něj zvyklý. Rád cestuje a když někdo potřebuje např. něco opravit, je ochoten pomoci. Že však nemusí spát na ulici ale na noclehárně, za to je vděčný. Co ho nesmírně rozčiluje je nespravedlnost, se kterou se stát snaží pomoci uprchlíkům a na vlastní občany dle jeho slov kašle. Naopak s potěšením vypráví historky o tom, jak mu náhodní lidé věnovali peníze, nebo i nějaké našel na zemi. Má na to prý štěstí. Radost mu udělá každé setkání s kamarády, kdy se mohou pobavit a také s humorem zavzpomíná i na kontakty s ženami. Nesnáší bezdomovce,

kteří dle jeho slov chlastají a bijou se mezi sebou, nebo dokonce bijí ženy. V takových situacích by rád zasáhl, ale je v podmínce a tak nechce mít problémy.

V dalších částech rozhovoru se pan S více nechává unést svojí zálibou vyprávět a ze široka popisuje různé příběhy, které se však netýkají položené otázky. Nakonec se vracíme k tomu, co by pro něj v jeho situaci bylo největší pomocí a na to jednoznačně odpovídá, že práce. Ta by pro něj byla i psychickou pomocí. Úplně na závěr přiznává, že by rád navázal i vztah se ženou.

Závěr: Respondent S je především vypravěč. Nutno hádat jestli je v tom jen snaha zaujmout, nebo je to prostě jeho povahou. O svých životních událostech mluví s nadhledem a odevzdaně, jakoby se k minulosti již nechtěl vracet. Nepřipouští si vlastní chyby, ale také nikoho přímo neobviňuje. Z jeho vyprávění je patrné, že žije ze dne na den a užívá si chvíle, kdy se cítí dobře a nemusí řešit žádné problémy. Je si vědom, že by měl být aktivnější pokud by chtěl změnu, např. získání práce, ale schází mu motivace.

6.6 Respondent B

Mladý muž, 30 let. Dle jeho slov zatím svobodný. Plánuje se oženit se svojí přítelkyní, které pomáhá vychovávat jejího dvouletého syna. Vlastní děti nemá. Bez domova je již 14 let. Byl dvakrát ve vězení a kvůli tomu teď nesnadno shání práci. Pracuje příležitostně např. na balíkárně. Má základní vzdělání, žádné vyznání ani závislosti. Dříve prý hodně chlastal, ale nyní už ne. Ráno potřebuje kafe.

6.6.1 Tabulka B – rozbor rozhovoru

	Respondent	Vybrané klíčové citáty	Kategorie	Oblast
1	<p><i>Tak..první otázka je taková docela široká.. já á vás nechám vyprávět ..a chci vás poprosit, abyste mi zkusil stručně povyprávět...co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh...</i></p> <p>B: Nó...jak sem přišel o domov?...to bylo..to nevím kolik mě bylo ani ...už sem začal chodit do školy...ve škole to semnou nic moc jako ...vůbec mě to nešlo ve škole žejo..sem se furt hádal...s učitelama...s kamarádama..</p>	<p><i>..to nevím kolik mě bylo ani.. (B 9)</i></p> <p><i>vůbec mě to nešlo ve škole žejo..sem se furt hádal...s učitelama...s kamarádama.. (B 13)</i></p>	<p>Vzpomínky na první problémy s pravidly.</p> <p>Popisuje konkrétní problémy ve škole.</p>	<p>Dospívání</p> <p>Škola</p>
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

<p>16 kamarádama.. pak sem potkal 17 kamaráda..a začali sme dělat 18 hovadiny... chodívat za 19 školu...nó ..začal sem chodívat 20 za školu..bejt drzej na rodiče..tak 21 mě dali..tak mě dali do 22 výchovného ústavu..a vod té 23 doby..vod té doby su na ulici.. 24 ..tak si až potom ne?...po tom 25 výchovňáku.. 26 B: no..po tom výchovňáku no 27 protože naši už si semnou 28 nevěděli rady..protože sem byl 29 takovej grázl.. 30 ..jo..a jak je to dlouho jestli se 31 můžu zeptat?...co ste z toho 32 výchovňáku pryč.. 34 B: ..už je to nákejch 14 let 35 zpátky..nebo nák tak.. 36 ..hmm...takže.. co si 37 představujete pod pojmem 38 domov? Co to slovo pro vás 39 znamená? 40 B: ..domov..já si představuju ták 41 domov.. domov je prostě 42 ..prostě..prostě bejt u rodiny..s 43 rodičama bydlet ..nebo když 44 máte přítelkyni ..tak si zeženete 45 někde pronájem žejo ze svojí 46 přítelkyní.. a bydlíte spolu..a 47 žijete si jako doma.. 48 ..jo..ano.....ted' něco 49 z přítomnosti .. Jak se vám nyní 50 žije? 51 B: Ted'? 52 ..ted'.. 53 B: ..ted' se mi..jakó...někdy se 54 daří..někdy se nedaří... 55 protože... ve dvasedm mě 56 zavřeli ..pouštěli mě ve 57 dvadeset.. pak sem si šel sednout 58 ve dva jedenáct.. pouštěli mě ve 59 dvapátnáct... a jesi chcu nákou 60 prácu.... 61 ..problém.. 62 B: ..všichni hcou trestnej 63 rejstřík..žejó..čistej.. no tak sem 64 si..ted' su u jedné 65 firmy..“džobin“ ..už dvakrát mě 66 poslali na „pé pé elko“ ..jako na 67 balíkárnú..v pondělí patnáctýho 68 tam jdu znova..na ranní..každej 69 den to dostávám placený.. 70 chodím s přítelkyní ven.. 71 s malým ..i když ten malej není 72 můj..ale беру ho jako 73 vlastního..malej si na mě moc 74 zvykl..když neuslyší můj hlas tak 75 nemůže usnout... 76 ...hmmm...jó...to zní hezky..</p>	<p><i>pak sem potkal kamaráda..a začali sme dělat hovadiny... chodívat za školu..bejt drzej na rodiče..tak mě dali do výchovného ústavu..a vod té doby su na ulici.. (B 16)</i></p> <p><i>no..po tom výchovňáku no protože naši už si semnou nevěděli rady..protože sem byl takovej grázl.. (B 26)</i></p> <p><i>..domov..já si představuju ták.. prostě bejt u rodiny..s rodičama bydlet ..nebo když máte přítelkyni ..tak si zeženete někde pronájem žejo a bydlíte spolu..a žijete si jako doma.. (B 40)</i></p> <p><i>..ted' se mi někdy se daří..někdy se nedaří... protože... ve dvasedm mě zavřeli ..pouštěli mě ve dvadeset.. pak sem si šel sednout ve dva jedenáct.. pouštěli mě ve dvapátnáct... a jesi chcu nákou prácu.... všichni hcou trestnej rejstřík.. žejó..čistej.. (B 53)</i></p> <p><i>ted' su u jedné firmy..“džobin“ ..už dvakrát mě poslali na „pé pé elko“ ..jako na balíkárnú.. každéj den to dostávám placený.. (B 64)</i></p> <p><i>chodím s přítelkyní ven.. s malým ..i když ten malej není můj..ale беру ho jako vlastního..malej si na mě moc zvykl..když neuslyší můj hlas tak nemůže usnout... (B 70)</i></p>	<p>Jako jednu ze zásadních příčin uvádí kamarádství, díky kterému dělal větší a větší problémy. Nakonec skončil ve výchovném ústavu.</p> <p>Respektive po propuštění. Přiznává, že rodiče si s ním nevěděli rady. Říká že byl grázl.</p> <p>Domov jsou pro něj především nejbližší lidé. Rodina, rodiče, přítelkyně. Bydlení s nejbližšími lidmi.</p> <p>Popisuje problémy s hledáním práce, když nemá čistý trestní rejstřík. Je si vědom, že práce mu otvírá další možnosti.</p> <p>Nějaký přivýdělek ale má. Využívá agenturu. Dostává zapláceno hned po směně – to se mu líbí.</p> <p>Velmi důležitá oblast – přítelkyně a vztah s jejím synem, kterého má rád.</p>	<p>Problémy</p> <p>Příčina bezdomovectví</p> <p>Vina</p> <p>Domov</p> <p>Následky minulosti</p> <p>Potřeba práce</p> <p>Potřeby: Vztah, rodina</p>
---	--	---	--

77	B: ..a občas si zajdu semka na	<i>občas si zajdu semka na</i>	Vděčnost za sociální služby Charity.	Sociální služby
78	jídlo že..vykoupat se a ták..	<i>jídlo že..vykoupat se a ták..</i>		
79	Takže s čím jste teďka nejvíc	<i>(B 77)</i>		
80	spokojený?			
81	B: Teďkon s čím su	<i>...se svoji přítelkyní a</i>	Zdroj spokojenosti _ přítelkyně a její synek.	Rodina
82	spokojený?...se svoji přítelkyní	<i>s malým... (B 82)</i>		
83	a s malým...			
84	..jo...a naopak.. s čím jste nejvíc			
85	nespokojený?			
86	B: s čím? ..s tím..nespokojený	<i>..s tím..nespokojený su</i>	Nespokojenost s lidmi, kteří zklamali jeho důvěru.	Zklamání
87	su s tím..že vždycky někomu	<i>s tím..že vždycky někomu</i>		
88	pomůžu ...žejó..a von mě ..a von	<i>pomůžu ..a von mě..</i>		
89	mě.. nakonec že mu důvěřuju a	<i>nakonec že mu důvěřuju a</i>		
90	nakonec mě podrazí nohy	<i>nakonec mě podrazí nohy</i>		
91	že...jako to udělal jeden frajer	<i>že...jako to udělal jeden</i>		
92	ded'kon... Sem mu něco k němu	<i>frajer ded'kon... (B 86)</i>		
93	včera dal schovat..a dneska ráno			
94	mi řekl že to nemá..že to	<i>....taková důvěra... (B 95)</i>		Důvěra
95	utratil...taková důvěra... kdo			
96	chce kam pomozme mu tam...to			
97	je moje heslo..			
98	Kdo nebo co vám teď nejvíc			
99	pomáhá?			
100	B: Kdo nebo co... no tak mě	<i>mě pomáhá jeden</i>	Vzpomíná na kamarády, kteří mu pomohli, přítelkyně, další kamarádi a teprve potom vzpomene až na bratra a nakonec na rodiče.	Sociální vazby
101	pomáhá jeden kamarád...za	<i>kamarád...za kterým dneska</i>		
102	kterým dneska jedu do	<i>jedu ...pak mi pomáhá moje</i>		
103	Moravského Krumlova...pak mi	<i>přítelkyně ..pak další</i>		
104	pomáhá moje přítelkyně ..pak	<i>kamarád mi pomáhá..</i>		
105	další kamarád mi	<i>brácha mi pomáhá nejstarší</i>		
106	pomáhá..brácha mi pomáhá	<i>...občas se obrátím aj na</i>		
107	nejstarší ..občas se obrátím aj	<i>rodiče žejo.. (B 101)</i>		
108	na rodiče žejo..			
109	..s téma jste v kontaktu teda			
110	nějakým způsobem jo?..			
111	B: ..hm..su no..			
112	..z čeho se dokážete nejvíc			
113	radovat?			
114	B: Z čeho?			
115	..hm			
116	B: ...nejvíc se dokážu radovat	<i>..nejvíc se dokážu radovat</i>	Radost – Když je s přítelkyní a jejím synkem. On si na něj zvyká a buduje si u něj důvěru.	Potřeby: Rodina
117	..nejvíc nejvíc z toho , když su se	<i>když su se svoji přítelkyní a</i>		
118	svoji přítelkyní a s malým	<i>s malým venku..chodíme si</i>		
119	venku..chodíme si kam chceme..	<i>kam chceme.. malej než si</i>		
120	malej když byl..malej když byl..	<i>na mě zvyknul..tak se</i>		
121	než si na mě zvyknul..tak se	<i>nechtěl ani chovat...teď</i>		
122	nechtěl ani chovat...teď když mu	<i>když mu dám ruku..von mě</i>		
123	dám ruku...von mě dá..sám od	<i>dá..sám od sebe ruku..</i>		
124	sebe mě dá ruku ..moje	<i>...když ho chcu chovat tak</i>		
125	přítelkyni dá taky ruku..de vedle	<i>ho normálně vezmu do</i>		
126	nás...když ho chcu chovat tak ho	<i>náruče a nebrečí... (B 116)</i>		
127	normálně vezmu do náruče a			
128	nebrečí...			
129	..jó...a co vám naopak přináší			
130	smutek? Co vás zarmucuje?			
131	B: ..co mě zarmucuje?...no...	<i>..no... jako o zármutku je</i>	Zármutek – Vzpomněl by si na více věcí, ale nejvíc ho trápí problémy bráchy, kterej spadl do problémů	Zármutek
132	jako o zármutku..o zármutku je	<i>hodně..jako hodně věcí ..u</i>		
133	hodně..jako hodně věcí ..u mě..	<i>mě.. (B 131)</i>		
134	..hm..a tak něco..něco co vás			
135	napadá...			
136	B: ..prostě...mrzí mě ..mrzí mě	<i>..mrzí mě jedna věc..vod</i>		
137				

<p>138 jedna věc..vod jednoho 139 bráchy..kterej ..kterej.. spadl.. 140 kterej mi řekl že ..řekl že nebude 141 brat fety...a nakonec..nakonec 142 do toho spadl.. a zase mi lže 143 ..prostě su zklamanej... 144 ...jo... 145 146 (vytahuje mobil a nabíječku a 147 bez jedinýho slova si ho jde 148 zapojit do zásuvky) 149 150 ..ted' tady má ještě tři otázky 151 k minulosti... Kdybyste mohl 152 vrátit čas..co byste udělal 153 v životě jinak? 154 B: ..co bych udělal 155 jinač?...nó..kdyby se měl vrátit 156 čas a já bych se měl vrátit do 157 školy..tak radši..radši ..tak bych 158 chodil..tak bych normálně chodil 159 ..tak bych chodíval do 160 školy..řádně bych se 161 učil..poslouchal bych 162 rodiče..jako předtím sem je 163 neposlouchal...tak...tak mě 164 rodiče..tak proto sem šel do toho 165 výchovného ústavu..protože si 166 semnou nevěděli rady.. kdybych 167 je poslouchal..tak už..tak už 168 dávno bydlím..... 169 ..jasný.... Jsou ve vašem životě 170 lidé..kteří vás pozitivně 171 ovlivnili? 172 B: ovlivnili? ..to znamená co? 173 ..to znamená...že prostě..na ně 174 vzpomínáte rád... 175 B: 176 jó...vzpomínám...vzpomínám 177 na.. babičku z tatové strany která 178 je..která je po smrti.. na dědu si 179 vzpomínám...kterej je po 180 smrti...na strejdu ..prostě na 181 všechny 182 ..jo..a proč na ně vzpomínáte 183 rád?... 184 B: protože já když sem něco 185 potřeboval..šel sem za 186 babičkou..tak babička..tak 187 babička ..tak babička mě to 188 hnedka zařídila že..teta mi 189 to vždycky zařídila..strejda..děda 190 mi to vždycky zařídil.. 191 ..aha.....a naopak se ted' 192 zeptám...jsou nějakí lidi, na 193 který vzpomínáte , že vás 194 ovlivnili negativně?..... 195 B: ..jó..jestli na ně 196 vzpomínám?...jó no.. 197 vzpomínám si až moc dobře...</p>	<p><i>jednoho bráchy..kterej spadl.. řekl že nebude brat fety...a nakonec do toho spadl..a zase mi lže.. prostě su zklamanej... (B 137)</i></p> <p><i>..já bych se měl vrátit do školy.. ..tak bych chodíval do školy..řádně bych se učil..poslouchal bych rodiče..jako předtím sem je neposlouchal....tak proto sem šel do toho výchovného ústavu..protože si semnou nevěděli rady.. kdybych je poslouchal..tak už dávno bydlím..... (B156)</i></p> <p><i>vzpomínám na.. babičku z tatové strany která je po smrti.. na dědu si vzpomínám... kterej je po smrti...na strejdu ..prostě na všechny (B 176)</i></p> <p><i>když sem něco potřeboval.. šel sem za babičkou.. ..tak babička mě to hnedka zařídila že..teta mi to vždycky zařídila.. strejda.. děda mi to vždycky zařídil.. (B 184)</i></p> <p><i>no.. vzpomínám si až moc</i></p>	<p>s návykovými látkami a lže mu. Prožívá zklamání.</p> <p>Změnil by svůj přístup k pravidlům, k autoritám – k rodičům. Lituje že je neposlouchal. Uvědomuje si, že kdyby se choval lépe, neměl by teď takové problémy.</p> <p>Lidé, na které nejraději vzpomíná jsou babička, teta a strejda.</p> <p>Má je spojené s pomocí. Vždy mu pomohli.</p>	<p>Zklamání</p> <p>Vina</p> <p>lítost</p> <p>Blízcí lidé</p> <p>Přijetí</p>
--	---	--	---

198	..a jsou nějací teda?...	<i>dobře.....sou dva.....kterej</i>		
199	B: ..sou dva.....kterej sedí..a	<i>sedí..a kterej už nežije.....</i>	Na lidi, kteří mu ublížili	Zranění
200	kterej už nežije.....	<i>(B 196)</i>	a ovlivnili jeho život	Zklamání
201	.. hm.....	<i>...(mlčí)..... (B 202)</i>	negativně nechce	
202	B: ..(mlčí).....		vzpomínat.	
203dobře..... poslední dvě			
204	otázky ano?			
205	Myslíte si...že by vaše situace šla			
206	změnit?			
207	B: ..jakó...ta moje situace?			
208	Ted'..v jaké jste situaci...jestli			
209	by šla změnit..a jestli byste ji			
210	chtěl změnit?			
211	B: Šla by změnit ...a já ju	<i>Šla by změnit ...a já ju chcu</i>		
212	chcu..chcu změnit...já se snažím	<i>změnit..já si sháním</i>		
213	ju změnit..já si sháním..já si	<i>ještě jakoukoliv práci</i>	Změnu své situace	Práce
214	sháním...já si sháním ještě	<i>...sháním pro sebe a pro</i>	spojuje s prací.	Motivace
215	jakoukoliv práci...sháním pro	<i>moji sháním nějak pronájem</i>	Mluví o své snaze	
216	sebe a pro moji sháním nějak	<i>... pomáhám jí.. včera</i>	sehnat bydlení a také	
217	pronájem ... pomáhám jí.. včera	<i>sem..dostal sociálku vona</i>	jak pomáhá přítelkyni.	
218	sem ..včera sem..dostal sociálku	<i>neměla co jíst..tak mi</i>		
219	vona neměla co jíst..tak mi	<i>zavolala..udělal sem jí</i>		
220	zavolala..udělal sem jí nákup za	<i>nákup za stoosmdesát korun</i>		
221	stoosmdesát korun aby se	<i>aby se najedla vona i malěj</i>		
222	najedla vona i malěj a.. já je	<i>a.. já je беру jako moji</i>		
223	beru jako moji druhou rodinu...	<i>druhou rodinu... (B 211)</i>		
224	Takže co by vám v tuto chvíli			
225	uplně nejvíc pomohlo?			
226	B:co by mě pomohlo?...v	<i>Mít pronájem... a byt tam</i>	Zásadní pomoc by pro	Klíčová potřeba
227	tuhletu chvíli?..... Mít	<i>s mojí a s tym malým....</i>	něj bylo bydlení	
228	pronájem... a byt tam s mojí a	<i>(B 227)</i>	s přítelkyní a chlapcem.	
229	s tym malým....			

.6.6.2 Shrnutí rozhovoru respondenta B

1. Vzpomíná na období, kdy začal mít první problémy. Ve škole mu to moc nešlo, hádal se s vyučujícími, s kamarády. Díky jednomu kamarádovi se problémy začaly stupňovat, začali chodit za školu, byl drzej na rodiče až zkončil ve výchovném ústavu. Od chvíle, kdy opustil výchovný ústav je vlastně na ulici, protože rodiče si s ním nevěděli rady. Už je to asi 14 let. Říká o sobě, že byl grázl.

2. Domov pro něj znamená soužití s blízkými. Být s rodinou. Bydlet u rodičů, nebo s přítelkyní v pronájmu.

3. Někdy se mu daří, někdy se mu nedaří. Největší problémy se týkají práce, protože nemá čistý trestní rejstřík. Byl dvakrát trestaný. Využívá služeb pracovní agentury a ta mu občas dojednává práci, např. na balíkárně. Dostane zapláceno na ruku a to mu vyhovuje.

Vypráví, že chodí s přítelkyní a jejím malým synkem ven. Chlapec není sice jeho, ale bere ho jako vlastního a je rád, že i on už si na něj zvykl. Také zmíní to, že se zajde vykoupat a najíst sem na Charitu.

4. Jeho pocit spokojenosti souvisí s přítelkyní a s jejím malým synkem.
5. Nespokojenost si dává do souvislosti se zklamáním, když někomu pomůže a ten člověk ho místo vděku ještě podrazí. Zklamal jeho důvěru.
6. Nejvíce mu pomáhá kamarád, přítelkyně, potom další kamarád a nakonec zmíní i nejstaršího brácha a někdy se obrátí i na rodiče.
7. Největší radost mu přinášejí chvíle s přítelkyní a s malým. Když se procházejí a chlapec si na něj více a více zvyká. Buduje si u něj důvěru.
8. Věcí, které ho zarmucují, by se prý našlo hodně. Nejvíce ho ale mrzí problémy jednoho bratra, který spadl do závislosti na návykových látkách a lže mu. To je pro něj zklamání.
9. Kdyby mohl změnit minulost, říká, že by chodil poctivě do školy, učil by se a poslouchal by rodiče, aby nemusel jít do výchovného ústavu. Říká, že kdyby je tenkrát poslouchal, neměl by teď takové problémy s bydlením.
10. Vzpomíná na babičku z tátové strany, která mu vždycky pomohla, ale už je po smrti. Také vzpomíná na tetu a na strejdu, ti mu taky vždycky všechno zařídili.
11. Naopak na lidi, kteří mu ublížili se mu moc vzpomínat nechce. Zmíní jen, že jeden sedí a druhý už nežije. Víc to nerozvádí.
12. O své situaci si myslí, že by změnit šla. Sám by ji změnit chtěl a snaží se o to. Shání si jakoukoliv práci. Snaží se najít pronájem, kde by mohl bydlet s přítelkyní i s dítětem. Vypráví, jak se snaží jí pomáhat a že zrovna včera jim udělal nákup, aby měli co jíst. Bere je jako svoji druhou rodinu.
13. Zásadní pomocí by pro něj byl pronájem, kde by mohl být s přítelkyní a s malým.

.6.6.3 Shrnutí prožívání vlastní situace respondenta B

Mladý muž B, má za sebou již dva tresty odnětí svobody. Neuvádí za co konkrétně, ale vzpomíná, že problémy s chováním měl již na základní škole. Osudným se mu stalo přátelství s jedním kamarádem, se kterým začal chodit za školu a sám byl drzý na učitele i na rodiče. Nepřímo tím dává vinu onomu kamarádovi. Nakonec se dostane až do výchovného ústavu a po propuštění se ocitá prakticky na ulici, protože rodiče si s ním již nevěděli rady. Přiznává, že byl grázl a v dalších částech rozhovoru svého chování lituje. Kdyby mohl vrátit čas, tak by se choval k rodičům slušně, poslouchal by je a chodil by do školy. Uvědomuje si

totiž, že si tímto způsobil problémy. S vděčností vzpomíná na babičku z tátovy strany, na tetu a na strejdu. Tito lidé mu vždy pomohli, když něco potřeboval. Cítil se přijatý.

Jeho největší radostí a motivací v současné době je přítelkyně, která má malého, asi dvouletého syna. Má ho rád, stará se o něj jako o vlastního a má radost, že i chlapec mu projevuje důvěru. Snaží se sehnat si stálejší práci, díky které by mohl zaplatit pronájem a bydlet společně s přítelkyní a jejím synkem.

Závěr: Respondent B lituje svých chyb v dospívání a neobviňuje nikoho jiného. Je si vědom, že nese následky. I když nemá čistý trestní rejstřík, snaží se shánět práci. Jeho největší motivací je přítelkyně, se kterou by chtěl bydlet.

7 Diskuze

Analýzou rozhovorů se všemi šesti respondenty bylo zjištěno, že každý z nich, svoji životní situaci prožívá jinak. Toto zjištění nebylo samozřejmě překvapením, to se dalo očekávat. Důležité tedy bylo zaměřit se právě na ty rozdíly mezi různými přístupy, postoji a prožíváním svojí životní situace.

Lze konstatovat, že velice záleží na prostředí, ve kterém každý respondent vyrostl, v jaké rodině se narodil a co, nebo kdo nejvíce formoval jeho charakter v dospívání. Většina respondentů pochází z rozvrácené, nebo problémové rodiny. Některé nevychovali ani vlastní rodiče (H, K) a o to náročnější pro ně bylo v životě najít vlastní identitu. Jakési tápání a nejistota v období dospívání se ukazuje u více jak poloviny respondentů. A právě od nich většinou zaznělo poukázání na jejich nelehké začátky jako na příčiny dalších problémů. Přičítání viny druhým osobám nebo nepříznivě vzniklým situacím lze najít u všech respondentů (nevlastní rodiče, smrt manželky, vztahy v rodině). Jen jediný dotazovaný (J) dává vinu sobě a přijímá za svoje jednání odpovědnost.

Všichni dotazovaní jsou na svůj způsob života již zvyklí, ale neznamená to, že je jim příjemný a nechtěli by jej změnit. V žádném případě jsem se nesetkal s postojem, že bezdomovectví je životní styl a takto jim to vyhovuje. Naopak v naprosté většině rozhovorů zaznívá jasné vymezení se od bezdomovců, kteří nadmíru pijí alkohol, povalují se po lavičkách v parku, nebo se prohrají v kontejnerech. Všichni dotazovaní se během rozhovoru vyjádřili v tom smyslu, že tak špatně na tom nejsou a být nechtějí. Z toho vyplývá, že v každém z nich je stále jakási důstojnost a převědčení, že navzdory svojí situaci se jim daří žít na lidské úrovni a při nejmenším po tom alespoň touží.

Každý z oslovených respondentů má touhu žít lépe a každý k tomu má jiné pohnutky, nobo lépe řečeno motivaci. Několik z nich prožívá vztah se ženou a dva se starají dokonce o malé dítě (Z, B). U těchto dvou zmiňovaných je jejich radost z péče o dítě patrná v odpovědi na každou otázku. Je to obrovský zdroj pozitivních emocí a snahy něco měnit a o něco se snažit. U ostatních lze zaznamenat jako motivaci například zavděčit se rodině, nebo jakékoliv zvýšení si životního standardu. Nejčastěji je to práce. Od práce se očekává vyšší příjem financí a to znamená možnost zaplatit si např. ubytovnu. Všichni dotazovaní odpovídají, že mít zaměstnání by je mohlo posunout dál.

Jediný respondent přiznává (K), že je věřící, občas chodí do kostela a tam se modlí a medituje. Tak prý čerpá povzbuzení a obnovuje psychické síly.

Co se týče vnitřních potřeb dotazovaných bezdomovců, nejvýrazněji byla zaznamenána touha po užitečnosti, po přijetí a po sociálním kontaktu. Všichni respondenti se shodují, že pokud je to v jejich silách, rádi s něčím pomůžou, udělají nějakou práci nebo o něco se postarají. Většinou jim nejde o finanční odměnu, ale právě o dobrý pocit z toho, že někomu pomohli, udělali radost a prostě se cítili užiteční. Lze konstatovat, že toto je jedna z největších vnitřních potřeb lidí bez domova. Zažít pocit, že i když z lidského pohledu spadli až na dno, neznamená to, že se s nimi již nepočítá, že to není konec jejich lidství. Potřebují zažít pocit, že jsou stále pro tento svět potřební, užiteční a někomu na nich záleží.

Téměř všichni respondenti se ve svých zkušenostech shodují, že největší demotivaci a frustraci opakovaně zažívají při jednání s úředníky v různých institucích, které musejí pravidelně navštěvovat.

Jak je uvedeno výše, v předchozích kapitolách, bylo obtížné zajistit dostatečný počet vhodných respondentů. Nakonec se ukázalo, že mnohem snadnější bylo získat pro rozhovor někoho v Brně než v Blansku, které je mnohonásobně menší. V Blansku se oslovení bezdomovci zdráhali, nechtěli být jakoby obtěžováni (časově nebo emocionálně) a i za nabízenou finanční odměnu někteří odmítli. Toto chování stojí určitě za pozornost, protože se lze domnívat, že v prostředí menšího města (myšleno oproti Brnu) se zdržují mnohem raději bezdomovci, kterým vyhovuje větší klid, méně lidí a velkoměstské atmosféry. Naproti tomu v Brně se ve většině pohybují ti lidé bez domova, kteří mají raději větší množství lidí, více příležitostí, ruch velkoměsta a mají povahu spíše extrovertnějšího charakteru.

Co se týče osloveného vzorku, předpokládáme, že je pro stanovený cíl kvalitativního výzkumu dostatečná. Větší počet respondentů by výsledky analýzy už jen upřesňoval a potvrzoval. Zásadně odlišný výstup by způsobil snad jen zcela výjimečný nebo extrémní případ bezdomovce. Je nutné přiznat, že ve skupině dotazovaných není ani jedna žena. Těch žije bez domova sice mnohem méně než mužů, ale rozhodně je to nezanedbatelné množství a účast na výzkumu by závěry mohla znatelně ovlivnit.

8 Závěr

Tato práce měla za úkol pokusit se zjistit a popsat, jakým způsobem prožívají svoji životní situaci lidé, kteří se z různých důvodů ocitli bez domova. Podařilo se získat sedm (jeden byl později vyřazen) polostrukturovaných rozhovorů s lidmi, kteří žijí více jak 5 let bez domova a využívají jen ambulantních sociálních služeb pro ně určených. Podrobné charakteristice a teoretickému vymezení lidí bez domova se věnuje první část práce.

Druhá, tedy praktická část, se věnuje metodě sběru a vyhodnocování dat. K rozboru získaných rozhovorů byla zvolena Interpretativní fenomenologická analýza (Smith, Osborn 2003). Důvodem této volby je fakt, že tato analýza je u nás v ČR poměrně mladá a její metodou není zpracováno tak velké množství kvalitativních výzkumů, obzvláště mezi bezdomovci.

Dobře volenými a někdy až osobními otázkami, bylo od vybraných respondentů zjišťováno, jakým způsobem se ocitli bez domova, čeho ve svém životě litují, co by udělali jinak, co je nejvíce trápí, co je naplňuje radostí atp. Doslovné přepisy těchto nahraných rozhovorů jsou analyzovány metodou IPA (viz výše).

Bylo zjištěno, že lidé bez domova svoji situaci prožívají velmi intenzivně a hluboce, ale nemají to často jak vyjádřit, nebo komu sdělit. Se svými pocity a prožitky tak žijí dlouhá léta aniž by to někoho zajímalo, nebo měli příležitost si o tom promluvit. Je evidentní, že ani rozhovory, které byly s těmito lidmi pořízeny, nejdou do takové hloubky, do jaké by mohly za určitých podmínek jít. Otevřít se neznámému člověku na prvním setkání není snadné a je to samozřejmě pochopitelné. K získání přesnějšího popisu prožitků a interních pocitů by bylo zapotřebí více setkání a vybudování důvěrnějšího vztahu s respondenty.

Použitá literatura a informační zdroje

1. BARTÁK, M. 2004. *Zdravotní stav populace bezdomovců v ČR a jeho determinanty I.: (bezdomovství v zrcadle veřejné politiky)*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky.
2. BARTÁK, M. 2011. *Bezdomovectví v ČR: zdravotní stav bezdomovců a jeho determinanty*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně.
3. FITZPATRICK, S., KEMP, P., KLINKER, S. 2004. *Bezdomovství: přehled výsledků výzkumů z Velké Británie*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky
4. FRANKL, Viktor Emil. 1994. *Vůle ke smyslu: vybrané přednášky o logoterapii*. Brno : Cesta.
5. HRADECKÁ, V., HRADECKÝ, I. 1996. *Bezdomovství - extrémní vyloučení*. Praha: Naděje.
6. HRADECKÝ, I. 2005. *Profily bezdomovství v České republice - Proč spí lidé venku a kdo jsou tyto lidé* [online]. Praha: Evropská observatoř bezdomovství.
7. KOCVRLICHOVÁ, M. 2006. *Vina*. Praha: Triton.
8. MAREK, J., STRNAD, A., HOTOVCOVÁ, L. 2012. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál.
9. PRŮDKOVA, T., NOVOTNÝ, P. 2008. *Bezdomovectví*. Praha: Triton.
10. SCHWARZOVÁ, G. 2005. *Sociální práce s bezdomovci*. In Matoušek, O. et al. *Sociální práce v praxi. Specifika různých cílových skupin a sociální práce s nimi*. Praha: Portál.
11. VÁGNEROVÁ, M. 1999. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.
12. *Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách*.

Přílohy

Příloha č. 1 – přepis rozhovoru s respondentem H

Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi prosím svůj příběh...

H: Tady záleží taky jestli od mala..nebo až v dospělosti..? Vlastně asi začneme od té dospělosti..

Dobře

H: Takže jo, můžu mluvit?

Jo, povídejte..

H: Takže v dospělosti, když mi bylo 18 let, tak vlastně do 18 let jako nezletilec jsem byl ve výchovném ústavu, předtím jsem byl v pěstounské péči a v osmnácti jsem byl vlastně propuštěnej z toho výchovného ústavu..a co bych k tomu řekl..vlastně děcko jo..ještě teda na prahu dětství a dospělosti, bez ničeho žejo..bez nákejch finančních těch..bez práce jo..a tak..tenkrát se na to tak nekoukalo žejo..a teď se starej žejo..člověk to neuměl, protože měl všechno žejo v tom výchovným ústavu..měl postel, čistý prádlo, všechno jo..jídlo jo..a nemusel se o nic starat. Teď?..teď jako sem se musel starat žejo..začít starat. Tak jsem začal dělat tady v ... v ČKD jo..a jako mladej člověk..každej mladej člověk si chce užívat žejo..takže jsem chodil do práce i nechodil, pak jsem to rozvázal jo..a vlastně v tom věku jsem byl, kdy jsem chtěl poznat svoji vlastní matku..jo?..takže v nákých dvaceti létech jsem se rozhodl odjet na Slovensko a poznat svoji matku. Tam jsem poznal, že ta matka teda není opravdu matka jak by měla být..jo..a pak jsem se teda asi po dvou letech vrátil ze Slovenska sem do ..., kde jsem žil jako bezdomovec..jo..vlastně člověk vyleze z děcáku, nemá kam jít že..a tak dále.. Dneska nevím jestli se na to tak myslí nebo ne..ale asi ne..furt to je stejný..

Furt je toho málo, jako existují nějaký domy na půli cesty..

H: Ty jsou většinou plný žejo..a nebo tó no..

Je jich málo..

H: Kdo..kdo je ten šťastlivec a dostane se tam tak je fakt šťastnej žejo..

Je to tak..

H: Tam se teprve učí žít no...a vlastně pak.. pak začala moje taková dost špatná kariéra, což byla kriminální kariéra žejo..nemůžu to nazývat ani kariérou žejo..je to takový..jo kdy sem si odseděl nějaký roky jo..za krádeže a takový..protože opravdu jo..po tý revoluci už, ještě to teda bylo před revolucí jo..nebyla práce jo..nebo prostě byl jsem člověk, kterej si chce užívat. Tím pádem vlastně sem byl furt na ulici a byl sem na té ulici asi deset let kdy z posledního výkonu trestu jsem byl propuštěnej a tam mě vlastně ve výkonu trestu pomohli sociální pracovníci k bytu, k městskému bytu jo, kdy sem se vrátil opět do ... a nastěhoval.. a jelikož ... bylo druhý město, který mělo největší spotřebu a největší výrobu drog..tak jsem těm drogám propadl. A takhle vlastně po osmi letech jsem přišel o byt..a znovu na ulici. No a mezi tím byly náký ty kriminály jo..a to..no a teďka vlastně posledních deset let jako jsem netrestanej a snažim se..snažim se i..i tenkrát jsem se snažil dřív jako mladej..pomáhat i druhým, proto vlastně vznikaly ty krádeže a takový jo..abych vlastně ty lidi..jo..a snažil jsem se je vést trošku jako..i když tou kriminální cestou jo..která končila jenom u mě jako v kriminále..ne pro ně jo..a pomohl jsem teda hodně lidem taklenc jako jo.. že jsem našel třeba náky to bydlení v opuštěné chatě jo..pak sem jo..začal krást, aby teda bylo co jíst a tak dále jo..a takhle..takže sem hodně lidem pomoh takhle..a hmm..vlastně můj poslední trest..to bylo za hodiny..jo..to sem měl voddělat náky hodiny..to byl nákej přestupek nebo něco jo..takže sem vodseděl tři měsíce a vod té doby vlastně nic jo. No a vlastně sem byl furt na ulici žejo..i z toho kriminálu žejo..propuštěnej na ulici a bydlel sem tady ve stanu..v zimě jo..a bylo to nák na podzim..nebo spíš už na jaro jo..kdy nám...měl sem tam i dva další bezdomovce ..kdy nám ty stany podpálili.. Ono to bylo aji v televizi ..

Ano..o tom jsem četl v novinách..

H: To bylo aji na Primě..jo..takže tak nám podpálili ty stany a vod té doby vlastně jsem přemýšlel jo..nad jedným domem tady v ..., kterej byl z většiny prázdněj..obytněj dům.. s bytama a přemýšlel jsem jak nahodit tady městu jo..vedení města..aby ten dům odevřeli pro ... bezdomovce..jo?.. Takže jednoho dne jsem se prostě naštvál a tady na Charitě vlastně sem sepsal na počítači..možná to tam ještě bude jo.. jsem sepsal takovou žádost a prosbu..jak radě tak i minulýmu starostovi, aby ten dům otevřeli pro ... bezdomovce jako ubytovnu jo..a asi tři měsíce teda trvalo než jsem vyběhal všechno a tak dále..než teda vlastně s právníkama dali dohromady nákej koncept a pak ten dům opravdu otevřeli..ale jedna jediná chyba byla, že ten dům rychle naplnili bezdomovcema, ale nezajímalo je že nejsou blanenský některý z nich..jo..a já..moje myšlenka byla ta, že to bude jenom pro blanenský jo..co měli něco do činění s Blanskem..trvalej pobyt jo..nebo zaměstnání jo..nebo takhlenc jo.. Hodně mě to zklamalo. Dneska sou tam problémy strašný na tom baráku jo.. Já osobně tam mám taky problém..jo.. s jedním nájemníkem ..a..co sem chtěl říct vlastně no?.. Vod té doby vlastně..jo..snažim se teďka taky dělat něco pro ten barák žejo.. protože jeden se tam..mmm.. ustanovili ho před rokem..nebo půl rokem domovníkem a tuto službu nevykonává taktak má jo..prostě se povyšoval nad..nad ostatní, vyhrožoval, využíval jejich bojácnosti že přijdou o byt a tak dále.. Tak jsem se postavil..postavil jsem se i do blanenských novin..a vlastně v druhym článku se to všechno.. je před volbama, nebo bylo před volbama.. tak se to votočilo proti mně..jo..že to byl problém jednoho člověka, což mysleli mě žejo. Ale furt se..jako celej život se zastávám lidí, který se neumí bránit, nebo nemůžou bránit, nebo mají strach se bránit a nebo neumí žít a tak dále...

..jo..hmm.. dobře.. děkuji ...a ještě jsem se chtěl zeptat.. doplnit tu otázku ohledně těch návykových látek. Vy jste říkal o nějakých těch drogách..

H: No...pffffff...

..tak jak se podařilo vám s tímhle třeba skončit?

H: Jak stím?... to bylo ze dne ..no..skončit..tak uplně skončit ne..von když někdo začne brát žejo a přestane, tak se vobčas k tomu vrátí žejo..a to záleží na každým člověkovu jakou má pevnou vůli jo..a jesi si dokáže říct ne. Já sem si jednou teda..to sem přestal na pět let brát.. a to sem si řekl jako dost jo.. a ze dne na den..z hodiny na hodinu jo..sem přestal brát a to sem končil vlastně na gramu a půl za den jo..za štyryadvacet hodin jo.. což je dost vysoká dávka a já sem přestal fakt z minuty na minutu..

..bavíme se pravděpodobně o pervitinu?

H: Ano..bavíme se o pervitinu no..

..jo..jo.. takže v tuto chvíli se dá říct, že jste čistej? Nebo jste se k tomu ještě nějak vrátil?

H: No..no... když ..takhlenc..nevyhledávám..nevyhledávám..nikdy jsem nevyhledával.. vždycky jsem si počkal až to přišlo samo za mnou jo..aaa..jako..kdy jsem měl na posledy?..to je vždycky jednou tak za tři měsíce jedna dávka a tým to pro mě hasne jo.. A jako dokážu si říct ne jo.. prostě i když mi někdo nabízí..tak prostě když nechcu tak nechcu jo.. To by bylo dobrý aji toto fakt když bys měl nákej někde náký vo tym besedu nebo něco tak jo..tak vzít mě jo..a opravdu..to záleží jenom na vůli..

Díky za nabídku...toho si vážím. Dobře...

Jdeme na dlší otázky ať to pěkně stihnem.. Jak si představujete slovo domov? Co toto slovo pro vás znamená?

H: No tak pro mě znamená domov zázemí.. to je zázemí, přátelé...přátelé a..práce..jo?.. to je všechno jedno s druhým jo.. tak jako každej normální člověk žejo bych rád dělal..jo?..bych rád bydlel..dobře bydlel..né dobře..stačí tak jak bydlím jo?..

Jo..pod střechou prostě..teplo..

H: Pod střechou..jasný..teplo a tak dále no...

Dobře...tak... jak se vám nyní žije? V současné době...jak se vám žije?

H: V současné době..no.. teď bych měl dvacátýho jet do Plzně.. do Panasonicu..konečně teda práce náká která by mě bavila.. je to teda linka..já už sem jednou na lince tady dělal.. v Ráječku..jo?..takže ..jako..su rád..vyzkouším..když to bude tak to bude no.. Sice ubytovna zase žejo..ale časem když si člověk vydělá, tak si může pronajmout byt že.. a byt jakože ve svém no...

Takže sháníte práci... práce je pro vás důležitá ...

H: No ano..to je myslim.. kdo rozumě tady jako z těch bezdomovců má rozum a není prochlastanej nebo..jo?..opravdu feťák kterej bez toho nebude..tak jasný..musí přemýšlet vo tym, že jinak se na ty nohy nedostane než tou prací žejo?..najít si práci, pevný zázemí a vlastně ta práce už je pevný zázemí jo?..Pak už to bydlení a tak dále..to už je vedlejší jo...dá se docházet do práce z podmostu jo.. Dá..jenom chtít ...

S čím byste mi řekl, že jste teď nejvíc spokojenej?

H: No..spokojenej.. vona ta spokojenost u člověka..u každýho..nebude nikdy taková jak má být jo..nebo jak si představuje.. vždycky bude někde něco, co mu bude vadit.. s čím se třeba nedokáže porvat jo..ale jako spokojenej su..spokojenej jo..

A je něco..s čím naopak nejste spokojenej?

H: Teď nejsou spokojenej s tím, že.. vlastně já sem městu navrhl, aby otevřeli tu ubytovnu pro ty bezdomovce..a nejsou spokojenej s tím, že to město mě vlastně před volbama podrazilo nohy..jo.. a tím že vlastně sem se zastával druhých lidí, že sem jedinej byl kterej se postavil jednomu, kterej tam usurpoval staršně moc lidí jo..nájemníků..tak prostě teď su nejhorší já.. ne v očích těch lidí, kteří tam bydlí, ale v očích města..jo?..

Rozumím tomu tak, že na městě řekli: „jste jedinej kdo s tím domovníkem má problém, všichni ostatní jsou v pohodě, takže my to nebudeme řešit“ ?

H: Jo

A to vás zklamalo..

H: A to mě zklamalo no..

Hm..dobře..pochopil jsem..

Co..nebo kdo vám nejvíc pomáhá?

H: No nejvíc mi tady pomáhá Charita..to je pravda..ta pomůže i poradí žejo..i nám pomůže když potřebujete něco sepsat..tak..jo?..sepišou nebo..jo?.. poradí co a jak.. jako..nejlepší je fakt ta Charita tady já si myslim, protože já sem byl i klientem na Armádě spásy..a tam to není takovej přístup jak tady na té Charitě jo..třeba se mě..akorát co se mě nelíbí tady na té Charitě, že mají noční a denní centrum a to noční že třeba není otevřený přes den soboty neděle..zvlášť v zimě jo?..protože tady se zavře ve čtyři nebo vo půl čtvrtý a ty lidi v zimě mrznou venku jo..co sou na tym nočním..takže soboty neděle bych to nechal pro ty lidi otevřený no..to už sem tady dával do návrhů kolikrát..jenomže na to nejsou peníze a tak dále..

A je ještě někdo nebo něco kromě Charity co vám pomáhá..co vás těší?

H: No nejvíc mě těší můj pes no..

Joo..to je důležitěj přítel že?..dobře..

Z čeho se dokážete radovat?

H: Z maličností.

Z maličností.. nějakej příklad?

H: ...hmm..třeba..když někdo přijde a řekne..komu sem pomoh jo..su ti vděčnej... (v očích se mu zalesknou slzy a hlas se mírně zachvěje)

Jasně...to je hezký...

Co vám naopak přináší smutek..co vás zarmucuje?

H: No..já sem na tom baráku přišel vo druhýho psa..měl jsem ho na čtyři roky na hlídání a... (to už se rozpláče a jen utírá slzy)

..hmm..přišel jste o psa.... (mlčení)dobře..necháme to u vzpomínky na psa...

Mám tady ještě nějaké otázky do minulosti.. můžu pokračovat?

H: jo.. určitě ..

Představte si, kdybyste mohl vrátit čas.. kamkoliv..co byste udělal v životě jinak?

H: No určitě..určitě bych nebral drogy... určitě bych nebral drogy ..

Hmm..to je první co vás napadlo.. určitě byste nebral drogy ..to považujete za to, co nejméně ovlivnilo váš život?

H: Drogy berou strašně moc... (odmlčí se a zadržuje pláč)

.....dobře..... stačí děkuju.....

Kteří lidé pozitivně ovlivnili váš život?

H: Tak je to moje kamarádka..ta je teďka zaměstnancem tady Charity..taky byla klientkou..jo?...ta mě teďka hodně podporuje..jak psychicky..tak... (opět se mu chvěje hlas)

Hm..kamarádka vás podporuje... a třeba ještě víc v minulosti.. jsou nějakí lidé kteří vás pozitivně ovlivnili?

H: ...mě spíš všichni lidi zklamali hodně...

Aha... tak to zde mám v další otázce... kteří váš život ovlivnili negativně?..... (přemýšlí)... jestli jsou nějakí lidé...konkrétní...kteří vám v životě třeba i ublížili....nebo...

H: ..nó..tak to se vždycky... já někomu pomůžu a pak se to votočí proti mně..takže jako..jo... nebo..nechci vděčnost nebo něco takovýho..prostě většinou lidi zneužívali toho..že já mám nějaký to sociální citění jo?.. a to člověka bolí...málo kdo přišel a řekl..jo díky..su na tom líp jak ty..děkuju jo..většinou jako lidi...jenom využijou a...a pak nazdar...

...poslední otázky...myslíte si, že by vaše situace šla nějak změnit? Vaše nynější situace...

H: ...I když mám pětáctýřicet let tak jo..

Jo?...a máte nějakou konkrétní představu jak by to šlo?

H: Nó..rozhodně začnu tou prací žejo a..později..později bych chtěl asi.. nechcu se vracet hlavně do Blanska už..

Ne?

H: Ne

Takže vy jste mluvil o Plzni..a tam byste chtěl zkusit jako.. řekněme ..začít znova?

H: Začít úplně znova..úplně znova.. protože ..protože Blansko... nejenom ty drogy ..ale i to Blansko mi hodně vzalo..a teď mi bere i chuť do života jo.. právě proto..já bych mohl dělat tady v Blansku v Metře..ale nejdu jo.. já bych mohl jít brousit tam nějaký vodlítka a takový..ale nejdu..já radši půjdu do té Plzně..protože Blansko a lidi tady blanenský ty mě strašně moc vzali a furt berou..chuť do života a všechno... a je to možná tou situací co teda bylo na tom baráku a to..těma problémama ale..prostě vím že v Blansku nikdo nikdy se neměl tak dobře jak by si představoval..jo?... proto třeba ti mladí se tady ..k trávě a k tomu perníku radši přikloní jo?... není to tím že nevědomky..nebo su frajer..je to tím, že ty lidi ví opravdu..od mala už to vidí žejo..jak se tady žije a tak..jo?... to je prostě tou sociální.. to je tou sociální strukturou tady daný jo?...a je to v celé republice jako já si myslím jo.. akorát že někde maj lepší přístup ty lidi jo..k druhým než tady třeba jo..

Jo to je zajímavěj postřeh..to s vámi souhlasím určitě...

Co by vám nejméně pomohlo?.....ted' když přemýšlíme o té změně..jo?...o té změně k lepšímu..

Co by vám tak nejméně pomohlo?

H: No..určitě odjet odsud pryč.. získání té práce a ..budu tam mít teda tu ubytovnu a později bych chtěl pronajmout byt žejo..protože na té ubytovně nemůžu mít psa..tak budu mít tady u kámošky žejo..takže sem budu jezdit na tu sobotu nedělu...

..budete se sem vracet...

..já vám moc přeju..ať to dopadne přesně podle vašich představ, aby opravdu vám nic nestálo v cestě, abyste to všechno zvládl.. a moc vám děkuju za rozhovor..

H: jo..já taky...

Příloha č. 2 – přepis rozhovoru s respondentem J

Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, váš příběh... můžete začít odkud chcete...

J: Nó..tak to je docela jednoduchá věc..to bylo roku 2000, kdy jsme se rozešli s manželkou, která teda vlastnila rodinný dům a já jsem tam bydlel s ní...a...no a musel jsem se prostě vystěhovat..no a tak jsem byl různě po ubytovnách a to.. naposledy jsem byl pět roků v Brně na ubytovně a bohužel pana majitele zavřeli, protože neplatil vodu a plyn ..a..takže se ubytovna uzavřela..takže jsem musel vodu odejít..a nikam jinam se mi nechtělo do jiné a.. tak sem se rozhodl tady pro Blansko.. no a zatím teda..byl sem u paní kurátorky tady v Blansku a ta mě teda shání ubytování..takže zatím su jako na noclehárně tady v Blansku a.. kde jako přespávám a...co jinýho dodat?...no nic..

A původně jste odkud? S manželkou jste bydleli kde?

J: Rájec Jestřebí...Rájec Jestřebí no...

Takže to tady znáte...

J: Hmm..je to kousek no...

Dobře..děkuju..takhle to stačí...

Co si představujete pod pojmem domov?..co tohle slovo pro vás znamená?

J: No tak domov znamená rodinu že?...mít.....mít střechu nad hlavou hlavně..samozřejmě.... no a..starat se vo někoho no...to je prostě moje takový životní krédo že teď mě to hrozně schází, že se nemám vo koho starat jo..toje.....to je kámen úrazu pro mě... takže ..když..když někde můžu tak někde pomůžu no... teď sem na tom trošku špatnějc se zdravím..doufám že se to zlepší tak.. jako nemůžu nák moc pomahat ...

Jak se vám v současné době žije?

J: No..špatně..abych řekl pravdu tak opravdu špatně...protože ten domov prostě schází..no..tady to centrum..to je tak opravdu jenom..jenom na přežití.. takže to je .. jako domov..to nemůžu vůbec jako považovat..za náký to...to je spíš....spíš taková... já nevím .. tře se prostě bída s nouzí no... to de jenom vo to, že se člověk vyspí..trošku si vodpočine a potom je teda celej den venku jako no...

S čím jste nevíc spokojenej?

J:hmm...no...

..jste-li vůbec s něčím...

J:...dá se říct že ne...

Nic vás nenapadá?

J: ..jedině fakt to, že se člověk v teple vyspí..jo..může se teda vosprchovat a uvařit si ráno to kafe než prostě vypadne pryč vodsud a..jinak na tom nevidim teda nic..nic... nic dobrýho nó..

S čím jste tedy naopak nespokojen?

J: No nespokojen ..no..

Nebo co vás tak štve..nebo trápí nejvíc..?

J: ..no právě to ..hlavně to ubytování no..aby měl kam člověk přes ten den prostě kde sklonit hlavu a ..protože už mám..mě bude.. za měsíc necej mě bude šedesát..

Přesně šedesát?

J: no..11.11. přesně šedesát no...no a jak je to po té padesátce tak už je to prostě ..tak už přijdou ty nemoci a..porůznu..už se člověk necítí jako mladík že..a tak je potřeba přes ten den prostě no být někde ... když né jako doma, ale skoro jako doma no...

Abych si mohl.. já strašně rád vařim..tak abych si mohl uvařit a..nebo toto je ..prostě prožít spokojeně stáří no..

Kdo, nebo co vám nejvíc pomáhá?

J: Hmm..málo kdo.. málo kdo a čekal sem víc od té mé paní kurátorky že se bude jako víc starat...ale bohužel вона jenom pořád sedí na zadku v kanceláři u počítače ..všechno přes

počítač a přes telefon a..že by hnula zadkem a šla se někam zeptat nebo něco to ju ani nenapadne.. no a za nikým jiným jako nechodím protože.. nemám za kým ..nemám proč.....
(dlouhá odmlka) ...nó a tak si musím nějak pomáhat sám no...

dobře.....dobře...takže můžeme dál?

J: Jo..můžem..

Je něco, z čeho se dokážete radovat? Co by vám udělalo největší radost?

J: Jak říkám.. kdybych mohl tady někomu pomoci..hm.... v rámci mých možností tedy co jako mám ale.. co bych jako třeba dokázal nebo to.. někomu udělat radost a.. někoho potěšit ..z toho bych měl asi největší radost no... takže teda ...mimo to ubytování ...

No to mě právě.. to jste mě teďka mile překvapil jakože.. první co vás napadlo udělat někomu radost ..a pak teprve jste si vzpomněl..kromě toho ubytování samozřejmě.. což je pochopitelný...

Co vám naopak přináší smutek? Co vás zarmocuje?

J: No ty vztahy mezi lidma jako..když to člověk dneska sleduje..tak to je vopravdu..to je strašný ..jak se lidi k sobě chovají ..to teda.. nikdo si nedokáže pomoci.... Hm ...nevím no ..tady třeba ne.. tady sem na to nenarazil ale v Brně je to teda..v Brně je to dost jako..jako strašný..mezi nama jo.. že vidíte jak tam do starýho člověka kopou chuligáni na ulici a nikdo není prostě ochoten zvednout telefon a zavolat policii nebo někoho takhle..tak lidi chodí úplně nevšímavě okolo a..nebo když..vidíte někoho ležet prostě tak lidi říkaj „jó von je vopilej“ ..tak tam.. třeba sem jako pomáhal dvou lidem se mě to stalo jo v Brně.. že byli ..prostě zdravotně na tom nebyli dobře ..že se prostě vyvrátili na ulici a tak.. tenkrát sem ještě měl telefon a tak sem zavolał záchranku jako..dvakrát..takže sem jako takhle pomohl jo.. ale vostatní..vostatní lidi ne..prostě ne.. úplně nevšímavě chodí vokolo a ještě by do člověka kopli jo.. ..

..jo.. jdeme dál ...vrátíme se ještě trošku k minulosti ...kdybyste mohl vrátit čas .. jakkoliv a kamkoliv ...co byste udělal v životě jinak?

J: No...rozhodně bych se choval...lepší k manželce jak sem se choval.. a tím si myslím že by to bylo jako..ten problém by vůbec nenastal..jakože by.. Prostěudělal sem chybu jáá vím že se to...že ona byla perfektní..manželka...no..bohužel se stalo..bylo to z mé stránky.. kdyby to šlo vrátit tak vrátil bych to vo těch čtrnácti letech a choval bych se úplně..úplně jinak..... hm...to je tak asi ...

jo..jo...Kteří lidé pozitivně ovlivnili váš život?

J: Nó..to bych musel vzpomínat...

Máme čas..tak se zamyslete klidně...

J: ...*(přemýšlí)*.....no tak v učení to byl mistr toho sem měl hrozně rád.. na vojně to byl můj velitel..ten mě..ten mě teda dost pomohl..pomáhal....nó a potom jak sem se vrátil z vojny no... maminka...maminka..strašně maminka hrozně..protože otce sem moc.. já sem se vrátil z vojny a otec bohužel umřel..v pětapadesáti takže sem si ho moc neužil.. ale maminka mě to vynahradila..ta teda..ta byla skutečně perfektní žena... k té sem se moh obrátit se vším..se vším na ní prostě a poradila a no ..a potom už..potom už nikdo vlastně ..no občas ňákej kamarád ale..jo...

Kteří lidé naopak negativně ovlivnili váš život?

J:....negativně... hmm...to budu zase vzpomínat.....mě takhle ani ňák moc neublížil, akorát jeden člověk v Brně na té..co sem byl na té ubytovně.. tak ten teda byl..ten byl strašně zlej.. ten když se mu něco vodepřelo nebo něco tak ..prostě..jenom mlátit a mlátit a ..kolikrát mě dobil tak toto že už sem dovopravdy..to zavolał sem na něho policii a ..vodevzli ho do kriminálu ..takže..sem byl u soudu a.. takže ho zavřeli..takže to byl snad jedinej člověk kterej mě jako ublížil ...jak na duši tak na zdraví... jinak se takle ke mně chovali jako vcelku slušně všichni ...

No tak to je fajn..že to takhle máte....

..tak...budoucnost... Myslíte si, že by vaše situace šla nějak změnit? Jak?

J: No rozhodně to ubytování teda..no tím pádem budu mít vyřešený úplně všechno... protože v mejch letech už jako neplánujete rodinu a nebo ..to už jenom prostě jenom si zajistit.. zajistit to stáří ..jako klidný trošku.. a bez té ubytovny to prostě nejde no...

Chápu..jasně.. a jak myslíte že by to.. co by to mohlo změnit? Co by vám mohlo pomoci k tomu ubytování?

J: ..no to vopravdu..já vím že třeba v Brně sou volný ubytovny jo..jenomže..to bych zas musel ..nevím jestli by mě na to dali příspěvek ..já bych to tady jako v Blansku no...až se něco uvolní na tu zimu až prostě skončí ty sezónní práce co tady mají ti dělníci..ti zahraniční a tak..takže by se mělo něco uvolnit během měsíce..počítám během listopadu..takže věřím tomu že ..že tady zakotvím a ..že to s tou sociálkou nák dáme dohromady..a že mě nák přispěje a nebo to...takže....

Příloha č. 3 – přepis rozhovoru s respondentem K

Prosím vás pěkně..první otázka...budou to někdy i hodně osobní otázky, ale jsme domluvení, že kdybyste chtěl, můžeme je přeskočit a pokračovat..

K: dobrý

Co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh...

K: Tak ..můj příběh je tak, že sem bydlel na xxxxx 15 v Blansku a přišel zamnou kamarád, že by odemě chtěl pučit byt.. na měsíc, na dva říkal ..já sem dělával na montážích tak říkám: „aspoň budu mít byt plné a von mi bude platit“

Jasně

K: no jenže uplynuly dva měsíce a von neplatil nájem místo mě jak sme to měli domluvený a voni ho město vyhodili protože voni sósedi říkali tam někdo bydlí cizí... Tak sem došel dom za dva měsíce a mě tam..mě vystěhovali..ven.. no tak sem byl vlastně jak se řekne na ulici no...a potkával sem kolikrát ho a neřekl ná, tady máš peníze nebo to..níc, níc hotovo jako ...takový blbý no..

A jak je to dloho?

K: no..to už je dvanáct let už ..pomalu třináct no..

..jo...takže od té doby jste po ubytovnách, po noclehárnách?

K: no no no noooo

Hm...jak si představujete slovo domov? Co pro vás tohle slovo znamená?

K: ..domov..domov.. to každé měl domov jak se říká..bydlel s rodičama nebo prarodičama žejo..a já sem třeba bydlel sám na té xxxxx to taky byl domov..no ale bohužel...už není no.. . bylo by to dobrý nó..jako když člověk se postaví na ty nohy jo..jak se říká..na vlastní nohy no.. nákou práci najít ..to je hlavní a pak už to de žejo.. teďka práce člověk nemá..nebo nezežene..už mě je 53 ..ty leta už letijou ..no tak nikdo nás nechce jako no.. tak ..

..jo.....a jak se vám nyní žije? Jak se vám teď žije?

K: Ajo takle..no tak..jak kdy..

Jak kdy..

K: No ..hůř nebo aji někdy dobře no..

Hmm...s čím jste nejvíc spokojenej?

K: já..tak spokojenej su ..tak když jako su tady s kamarádama..tady na nočním..to tady znám tak su spokojenej teda...a nebo spokojenej su když někdo mi třeba řekne „podťte mi pomoct třeba zahradu zhrabat“ jo uhrabat takhle jo..tak člověk aspoň vidí že ti druzí už nás neberou do jednoho pytla ...někteří sou venku, pijou...my teda nepijem jo..tak aspoň ta práce uteče taklenc a je šťastnej, spokojenej žejo..třeba dostane jídlo jo..to stačí jídlo jo ...říkám peníze nemůžeme , já su na pracáku, kafe jo, polívku, druhý a člověk je spokojenej...já spokojenej a i ten člověk je spokojenej ...že to má jako udělaný pěkně žejo..no...Teď sme tady pomahali minule tadyk na vokně klukům, zedníkům né, tak pan vedoucí nám říká: „kluci, kdo chcete dělat u vokna?“ Tak sme se přihlásili my dva, pomohli sme jim, šéf nám dal stravenky místo jako penězů..my sme byli spokojení i voni byli spokojení..tak to je takový ...

..perfektní

K: no..

S čím jste naopak nespokojenej?

K: Nespokojenej...no nespokojenej su teda i ze sebou..že jako člověk neudělá pomale nic jo..jako kdyby třeba řekl si no tak dneska pudu na práci..člověk se zeptá a voni mu třeba řeknou „no vite, příd'te druhej den“ jo...tak jako znáte to jo?

..jasně

K: to když člověk ví, že nemá ubytování , nebo že je bezdomovec tak každej řekne áá tak příd'te druhej den jo...kdyby řekl hned že nemá pro lidi takový práci..jo..tak řekne jo dobry pudu dál, ale člověk s tím počítá s tou pracou nebo taklenc s těma lidma a voni s nim

zametajou no... Nebo když prší, tak je člověk nespokojenej..musí se někam skovat žejo.. já chodím na nádraží..s ním právě sedat a..celé deň..do večera třeba soboty neděle..protože pondělí úterý..až do pátku..to je otevřený charita...tak tam du na polívku žejo..nebo voblíct..jo..vykópat se...tady máme kópání tady tak to je člověk spokojenej taklenc...jinak neví kam má jít žejo skovat se.... A ti druzí co só venku tak nám dělajó hambu..né jako jim..ale všem jako..pak nám lidi řekno: „jó patříme asi k nim“ ..a takový...to je..takový blbý toto nó.. ...

..jo.....kdo, nebo co vám nejvíc pomáhá?

K: .. hmmm tak...mě dost pomáhá že su jako věřící já..dost teda...tak když su jako teda..dost tak ..smutné nebo taklenc tak ..si zandu do kostela...pomodlim se...tak vám to řeknu jako jo..každé řekne..někomu to řeknu tak že je napalicu žejo ..a ja říkám já su věřící a něco mi řekne do duše..tak su spokojené jó taklenc si voddychnu jó a už su takové lechčí takle a..jináč jako člověkneví co má dělat no jak se řekne....

Takže můžu další otázku jo?

K: ano ano ano ano...

Z čeho se dokážete nejvíc radovat?...nebo...co by vám udělalo největší radost?

K: hm tak radost...radost...je to že člověk může s někým povykládat, třeba v hospodě, nebo taklenc..se známým..a nebo kterýho už ho zná člověka tak co je v něm tak to dat ze sebe ven jo..a von řekne: „nó vydiš to..vono to de žejo“ ..no ale..jako..kolikrát mi lidi říkajó: „to musíš byt mezi lidma“ a furt vykládat ..protože sám..to je..potom seš na palicu..no.. jít na nádrží taklenc a... tam jedna paní otevřela tam stánek tabákové ..si pokecáme a..člověk je už takové veselé a už je to ...

jasně...takže kontakt s lidma...

K: no no no.. v kontaktu byt s lidma..to by člověk měl..protože sám je to blbý..to je fakt teda jo...já to znám...sem bydlel rok a půl v jeskyni tadyk ... v tým tadyk jak sou ty jeskyně tadyk ..na Macoše jo...poprvně tak..taky sem..byl sem sám a úplně sem..jak se řekne ..pomale zblbnul jo...pak sem šel mezi lidma už to šlo...vostříhal..voholil..voblíkl a hotovo... teďka tady je Charita a hotovo no...pamatuju si Charitu tady navrchu a už je to tam dole a.. sem chodíval tam a pak..teďka chodim dolu co je tam...

A teď z druhé strany...co vám naopak nejvíc přináší smutek? Co vás tak nějak zarmucuje?

K: no tak zarmucuje...právě.. to je to že člověk ..že su jako bezdomovec jo...a nemůžu si najít jak se řekne cestu jako abysem si udělal domov ..pro sebe nebo..aby sem měl třeba rodinu znova..já su sice svobodné furt ale...vzít si nějakó ženskó a byl bych jako jak se řekne v kruhu..v teple.. jak to kdysi bývalo semná.. Mě vychovala babička a děda žejo tak jako sem rodiče neměl tak to byla vlastně jako..jak se řekne rodinná taková...jako v teple jak se říká no.. když člověk nemá nikoho tak je to na prd no...musíte všechno tahat... jak se řekne ..káru táhne člověk sám ..jo..a sám je to blbý žejo jak se řekne...

Kdybyste mohl vrátit čas, co byste udělal v životě jinak?

K: Nó tak..to je dobrá votázka...no..dělal bych to tak..jak tenkrát sem dělal..tak bych dělal do dneška...neposlóchal bych ty kamarády kteří by co přišli ke mně tak říkám: „ty nezlob se, nemůžu jo..mám to z města“ ..nebo kdybych bydlel v baráku, tak řeknu: „divése já su sám radší“ jo a takle .. jo ale, už by to jako nechtěl zažít to co sem zažil teďka jo..těch třináct let..kdyby to šlo spátky tak by jako by ses probudil někde v posteli někde v baráku nebo na chatě nebo v bytě a řekl bys: „tak to asi ten sen asi byl opravdu sen“ ..těch třináct let jo..ale von ten sen jako není...člověk se vzbudí každý ráno na té noclehárně..řekne..zas je ten den je blbec..no...zase ven... Buď na Charitu, nebo na to nádraží no...

Dobře.....kteří lidé ovlivnili váš život pozitivně?.... Kdo vás v životě pozitivně ovlivnil?

K: ...jako...měl mě jako rád jo?

...třeba..ovlivnil vás směrem k dobrému jako...

K: Jo takle...No tak..kdysi dávno to byli právě ti prarodiče..děda a babička ... mi říkali: „jak to uděláš, to máš..kam si lehneš, tam lehneš..ale nedělej to tak, abys nebyl ani v base jako zavřenej..a ani na ulici“... no tak to na ulici teda su..v base to sem teda ještě nebyl..a ani nechtěl byt jo...a kdyby byli..tak bych byl u nich furt..no...ale voni už byli staří....

Jsou nějakí lidé ve vašem životě, kteří vás ovlivnili špatně...negativně?

K: No tak..tak někteří ty kamarádi jo..bévalí jo... „to neděle, a běž tam, a pod' na pivo..a kašli na to a..co máš z peněz? peníze budó..my nebudem“ a..tak potom..pak sem si potom mlátil do palice že jako sem je uposlechl jo..

...dobře..mám zde dvě poslední otázky.. Myslíte si, že by vaše současná situace šla nějak změnit?

K: hmm..šla by...

Jak ? ..jak myslíte?

K: ...šla by...jak říkám...jedině fakt se postavit na nohy a říct si: „tak musím něco dokázat se sebó, abys se nešel furt níž a níž ..jako dolů a dolů a..abych pak nedopadl..jak se řekne na kámen no..nespadl“.. zatím jako teda eště zatím su takle jak se řekne mezi.. jako voda..a podemno jako nic..tak mezi tým jako su.. nechtěl bych spadnout jak se řekne buď poschodech dolů pohlavě jak se řekne..no..pak dole to už je špatný žejo..zatím je to..zatím je to dobrý.. huř už jako by to mohlo byt huř jo..ale říkám radši už abych šel věš jo..jako.. něco najít, nějakou práci a už pudu věš a už to bude už to bude lepší..semno..pak budu jako něšťastnější jako člověk na sluncem jo..kdybych našel něco..třeba s ubytovno..práca jo... Já mám třeba na pracáku napsaný u koní nebo u krav jo..by mi řekl jo já vás vezmu jo na plné úvazek..budete jako doma ..mate byt ubytování ..jídlo jo..prácu všechno ..tak to by byla úplně jak se řekne ..jak kdybych byl znova narozené...jo..ta práca mi chybí..to je takový ..bez práce je to nanič fakt... to je jedno co člověk chytne..jestli krompáč nebo lopatu..ale člověk je šťastné že něco má...

..jasnějasně.. takže..co by vám nejvíc pomohlo?

K: ..co by mě pomohlo? Hmm... pořádně stópnót jak se řekne na nohy.. a nebo by mě někdo pomoct..jak se řekne jo.. né za ruku..ale pomoct.. jako zvednót toho člověka..jako mě třeba a říct tak se uchop a buď jako člověk a ne jako zvíře..jo..a nedivé se na ty..co dělajú ze sebe zvířata..to člověk vidí třeba po lavičkách to to..jako už bych jako nechtěl dělat... stópnót na svoje nohy a řeknu tak ..zaberu..i kdybych třeba potil krev..nebo..krev jo.. byl bych zase člověk jak se byl kdysi no.....aby si moje eště ta rodina co jako mám švici nebo strejdy by řekli „konečně seš na nohách“a už s tebo mluvíme ..protože voni jako někteří ..znáte to.rodina... „jó ty seš venku ..je za tebe hamba žejo“ tamto.. takže se chcu postavit na nohy..a říct: „tak..a co bylo to bylo! Teďka je..už je to lepší“ ..vono člověk by to chtěl no...

Příloha č. 4 – přepis rozhovoru s respondentem Z

Prosím vás o první otázku. Ta bude taková obsáhlejší, protože vás nechám vyprávět... Řekněte mi, prosím, co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh...

Z: Dobře..není to zas tak složitý... 17 let jsem žil jako druh a družka se ženou, které patřil byt..jo..bylo to na starým Brně, což není podstatný celkem...no a v roce 2000 zemřela..

hmmm

Z: ..měla z předešlýho vztahu dceru, na kerou byl ten byt převedené.. no ta mě tam eště jakš takš chvílu strpěla, protože už měla svoji rodinu a to.. jenomže pak si zase navázala novej vztah ..našla si milenca ..manžela vyhodila ..no a pan milenec jí tak dlouho radil až ten byt prodali a já sem ze dne na den zůstal na ulici... No našel sem si chatu, to bylo ještě tam ..ted' je tam.. to..kanceláře a ten AZ towr a to...tak v těch místech byly chaty..tak sem tam šel do jedné té vopuštěné chaty a ...jenomže to už bylo v plánu to bourat ..tak sem se..pak mě poradili chlapi co už delší dobu byli na té ulici že v Bohunicích je taková zahrádkářská kolonka...žéé je tam těch chat víc prázdných ..tak sem šel tam ..noa tam sme doted' vlastně ...no..

..a jak je to dlouho?

Z: to už je..no ted' to bude 11 let ...

..11 let..

Z: no... ..No mám novó přítelkyni ...máme dítě..ta je na Azylu..a máme danou žádost o sociální byt...čekáme..no.. voni už rozdávali 42 bytů ted' tady na Francouzské ...no a my sme byli pětáštýrcátí..takže..to náč.. uklouzlo vo pár míst... No ale slyšel sem že zas maj dávat dalších 50 bytů takže bysme se už měli dostat do normálního života no.....protože toto jako je dost

tak to strašně moc držím palce..

Z:...takový..no je to nepříjemný no...na sociálce se na vás dívají jak na někýho prašivca..jednaj s vama jak to.. Furt: „musíte mít někde trvalej pobyt“..já povídám: „trvalej pobyt já mám, ale tam nemůžu! Tam už dávno bydlí někdo jiné!“ ...to nikoho nezajímá...a když nemáte trvalej pobyt tak vám nedají nic... Takhle mě dají tu hmotnou nouzi..ty 3410,- korun ..což je teda..no co si budeme povídat to není nic pomalu že.. a kor ted' když .. ta má přítelkyně má to dítě.. ted'ten azyl musí platit ..tak taky dostává náky peníze samozřejmě vod sociálky ale ..z toho se nedá žít.. A ted' sem před dvóma rokama vonemocněl s tím srdcem ..sem měl srdeční zástavu ..ted' sem měl v listopadu dva infarkty posobě ..no tak mě navrhli transplantaci ..tak uvidíme jak toto dopadne..no dělat nemůžu nic...mě zakázali chodit aji do druhýho patra...jako..dělal sem předtím na stavbě ..vydělával sem slušný peníze ...a ještě aji když sem bydlel na té chatě tak sem chodil dělat... sem vydělal tak 30 000...no... I když sem bydlel na chatě na mě to nikdo nemohl poznat žejo..sem chodil furt čistě.... vařil sem si tam na kamnách ...ted' je to horší no.. ...by to bylo v kostce všechno no...

jo..díky... tomu dítěti je kolik?

Z: rok

rok?

Z: ...ted' v sobotu jí bude rok... (směje se) jó..s tím je sranda aspoň ...to člověka tak náč povzbudí ...nějakou motivaci...

Další otázka je...co si představujete pod slovem domov?....co je to domov pro vás?

Z: žena..dítě..byt.. a klid!

...hezký.....jo... jak se vám nyní žije?.....

Z: Je to těžký...

..je to těžký...

Z: teď je to těžký...vo to těžší že nésu s tím děckem a s tó ženó , že musí byt na tom azylu..a já su někde jinde..jo.. já bych nérač byl s nima štyryadvacet hodin ...

...takže..s čím jste nejmíc spokojen?

Z: ...no s tím děťátkem ...

...s tím děťátkema naopak..s čím jste nejmíc nespokojen?

Z: S přístupem těch sociálních úřadů...

...s přístupem sociálních úřadů...

Z: ..je to tak.. nerad to říkám..ale ..někdy mě připadá, že nejsou tam oni pro nás..ale my kvůli nim... Já tam nerad chodím vůbec vo něco říct jo..já tam du jenom když doopravdy musim.. a ještě se takle začnó chovat ...no tak to je

Kdo nebo co vám nejmíc pomáhá?

Z: ..no to už bylo několikrát řečený žejo...že mám tu ženu..přítelkyni vlastně jo..s tím dítětem mě drží nad vodou ...

..jo..to chápu.... Tak čtu další otázku.. z čeho se dokážete radovat?

Z: Aji z maličností.....no..

Jo?...co by vám udělalo největší radost?

Z: Kdybychom dostali ten byt..

kdybyste dostali ten byt..

Z: .. ten byt je takové reálné...tak to беру tak...

hm... A co vám naopak přináší smutek?... Co vás zarmucuje?

Z: nó..chování mých starších dětí.. mám ještě štyry další..ty už sou velcí ...no a to jejich chování ...to bych nerad rozebíral ale....je to smutný vod nich.....

..jo.....jo.....nemusíte rozebírat....

..tak...a teď tady mám ještě pár otázek k minulosti..vrat'me se ještě k minulosti... Kdybyste mohl vrátit čas...co byste udělal v životě jinak?..

Z:.....no.....

..v klidu si to rozmyslete..

Z: ..to teda je těžká votázka....těžko říct... ..(dlouho mlčí)..

..no asi bych nedovolil té své bévalé ženě..co zemřela...aby podepsala ten reverz jak udělala..vona v nemocnici podepsala reverz....aniž by se mě teda ptala jo...to neměla dělat...

Kdyby žila..všechno by se asi vyvíjelo jinak... takže si myslím že to byl ten zlomové okamžik... Ta její dcera..vlastně moje nevlastní...když se to řekne tak..které sem jako dvóleté utíral zadek už ..a pak se zachovala jako hrozný prase.....

hmm..

Z:..tak tam byl ten zlom no..

Jsou nějací lidé, kteří pozitivně ovlivnili váš život?

Z:...budete se divit ale je to jeden bezdomovec...

..to..je fajn..

Z:..no..von je stejně staré jako já...a von mě vlastně..dá se říct..naučil žít na té ulici... sem vůbec nevěděl co mám dělat ne...jak se mám zachovat...první momenty co mám dělat.. takže von mě provedl tím prvním půlrokem takříkajíc... no a pak už sem zase začal pracovat jo..protože ..v tu dobu sem se vykašlal uplně na všechno..tak sem začal pracovat ..protože bez prostředků se nedá...a chodit někde jak voni chodí někde po popelnicách ..to ne....

..byl to chlap..kterýmu uřízli nohy..chodí vo berlách ...taky to nemá jednoduchý a...stejně se vo sebe dokáže postarat...a von mě to naučil.....

..a jsou nějací lidé, kteří ovlivnili váš život negativně?

Z:..no..to je ta nevlastní dcera.....

ta nevlastní dcera...

Z: jo..

tak.. a teď dvě poslední otázky.. do budoucna.. Myslíte si, že by vaše situace šla změnit?

Z: Určitě..

Jak?... Nějakou představu máte?

Z: ..nó..rozhodně..je to hodně práce no.. nesmí se tomu člověk vyhýbat...protože doopravdy to bude stát ..něco ale...jít do toho zkrátka a... to bych poradil hlavně těm mladejm... nó jenomže voni to nechcous slyšet...

no jo no....ale něco konkrétního vás napadá?

Z: no..získat ten byt nějakým způsobem..protože já kdybych mohl pracovat tak si vezmu podnájem aji jo..aji za těch deset tisíc...to by mě nevadilo...bohužel su na tom zdravotně tak jak sem...to je špatný no.. .

..tady mám ještě podotázku.. Co by vám nejvíc pomohlo?

Z:vyhrát ve sportce... (smích) To by vyřešilo hodně ...dá se říct že všechno ..to podstatný...

..jasně...

Z: ..šance je 1 : 10 000 000 no ...to je takové dost nepoměř...

...nebo Jágr by mě moh dat jeden měsíční plat.. jemu by to neuškodilo.. a mě by to zachránilo život...postavil bych se zas na nohy..

Příloha č. 5 – přepis rozhovoru s respondentem S

Takže, prosím pěkně.. Štefane ..co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov?... řekněte mi prosím svůj životní příběh...

S: ..no..exekuce a..já sem s tama musel odejít..a kriminál.....já sem byl dvakrát zavřenej..jednou podvody v bankách a podruhý že sem borcovi dal facku a von spadl na obrubník a..sem rok a půl dom a teď chodím ke kurátorovi a musím sekát latinu... a rodina mě ...(pískne)... odepsala..

..a jak je to dlouho teda?

S: Co?

Jak dlouho jste..

S: Na ulici?

..na ulici..

S: dva měsíce...já už sem aj před tím byl ..před pár rokama než mě zavřeli..já sem se furt hádal ..od té doby co máma umřela tak sem se furt hádal ze švicou..ona bydlí v rakousku a..já sem se furt s ní hádal..jí narostl.. nos nahoru jí tak ne..ale švagr do toho... jinak já sem se normálně v kriminále vyučil ...a to s kriminálem nemělo nic společného ...to bylo civilní učiliště.. a tam sem se vyučil kuchař číšník ...já sem dělal pak v kuchyni..proto mně pustili o rok dřív..za slušné chování a že sem chodil do práce..

Teď si právě sháním práci a kámoš mi říkal že začátkem dubna... tady v Brně je právě víc příležitostí než u nás na Mikulově...

Řekněte mi prosím, co si představujete pod slovem domov? Co pro vás domov znamená?

S: Co?..že já sem se...v tom rodinném domku narodil ..a teď tam nemůžu byt ..já sem se tam v pětadesátém narodil ..a teď tam nemůžu byt kvůli exekutorovi.. protože synovec jak podniká tak by mu zebralei vercajk a všechno.. tak..sme se rozkmořili a já sem šel pryč.. on mi volal minule a já sem mu říkal že mu neřeknu kde su..já sem mu říkal že už se nevrátím..

jo....jak se vám nyní žije?

S: Teď?

..teď...

S: já su na to zvyklej...já kolikrát když aji máma žila sem se s ňou porafal tak dva tři měsíce sem nebyl doma.. stan spacák ..ale to bylo v létě jo...(pískne)...a už sem valil...tam na dědince tam starým lidem sem pomohl spravit střechu se zahrádkou se vším.. já sem chvíli jel autobusem nebo vlakem ..pak třeba denně padesát šedesát kilometrů..rozdělal sem večer stan ohýnek udělal sem si jídlo... já su jako tén..mě baví cestovat.. já jedu do maďarska všude.. sem vloni byl taky v maďarsku na balatonu...a u rodiny tam a....

..takže jak se vám nyní žije?

S: ..vpohodě..

..v pohodě.....

..s čím jste nejvíc spokojenej?

S: ..s čím?...že nespím na ulici..že můžu spat normálně aspoň na té noclehárně...

S čím naopak nejste spokojenej? S čím jste nejvíc nespokojenej?

S: ..mě nejvíc štve..tady toto..že normálně náš stát...na ty..utečence jo..teďka jak sem to sledoval aji na naší straně už přes Mikulov to valí ..jim dávají peníze aji v maďarsku sem to zažil že normálně jim dali lístek jo takový papír a oni normálně pendlovali ..a dostávali peníze ještě na měsíc..teďka to samý.. a vemte si co sou lidi co nemají kde spat ..je na ten azylák nevemou ..nemají na to třeba...spijou tam po nádražích..smrdijou .. tak toto mě nejvíc sere že stát se vo to nestará a vo takovýhle se stará.. já jako do politiky neboco.. ale jako mě to štve tadytok.... Šak ona sama Merklová řekla že toho už lituje ..to už řeklá dávno..neměla to udělat...

...já mám další otázku jo? ..Kdo nebo co vám nejvíc pomáhá?

S: Jako kdo?

Kdo nebo co..

S: ..no..kdo...třeba lidi když vidijou ne..jak minule..sem stál před nádražím ne a..já normálně poprosím.. „prosimtě slušně“ ..normálně řeknu „prosim pěkně..moc vás prosím ..nemáte jednu cigaretu?“ mladej borec normálně tam seděl dal mě cigaretu..odcházel..já sem měl otevřenou dlaň on mě to zavřel a zničeho nic mi dal padesát korun.... Minule rakušák..taky stopadesát euro.... Šel sem kolem Grandu a ..(gestikuluje) „kom“ ...a já „he? dobryden“... „co?“...“esn?“ ..řikám „hmm..dva dni už“ ...zeptal se manželky jestli má česky peníze že „nain“...říká že „eur“ ..řikám „hm..tak rozměň“ ..“nerozumim“... (plácl rukou) ..a šel sem ..

..no to jsou zážitky...

S: já na tohle mám štěstí... minule sem..ze začátku jak sem dojel sem..du z pátýho nástupiště.. a tady kousek odemě ..řikám: „co to tam je na zemi?“.. došel sem blíž a teď ..nikdo nešel ani zepředu ani zezadu..tak sem tak položil nohu..dvěstě korun! ..(smích)..

..dobrý..

S: však druhej by to taky vzal...je to ták...

Z čeho se nejvíc dokážete radovat?

S: Když mám dobrou náladu...

Jo?

S: hmm..a když se mám s kým pobavit...

Takže co vám udělá největší radost?

S: Když s kamošama se pobavím nebo staré známé potkám jo.. nebo bývalý moje kamarádky jako bokovky ..(smích)..

A naopak..co vám přináší smutek? ..Co vás tak nejvíc zarmucuje?

S: No když vidím třebas jak ti bezďáci když chlastaj a pak se bijou jo..bijou ty baby a to..nebo..já teďka..já když je vidím..já do toho nemůžu zasahovat..já mam podmínku mi řekl soudce: „uvidíte ať bije někdo ženskou otočte se běžte pryč ..jinak se do toho zamotáte a dete zpátky ..voni vám nikdo neuvěří že ste chtěl pomoct“ ..řikám však jo..

Tak ..vrat' me se k minulosti ještě... kdybyste mohl vrátit čas.. co byste udělal v životě jinak?

S: Co bych udělal v životě jinak?...

..no..

S: ..v první řadě bych šel normálně do učení ..protože já sem nešel do učení ..a aby to bylo jak předtím ..pěkně na diskárny jo...s mladýma..já teď du normálně s mladýma když sem byl doma..na diskotéky jako.. mě to baví... sice mám jednapadesát roků ale já rád mezi mladýma.. já radši mezi mladýma než staršíma.. já si z mladýma rozumím..aji u nás ty mladí: „pod' vole pod' s nama na disko“ řikám: „ty vole ste blázni ..zas bude.“ ..dojeli sme do Drholca a: „mad'are ty vykopávko co tady děláš?“ a já řikám: „zavři hubu vole nebo dostaneš bombu“ ..že: „póď si dat fr'ana“ ...já tam neplatím níc na diskotékách...protože ja je hlídám ty mladé ..právě...

Kteří lidé ovlivnili váš život pozitivně? máte někoho takovýho v životě..kdo vás pozitivně ovlivnil?

S: Jó třeba že někomu pomůžete jo a pak zaplatí to a ...je jedna jako ne známá u nás a ..že kolik za to chceš za opravu střechy?..řikám tolik a tolik ..že jo že dobrý.. ona se ožrala ..dala mi to..a na druhý den začala na mě řvat že sem jí ty peníze ukradl..a to neměla říkat.. a starosta stál ne..před tím a že ..paní..ale vyste to od něho chtěla od Štěpána a že mu to zaplatíte.. Ne, on mi ukradl peníze a tohle...no a její soused říká ..poslouchej ty krávo ..šak já sem u toho byl když tys mu ty peníze dávala...zrudla..otočila se řikám: ne.. řikám a teďka se omluvíš tady předvšema lidima ..řikám já nejsou žádněj zloděj ...se omlouvala a brečela ... řikám ..odemě už nečekej žádnou pomoc ..řikám a okamžitě volám tvojí dceři jedné aji druhé

..nakonec sem jim zavolal co se stalo..že však neboj..jak dojedeme tak jí dáme céres... a taky už sem jí nikdy nepomoh... já nemám rád podrazy..já mám rád férovost..

...hmm...a vzpomněl byste si ještě na někoho...kdo tak nějak dobrým způsobem vám udělal radost ..?

S: ..no tak kámoši..a...

A naopak ..jsou nějací lidé kteří váš život ovlivnili negativně?

S: ...mě?...to já jedním uchem sem a druhým ven...

jo?...jste takovej splachovací?

Dobře...poslední otázky..takový do budoucnosti...

Myslíte si, že by vaše situace šla nějak změnit? ..Jak?

S: ..já jak budu mít tu práci tak ..já přijdu na jiné myšlenky..i mě uteče čas jo..začnu splácet zase dluhy si..se s nima domluvím..pošlu mu třeba stovku jenom ...každému tomu exekutorovi abych jim zalepil hubu...a pěkně na ubytovnu jo.. voni sou aji že podnik zaplatí jo ..že to je zadarmo ubytovna ..a najít si ňákou hérečku ...protože sám to není dobrý ..(smích).. tomu říkám hérečka ...

..vy jste srandista.... jo ...ale říkal jste práce je pro vás nejdůležitější...protože pak jsou prachy žejo...

S: ..však áno...a člověk si může dovoli to chce...

..takže na otázku co by vám nejvíc pomohlo..

S: práce..

..byste řekl práce..... dobře ... to je všechno děkuju ...

Příloha č. 6 – přepis rozhovoru s respondentem B

Tak..první otázka je taková docela široká.. já á vás nechám vyprávět ..a chci vás poprosit, abyste mi zkusil stručně povyprávět...co se ve vašem životě stalo, že jste přišel o domov? Povězte mi, prosím, svůj životní příběh...

B: Nó...jak sem přišel o domov?...to bylo..to nevím kolik mě bylo ani ...už sem začal chodit do školy...ve škole to semnou nic moc jako ...vůbec mě to nešlo ve škole žejo..sem se furt hádal...s učitelama..s kamarádama.. pak sem potkal kamaráda..a začali sme dělat hovadiny... chodívat za školu...nó ..začal sem chodívat za školu..bejt drzej na rodiče..tak mě dali..tak mě dali do výchovného ústavu..a vod té doby..vod té doby su na ulici..

..tak si až potom ne?...po tom výchovňáku..

B: no..po tom výchovňáku no protože naši už si semnou nevěděli rady..protože sem byl takovej grázl..

..jo..a jak je to dlouho jestli se můžu zeptat?...co ste z toho výchovňáku pryč..

B: ..už je to nákejch 14 let zpátky..nebo nák tak..

..hmm...takže.. co si představujete pod pojmem domov? Co to slovo pro vás znamená?

B: ..domov..já si představuju tak domov.. domov je prostě ..prostě..prostě bejt u rodiny..s rodičama bydlet ..nebo když máte přítelkyni ..tak si zeženete někde pronájem žejo ze svojí přítelkyní.. a bydlíte spolu..a žijete si jako doma..

..jo..ano.....ted' něco z přítomnosti.. Jak se vám nyní žije?

B: Ted'?

..ted'..

B: ..ted' se mi..jakó...někdy se daří ..někdy se nedaří.....protože...ve dvasedm mě zavřeli ..pouštěli mě ve dvadeset.. pak sem si šel sednout ve dva jedenáct.. pouštěli mě ve dvapátnáct... a jesi chcu nákou prácu....

..problém..

B: ..všichni hcou trestnej rejstřík..žejó..čistej.. no tak sem si..ted' su u jedné firmy..“džobin“ ..už dvakrát mě poslali na „pé pé elko“ ..jako na balíkárnou..v pondělí patnáctýho tam jdu znova..na ranní..každej den to dostávám placený.. chodím s přítelkyní ven.. s malým ..i když ten malej není můj..ale beru ho jako vlastního..malej si na mě moc zvykl..když neuslyší můj hlas tak nemůže usnout...

...hmmm...jó...to zní hezky..

B: ..a občas si zajdu semka na jídlo že..vykoupat se a ták..

Takže s čím jste ted'ka nejvíc spokojený?

B: Ted'kon s čím su spokojenej?...se svojí přítelkyní a s malým...

..jo...a naopak.. s čím jste nejvíc nespokojený?

B: s čím? ..s tím..nespokojenej su s tím..že vždycky někomu pomůžu ...žejó..a von mě ..a von mě.. nakonec že mu důvěřuju a nakonec mě podrazí nohy že...jako to udělal jeden frajer ded'kon... Sem mu něco k němu včera dal schovat..a dneska ráno mi řekl že to nemá..že to utratil...taková důvěra... kdo chce kam pomozme mu tam...to je moje heslo..

Kdo nebo co vám ted' nejvíc pomáhá?

B: Kdo nebo co... no tak mě pomáhá jeden kamarád...za kterým dneska jedu do Moravského Krumlova...pak mi pomáhá moje přítelkyně ..pak další kamarád mi pomáhá..brácha mi pomáhá nejstarší ...občas se obrátím aj na rodiče žejo..

..s těma jste v kontaktu teda nějakým způsobem jo?..

B: ..hm..su no..

..z čeho se dokážete nejvíc radovat?

B: Z čeho?

..hm

B: ...nejvíc se dokážu radovat ..nejvíc nejvíc z toho , když su se svojí přítelkyní a s malým venku..chodíme si kam chceme.. malej když byl..malej když byl.. než si na mě zvyknul..tak se nechtěl ani chovat...teď když mu dám ruku...von mě dá..sám od sebe mě dá ruku ..moje přítelkyni dá taky ruku..de vedle nás...když ho chcu chovat tak ho normálně vezmu do náruče a nebrečí...

..jó...a co vám naopak přináší smutek? Co vás zarmucuje?

B: ..co mě zarmucuje?...no... jako o zármutku..o zármutku je hodně..jako hodně věcí ..u mě..

..hm..a tak něco..něco co vás napadá...

B: ..prostě...mrzí mě ..mrzí mě jedna věc..vod jednoho bráchy..kterej ..kterej..spadl..kterej mi řekl že ..řekl že nebude brat fety...a nakonec..nakonec do toho spadl.. a zase mi lže ..prostě su zklamanej...

...jo...

(vytahuje mobil a nabíječku a bez jediného slova si ho jde zapojit do zásuvky)

..ted' tady má ještě tři otázky k minulosti... Kdybyste mohl vrátit čas..co byste udělal v životě jinak?

B: ..co bych udělal jinač?...no..kdyby se měl vrátit čas a já bych se měl vrátit do školy..tak radši..radši ..tak bych chodil..tak bych normálně chodil ..tak bych chodíval do školy..řádně bych se učil..poslouchal bych rodiče..jako předtím sem je neposlouchal...tak...tak mě rodiče..tak proto sem šel do toho výchovného ústavu..protože si semnou nevěděli rady..kdybych je poslouchal..tak už..tak už dávno bydlím.....

..jasný.... Jsou ve vašem životě lidé..kteří vás pozitivně ovlivnili?

B: ovlivnili? ..to znamená co?

..to znamená...že prostě..na ně vzpomínáte rád...

B: jóó...vzpomínám...vzpomínám na.. babičku z tatové strany která je..která je po smrti.. na dědu si vzpomínám...kterej je po smrti...na strejdu ..prostě na všechny

..jo..a proč na ně vzpomínáte rád?...

B: protože já když sem něco potřeboval..šel sem za babičkou..tak babička..tak babička ..tak babička mě to hnedka zařídila že..teta mi to vždycky zařídila..strejda..děda mi to vždycky zařídil..

..aha.....a naopak se ted' zeptám...jsou nějakí lidi, na který vzpomínáte , že vás ovlivnili negativně?.....

B: ..jó..jestli na ně vzpomínám?...jó no.. vzpomínám si až moc dobře...

..a jsou nějakí teda?...

B: ..sou dva.....kterej sedí..a kterej už nežije.....

.. hm.....

B: ..(mlčí).....

.....dobře..... poslední dvě otázky ano?

Myslíte si..že by vaše situace šla změnit?

B: ...jakó...ta moje situace?

Ted'..v jaké jste situaci...jestli by šla změnit..a jestli byste ji chtěl změnit?

B: Šla by změnit ...a já ju chcu..chcu změnit...já se snažím ju změnit..já si sháním..já si sháním...já si sháním ještě jakoukoliv práci...sháním pro sebe a pro moji sháním nějak pronájem ... pomáhám jí.. včera sem ..včera sem..dostal sociálku vona neměla co jíst..tak mi zavolala..udělal sem jí nákup za stoosmdesát korun aby se najedla vona i malěj a.. já je beru jako moji druhou rodinu...

Takže co by vám v tuto chvíli úplně nejvíc pomohlo?

B:co by mě pomohlo?...v tuhleto chvíli?..... Mít pronájem...a byt tam s mojí a s tím malým....